

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
SANAYİ, TİCARET, ENERJİ,
TABIİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE
TEKNOLOJİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

11'inci Toplantı
29 Haziran 2022 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4528)

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU

11'inci Toplantı

29 Haziran 2022 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu saat 12.06'da açıldı.

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi(2/4528), görüşmeleri yapılarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 15.57'de toplantıya son verildi.

29 Haziran 2022 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.06

BAŞKAN: Ziya ALTUNYALDIZ (Konya)

BAŞKAN VEKİLİ: Fahri ÇAKIR (Düzce)

SÖZCÜ: Ahmet ÇOLAKOĞLU (Zonguldak)

KÂTİP: İffet POLAT (İstanbul)

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, teklif sahipleri adına İzmir Milletvekilimiz Sayın Dağ, Bakan Yardımcılarım, Komisyonumuza katkı vermek üzere gelen milletvekillerimiz, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, sivil toplum örgütlerinin değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; bugün Komisyonumuzun 24'üncü Birleşiminde bir aradayız.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Görüşmelere başlayacağız.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4528) (*)

BAŞKAN ZİYAALTUNYALDIZ – Bu kapsamda, gündemimizde sizlerin de malumu olduğu üzere İzmir Milletvekilimiz Sayın Hamza Dağ ile birlikte 11 milletvekilimiz tarafından 28/6/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığımıza sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen (2/4528) esas numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yer almaktadır.

Görüşmelere geçmeden önce, öncelikle Komisyonumuza bizzat gelerek kanunla ilgili Bakanlığımızın görüşlerini ve bu konudaki küresel ve yerel gelişmeleri de bizlere paylaşmak isteyen Ticaret Bakanımız Sayın Mehmet Muş'a aramıza "Hoş geldiniz." diyorum. Bu kapsamda, teklifin inceleme süresinin kısıtlı olmasını da dikkate alarak teklif sahibi milletvekilimiz Sayın Hamza Dağ'a söz vermeden önce Bakanlığımızdan teknik bir sunum almak istiyorum. Bu çerçevede, teknik sunumla birlikte; teklifin geneliyle ilgili bir maluma sahip olmak için teklifle ilgili teklif sahibimize ve sonrasında da konuyla ilgili değerlendirmelerde bulunmak üzere Bakanımıza söz vereceğim. Bu çerçevede, Bakanlığımızdan hangi arkadaşımız sunumu yapacaksa sunumu yapmak üzere söz veriyorum. Kendinizi takdim edip sonra sunuma başlayın lütfen.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım, değerli vekillerim; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Adem Başar, Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürü.

(*) (2/4528) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir

17 slaytlık bir sunumu arz ediyorum sizlere. Sunum planımızda dünya ve ülkemizdeki e-ticaretin mevcut verilerine ilişkin olarak bazı verileri sizlerle paylaşıyor olacağız; sonrasında, ülkemizde pazar yeri ya da bizim kanunumuzdaki teknik ifadeyle “aracı hizmet sağlayıcılar”a ilişkin bazı verilere ve kanunun temel çerçevesine ilişkin çok ana çerçevede bir bilgilendirme yapıyor olacağız.

Dünyada e-ticaret alanında 2014’lü yıllarda 1,3 trilyon dolarlık bir hacme sahipken 2021 yılı sonunda 4,9 trilyon dolarlık bir hacme ulaştı ve bunun da 2024 yılı sonunda 6,7 trilyon dolarlık bir hacme ulaşması öngörülmüyor. 2014’ten 2021 yılına, yaklaşık yedi yıllık bir dönemde 3 kata yakın bir artış söz konusu.

Yine, dünyada e-ticaretin nasıl şekillendiği, hangi ülkelerde şekillendiğine ilişkin bir sunumumuz var. Aslında bu da hepimizin bildiği üzere...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Adem Bey, müsaade eder misiniz bir saniye.

Arkadaşlar, bu konuda sunumla ilgili notlarınızı alırsanız... Sunumu kesintisiz almak istiyoruz, sonrada sorularınızı alacağız.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Dağıtılacak mı sunum?

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Veririz ya, sunumu vekillerimize veririz, dağıtırız, aydınlatırız.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, buyurun, devam edin.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet, dünyaya baktığımızda, e-ticaret hacminin büyük bir kısmı Çin’de şekillenmekte; 2,3 trilyon dolarlık. Akabinde, 2’nci sırada, ABD 961 milyar dolar, Avrupa Birliği 425 milyar dolar, dünyanın geri kalanıysa aslında 1,23 trilyon dolarlık bir hacmi şekillendirmekte. Çin’in yaklaşık yarısı kadar Amerika, Amerika’nın yarısı kadar Avrupa Birliği gibi bir rakam karşımıza çıkmakta.

Dünyada belli büyüklükteki pazar yerlerinin hacimlerine baktık biz burada, ülkelerinin gayrisafi milli hasılasıyla da karşılaştırarak. Örneğin, Avrupa Birliğinde, Amerika ve Kanada gibi ülkelerde Amazon’un sistemin belirleyicisi olduğu ve önemli aktör olduğunu görmekteyken Asya’da genelde Çin menşeli şirketler var. Türkiye’de de hem Amerikan... Türkiye’de de pazar yerinde şu an için 1’inci sıradaki aktörümüzün pazar payı 5,1 milyar dolarlık bir hacme ulaşmış. Türkiye’nin 795 milyarlık GDP’sini düşündüğümüzde, Birleşik Krallık’la oranladık buradaki rakamları GDP’ye; örneğin İngiltere’de bu oran 0,60, Almanya’da 0,42, İtalya, Fransa gibi ülkelerde 0,25 ve 0,18 iken ülkemizde 0,64 oranında 1’inci oyuncunun aldığı gayrisafi hasıladan pay.

Yine, küresel e-ticaretin perakende içindeki payını gösteren bir sunu var burada da, 2015 yılında yüzde 7,4’ken bu oran, 2020’lerde yüzde 20’leri bulmuş durumda ve 2024 projeksiyonunda yüzde 23,4 olması öngörülmekte.

Bir sonraki slaytta da aslında ülkemizdeki e-ticarete ilişkin bir bakışımız var. Ülkemizde 2019’da yüzde 9,8 iken e-ticaretin genel ticaretteki oranı, bu, 2020 yılı için yüzde 60’lık bir artış, 2020-2021’de yüzde 13’lük bir artışla yüzde 17,7’ye gelmiş durumda. Dünyanın bir tık altında görünüyoruz ama hızlı bir gelişim seyri izlediğimiz ortada.

Ülkemizin e-ticaret hacminin dağılımına baktığımızda, 2019 yılında 136 milyar dolar, 2020 yılında 226 milyar TL, 2021 yılında 381 milyarlık bir hacim öngörülmekte gerçekleşen rakam olarak, 2022 yılı sonunda da öngörümüz, yüzde 73 artışla bunun 661 milyarlık bir rakama ulaşması. Burada tabii bu hacmin hemen hemen yarısı pazar yerlerinde; 11 büyük pazar yeri tarafından şekillendirilmekte;

bununda da 2020'deki hacmi 65 milyarken yüzde 70'lik artışla 110 milyara... 2021-2022 dönemindeki genel artış oranının daha üzerinde bir artış bekliyoruz yüzde 95'lik bir artışla. 215 milyarlık bir hacme ulaşmasını 11 büyük pazar yerinin beklemekteyiz.

Ülkemizdeki pazar yerlerinin faaliyetlerine ilişkin bir slayt var burada. Ülkemizdeki pazar yerleri aslında perakendecilik yapıyorken bu perakendeciliğin yanında başka faaliyetlere de girmiş durumdadır. Örneğin bir firmamız kargo, lojistikle ilgili olarak faaliyete başlamış durumda, ödeme hizmetleriyle ilgili çalışması var, on-line market ve yemek satışına devam ediyor, bilet satışı ve ilan sitesi faaliyetleri de yürütüyor. Yine bir başkası perakendeciliğin yanında kendi markasını oluşturup mal satmakta, kargo oluşturmuş, ödeme hizmetleri uygulamasına başlamış, ikinci ele yönelik bir uygulama geliştirmiş, yemek ve market siparişine yönelik de kendine çalışma alanları oluşturmuş durumda. Diğer pazar yerlerimiz de benzer faaliyetlerini yürütmektedirler daha sınırlı alanlarda da olsa.

Burasını da önemli bir sunu olarak değerlendiriyoruz: Ülkemizde şu an toplam 483.507 işletme e-ticarette uğraşmakta. Bunların 358.773'ü sadece 1 pazar yeriyle çalışmakta, 2 pazar yeriyle çalışanların oranı yüzde 13 yani 59.914, 3 pazar yeriyle çalışan yüzde 6 yani 29.210, 4 pazar yeriyle çalışan ise yüzde 3'lük bir oran oluşturmaktadır. Toplam bu 483 bin işletmenin 472 bini pazar yerleri üzerinden faaliyetlerini sürdürmektedir. Aslında e-ticaretin esasen pazar yerlerinde şekillendiğini göstermekte bu sunu.

Burada da pazar yerleri bazında baktığımızda A pazar yerinde 258.489 adet satıcının faaliyet yürüttüğünü görüyoruz. B pazar yerinde 94 bin, C pazar yerinde 85 bin, D pazar yerinde 70 bin şeklinde rakamlar dağılmaktadır. Evet, buradaki verilerimiz aslında firmaların verisi ama ticari sır olduğu için firma ismini belirtmeden... Bunlar kendilerinden aldığımız teyitli verilerdir, gerçek verilerdir çünkü bunları bizim sistemimize bildiriyorlar; bunu da arz edeyim sayın vekillerim.

Yine, bu da önemli bir sayı: 2021 yılında A pazar yerinden 28,5 milyon tüketici en az 1 kez alışveriş yapmış yani Türkiye'nin nüfusuna orantıladığımızda yaklaşık yüzde 40'ımız en az 1 kez olmak üzere bir pazar yerinden alışveriş yapmış. Bir başka pazar yerinden 13,1 milyon kişi, bir diğerinden de 11,2 milyon tüketicinin alışveriş yaptığını görüyoruz.

Yine, pazar yerlerinin satış tutarlarına baktığımızda A pazar yerinin 49,5 milyarlık bir hacme, B pazar yerinin yaklaşık onun yarısı -yarısının altında aslında- 22,4 milyarlık bir hacme, C pazar yerinin 13,3 milyarlık bir hacme, D pazar yerinin 6,6 milyarlık, E pazar yerinin 6,1 milyarlık hacme ulaştığını görmekteyiz. Bunlar 2021 yılı gerçekleşen TL rakamlarıdır.

Burası da pazar yerindeki oyuncuların pazar paylarını gösteren bir grafik: 2015 yılını baz aldığımızda, o zaman 3 tane temel aktörün yaklaşık yüzde 34, yüzde 29 ve yüzde 25'lik bir payla pazarda şekillendiğini görmekteyken 2018 yılından sonra bu oyuncuların pazar payının düşme eğilimi gösterdiğini, diğer oyuncunun -başka bir oyuncunun- pazar payının ise artış eğilimi gösterdiğini görüyoruz. Geldiğimiz noktada, 2022 yılı Nisan sonu itibarıyla da bu pazar yerlerinin yüzde 46, yüzde 22, yüzde 4,4 ve yüzde 2,1 şeklinde şekillendiğini, bir pazar yeri grafiğinin yukarı, diğerlerinin aşağı yönlü devam ettiğini görmekteyiz sayın milletvekilleri.

Burada önemli bir unsur var; bu sektörde çok yoğun bir şekilde reklam ve ilan harcamaları var. A pazar yeri 1,3 milyarlık reklam ve ilan harcaması yapmış 2020 yılında, 2021 yılında bu rakam 3 milyara çıkmış; B pazar yeri 648 milyondan 1,3 milyara, C pazar yeri 114 milyondan 622 milyona bu harcamalarını çıkarmış. Burada, tabii ki Türkiye'nin en büyük bankalarından bir tanesinin reklam harcamasının 280 milyon civarında olduğunu söyleyebilirim fikir edinmeniz anlamında. Yine, en büyük perakendecilerden birinin de reklam harcamasının 250 milyon civarında olduğunu söyleyebiliriz. Bu

reklamların da aslında önemli bir kısmının dijital ortama gittiğini görmekteyiz. Bunlar resmi rakamlar ama yüzde 68 ve yüzde 32 şeklinde geleneksel kanala kalıyor, toplam pastamız da 27,8 milyar TL'lik bir hacme tekabül etmekte.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – En büyük bankanın ne kadar dediniz?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Milletvekilim, en büyük bankalardan birinin 280 milyon TL civarında.

Paylaşacağımız bir başka husus, aslında “cash burning” diye söylenen ve iskonto, indirim olarak gerek satıcılara gerekse tüketicilere yansıtılan bir uygulama var ama burada, biz, şuna baktık özellikle: Perakende sektörüne. Ülkemizin büyük perakende, gıda perakendecilerinin yaptığı iskontoları net satışlarıyla orantıladığımızda, ortalamaya baktığımızda -orada firma üzerinde de var ama- genel ortalaması binde 26 yani binde 30'u bulmuyor bizim büyük gıda perakendecileri özelinde baktığımız bu para yakmanın -ya da “iskonto” diyelim- oranı. Ama e-ticaret sektöründe bu oran genelde yüzde 8,4'ken sektörün birinci oyuncusunda yüzde 10,2'yi bulmuş durumda, bunun rakamsal karşılığı da 5,1 milyar TL 2021 yılı gerçekleşen rakamı. İkinci oyuncunun ise 1,1 milyar ve onun da net işlem hacmi içindeki payı yaklaşık yüzde 5.

Buradaki amaç, tabii ki özellikle reklam ve ilanla bu iskontolardaki ya da para yakmadaki temel amaç rakiplerin oyun dışına itilmesi, tekelleşme ve yoğunlaşma etkisinin güçlendirilmesi. Bu, en temel strateji; bu stratejiyle mücadele etmek adına da bazı çözüm önerilerimiz olacak.

Bir başka uygulama, bu promosyonları yönetmek için “cüzdan” diye bir uygulama var. Bu cüzdan uygulamasıyla tüketicinin oraya bir meblağ aktarması, o meblağın içine pazar yerinin de sağladığı iskontoyu da ekleyerek tüketiciyi oraya bağlamak ve uzun süre de devamlılığını sağlamak artı oradan da finans sektörüne yönelik de bir pazar yerine alan açmak şeklinde de bir uygulama var. Burada şöyle bir gerçeklik var: Türkiye’de bu uygulama çok yeni aslında. Bir pazar yerinde son bir-bir buçuk yıllık bir sürecin içinde... Ama tüm dönen işlem hacminin yüzde 41'i bu cüzdan üzerinden şekillenmeye başlamış o pazar yerimizde, bir diğer pazar yerimizde de yüzde 34'lük bir işlem hacmi gerçekleşiyor. Oysa çok daha uzun yıllardır Amerika ve İngiltere'deki pazar yerlerinde bu uygulama var ama orada yüzde 30'lar mertebesinde bir oran görüyoruz.

Tüm bu süreçlerin aslında geleceği noktanın “super-app” dediğimiz bir uygulama olması yönünde bir beklenti söz konusu. Burada da dünyada örneğini gördüğümüz bir uygulamayı sizlere arz ediyor olduk. Hayatın tüm alanına ilişkin, ticaretin, ticaret dışında sosyal hayata ilişkin olarak, sağlığınıza ilişkin, spora ilişkin tüm uygulamaları tek bir platformda toplayıp yatayda ve dikeyde aslında bütünleşmeyi sağlayıcı bir gelecek projeksiyonu söz konusudur diye değerlendiriyoruz.

Değerli Başkanım, değerli milletvekillerim; arz ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederiz sunum için.

Şimdi, soru-cevap kısmına geçmeden teklifle ilgili de bir bilgi alalım, ondan sonra geçelim diye düşünüyorum.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Bu kapsamda teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere ilk sözü teklifin birinci imza sahibi Sayın Hamza Dağ'a veriyorum.

Buyurun Sayın Dağ.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Başkanım, değerli milletvekillerimiz; hepimizi öncelikle sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Bugünkü toplantımızın gündeminde, biraz önce Ticaret Bakanlığımızın yaptığı sunum doğrultusunda Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'miz yer almaktadır.

Malumunuz olduğu üzere 2015 yılında Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde bu konuda bir değişiklik yapılmıştı. Bu değişiklikte de ticari iletişim ve ticari elektronik iletiler ile hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcıların bilgi verme yükümlülüklerine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmişti ancak dijital sektör çok hızlı bir şekilde ilerliyor ve dünyadaki benzer gelişmelerde, ülkemizde de dijitalleşmenin etkisiyle geleneksel ticaret kanallarından elektronik ticarete çok hızlı bir kayış söz konusu. Öncelikle özellikle Covid-19 salgını sürecinde bu dijital sektöre doğru yönelme çok ciddi bir artış gösterdi ama Covid'den sonra da e-ticaret lehine tüketim alışkanlıkları oluşumu daha da tetiklenmiş ve hızla devam etmekte. Nitekim 2021 yılında yüzde 70 civarında büyüyen elektronik ticaret pazar yeri 2022 yılının ilk beş ayında yaklaşık yüzde 80 civarında büyümüştür, Covid'den sonra büyümeye devam etmektedir. Salgının etkilerinin yoğun olarak hissedildiği iki yıllık dönemde ülkemizde de aynı seyir gerçekleşmiş olup perakende e-ticaret hacmi 2 katlık çok önemli bir büyüme kaydetmiştir. Bu büyüme, küçük ve mikro ölçekli işletmelerimizin ticari faaliyetlerini etkileyerek pazar yerlerinde yoğun olarak faaliyet göstermelerine yol açmış durumdadır. Aynı dönemde, pazar yerlerinde faaliyet gösteren işletme sayısı 2 kat artış göstermiştir. Bu yoğunlaşmaya bağlı olarak elektronik ticaret pazar yerleri faaliyet alanlarını farklı sektörlerle kaydırmakta -biraz önce sunumda da ifade edildiği gibi- kargo, lojistik ve finans gibi stratejik sektörlerde de aktif şekilde faaliyet gösterme noktasında hareket etmektedir. Aynı şekilde, büyük sermaye gücüne sahip pazar yerlerinin "para yakma" gibi, bazı agresif reklam uygulamaları gibi pazarda diğer oyuncular açısından tekelleşme noktasında bir çalışma yaptıkları gözlemlenmektedir.

Yaşanan bu süreç, ülkemiz gibi diğer ülkelerin de gündemini işgal etmekte olup bu alana yönelik regülasyon çalışmaları dünyada da sürdürülmektedir. Özellikle, Avrupa Birliğinde taslak aşamada olan Dijital Pazarlar Yasa Tasarısı ile Dijital Hizmetler Yasa Tasarısı bu noktada önemli adımlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu itibarla, serbest piyasa koşullarının iyi işlemediği gözlemlenmekte olan ve yıkıcı rekabet uygulamalarının etkisiyle birlikte sağlıklı şekilde büyüyen pazar yerlerinin elektronik ticaret kanalını daraltabileceği, orta ve uzun vadede ekonomik potansiyel açısından risklere yol açabileceği öngörüsünden hareketle sektördeki rekabeti bozucu uygulamaların önlenmesi, sektörün sağlıklı ve dengeli bir şekilde büyümesinin sağlanması, elektronik ticaret pazar yerleri ile satıcılar arasında asimetrik pazarlık gücünden kaynaklanan sorunların giderilmesi amacıyla bu teklif hazırlanmıştır. Teklifte, pazar yerlerinin ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarının büyüklükleri ve pazardaki konumları dikkate alınarak temel bir çerçeve oluşturulmuş, özellikle küçük oyuncular ile pazara yeni girmek isteyen oyuncuların önünü açacak şekilde bir çalışma hedeflenmiştir.

Değerli milletvekilleri, Değerli Başkan; özellikle özel kanunlarla düzenlenen alanlar teklifte 1'inci maddeyle kapsam dışında tutulmaktadır ve aynı zamanda da yeni tanımlamalar 2'nci maddeyle yapılmaktadır. Tüm elektronik ticaret pazar yerleri için; elektronik ticaret pazar yerlerindeki fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlallerinin önlenmesi ve hukuka aykırı içeriklerin engellenmesi, elektronik ticarete meydana gelen haksız ticari uygulamaların önüne geçilmesi, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar tarafından satıcılara yapılacak ödemelere ilişkin sürenin kısaltılması, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı -bunlar pazar yeri, aracı hizmet sağlayıcılar olarak ifade ediliyor, teknik tabir, pazar yerleri yani- herhangi bir hizmet verilmeden haksız şekilde satıcılardan ücret alınmaması, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markalarını taşıyan malları satışa sunmasının veya satışa aracılık etmesinin ayrıştırılması; diğer bir deyişle, ayrı bir elektronik ticaret ortamında faaliyet göstermesinin sağlanması, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı

veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının olumlu irade beyanını almadan bunların tescilli markalarını kullanarak çevrimiçi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinde bulunmaması hususları düzenlenmektedir.

Değerli milletvekilleri, hem rekabeti bozucu birtakım hususların engellenmesi, aynı zamanda da piyasaya yeni giren kişilerin önünün açılması açısından teklifte 3 aşamalı bir sistem öngörülmektedir; 10 milyar, 30 milyar ve 60 milyarlık, yıllık pazar hacmine göre birtakım yükümlülükler yüklenmektedir.

10 milyar TL üzerinde olan elektronik ticaret pazar yerlerinin elektronik ticarete faaliyetlerini sürdürebilmeleri için lisanslandırılması, elde ettiği verileri kullanarak bünyesindeki satıcılarla haksız rekabet etmesinin engellenmesi, satıcıların kendilerine ait verileri diledikleri zaman diğer elektronik ticaret pazar yerlerine taşıyabilmesi, bağımsız denetim kuruluşlarınca hazırlanan denetim raporunun Bakanlığa sunulması gibi yükümlülükler 10 milyar üzeri işlem yapan pazar yerleri için getirilmektedir.

Yine, 30 milyar TL üzerinde elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılarına elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıları pazar yerlerinin piyasadaki rakipleri dışlayıcı şekilde reklam ve indirim faaliyetlerinde bulunmaması, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının alternatif kanallardan aynı veya farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasını ya da reklam yapmasını kısıtlayamaması, herhangi bir kişiden mal veya hizmet temininde zorlayamaması hususlarında yükümlülükler getirilerek rekabetçi bir pazar ekosisteminin oluşturulması teklifte hedeflenmektedir.

60 milyar TL üzerinde olan elektronik ticaret pazar yerlerinin, pazar yerlerindeki elektronik para kuruluşu olarak gerçekleştirdikleri cüdan benzeri uygulamalarının pazar yeri dışına çıkarılması, elektronik ticaret aracı pazar yerlerinin kargoculuk faaliyetlerinin pazar yerlerindeki satışlar ile satıcı olarak yaptıkları satışlara ve fiziki satışlara özgülmesi -kargoculuk hizmetlerinin- mal veya hizmet ilanlarının yayınlanmasına elektronik ortam sağlanması hâlinde aynı ortamda mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlanması düzenlenmektedir 60 milyar TL üzerinde olanlar için.

Diğer taraftan, belirli bir büyüklüğe ulaşan, pazar yeri niteliğinde olmayan elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarında da ay etkisine bağlı yoğunlaşmanın neden olacağı olumsuzluğun önüne geçilmesi amacıyla elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılara getirilen bazı yükümlülükler net işlem hacmi ve işlem sayısı dikkate alınarak elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında da kıyasen uygulanmaktadır.

Son olarak, dünyada elektronik ticarete yönelik benzer adımların atıldığı ve günümüz ihtiyaçlarını karşılar nitelikteki söz konusu düzenlemenin yasalaşmasının, e-ticaretin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, sağlıklı şekilde büyüme ve gelişiminin sağlanması ve bu alanda etkin rekabetin sağlanması açısından çok önemli bir adım olacağı kanaatindeyim. İnşallah, sizlerin oylarıyla ve Genel Kurulun da tasdiğiyle, onayıyla kanunlaşmasını arzuluyor, bu sebeple teklifimizi yüce Meclise sunuyoruz. Ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum Sayın Dağ.

Şimdi, Sayın Bakana söz vermeden önce... Gruplar adına konuşma vermiyorum şu anda. Sadece sunuma ilişkin sorular varsa onları alacağız, onları da alarak Sayın Bakana sonradan bir toparlama sözü vereceğim. O yüzden teknik soru mahiyetinde söz almak isteyen arkadaşlarımız varsa söz vereceğim.

Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ben öncelikli olarak Sayın Bakana teşekkür ediyorum. “Bakanlar gelip burada kanunlarla ilgili bizi aydınlatmıyor.” diye eleştirilerde bulunuyorduk, bugün buraya katıldığınız için teşekkür ediyoruz.

Bir de eleştiriyiyle başlamak istiyorum Sayın Bakan. Bugünkü yeni sistemde siz şunu söylediniz: “Sistem güçlenecek, özellikle yasama.” Siz de yasamadan Bakanlığa gittiniz. Yasalar, özellikle son dönemlerde yasa tasarıları, kanun teklifleri Meclise bir gün önce sunuluyor ve bir gün sonra hemen toplanma kararı alınıyor gruplar tarafından. Yeterince çalışma zamanı verilmiyor, eğer bu sistem güçlenecekse özellikle komisyonların güçlenmesi gerekiyor, komisyonlara zaman verilmesi gerekiyor, komisyonlarda özellikle sektör temsilcilerini buraya çağırıp dinlememiz gerekiyor; iyi bir yasama yapmamız gerekiyor, kaliteli kanunlar yapmamız gerekiyor diye düşünüyorum. Onun için dün gece sunduğunuz bir yasayı bugün görüşmemiz doğru değil.

Sayın Bakan, özellikle gerekçenizde şunu söylüyorsunuz: “Tekelleşme ve aşırı reklam harcamaları.” Bu kanunun ana hatlarına baktığımız zaman biz şunu söylüyoruz: Bu kanunda neden Bakanlığa yetki veriliyor? Türkiye’nin en önemli kurumlarından Rekabet Kurumu ne iş yapar? Neden bugüne kadar Rekabet Kurumu denetlemedi, tekelleşmenin önünü bu kadar açtı? Yani Rekabet Kurumu diye bizim bir kurumumuz var, eğer böyle bir tekelleşme varsa bunun önüne bugüne kadar geçmeliydi ve bu kanun metnini de Rekabet Kuruluna verilecek yetkililerle düzenlememiz gerekiyor. Bakanlığa baktığımız zaman, bugünkü sisteme Bakanlık atamıyla geliyor yani tek kişi tarafından atanıyor. Bugün biz yasamada bakanlara sorduğumuz soruların cevabını alamıyoruz. Bu kadar geniş yetkiyi Bakanlığa vereceksek... Biz vereceğiz ama yarın sorduğumuz soruların cevabını alamayacağız. Onun için eğer bu kanunun düzenlenmesi gerekiyorsa özellikle Rekabet Kurumuna yetki verilmesi gerekiyor.

Bir de reklam harcamalarıyla ilgili “İşte, dijital mecralara harcanıyor.” diye... Bu dijital mecralar; acaba, Facebook, Twitter gibi şirketlere mi bu harcamalar yapıyor diye... Bunun cevabını istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim Tahsin Bey.

Müzeyyen Hanım, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, çok değerli milletvekilleri, basının değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de böyle bir gece yarısı hani, bu kanunun gelmesiyle ilgili geneli üzerinde eleştirimi yapacağım ama Sayın Bakan buradayken hiçbir inceleme fırsatı bulamadan, ek bütçe görüşmeleri esnasında apar topar böyle bir teklifin getirilip sağlıklı kanun oluşturmada ne yazık ki sınıfta kaldığımız bir süreci yaşadığımızı da buradan ifade etmek istiyorum.

Ben şunu sormak istiyorum: Cüzdan uygulamasında Sayın Bakan Yardımcısı sunum yaptı zannediyorum.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Genel Müdür...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Sayın Genel Müdürümüz müydü? Cüzdan uygulamasının yüzde 30’lar civarında dünyada olduğunu ifade ettiniz, bizde ise yüzde 41, bazı firmalarda yüzde 41 oranında. Hani, bunun getiri ve götürüsü nedir? Neyi ifade ediyorsunuz cüzdan uygulamasında? Sanki hani geride mi kalmışsınız, ileride mi? Olumlu mu buluyorsunuz? Onunla ilgili bir yanıt almak istedim.

Bir de cezalarda -uygulanan cezai şeylerde- bir alt ve üst sınır belirlenmiş, bir orantısızlık var gibi görünüyor. Bu rakamlar neye göre belirlendi? Bunu sormak istiyorum.

Geneli üzerinde zaten görüşlerimi belirteceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim Müzeyyen Hanım.

Ayhan Bey, buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Bakanım, değerli Komisyon üyesi ve milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar, tüm katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu yasanın alelacele getirilmesi, tabii, bizim de pek mutlu olmadığımız bir durum ama burada demin Sayın Vekilimizin bahsettiği gibi Rekabet Kurumunun sanki görevini tam yapamaması nedeniyle bir zorunluluk oluşmuş gibi hissediyoruz bu teklifte. Yani “Rekabet Kurumu sanki sadece ardıl düzenlemeler yapıyor ama öncül düzenlemeler yapamıyor.” diye bir bahis var yasa teklifinin gerekçesinde. Hâlbuki Rekabet Kurumu öncül düzenlemeler de yapabilir yani bir şirket birleşmesine karşı çıkabilir veya şirketlerin ayrışmasına karşı çıkabilir yani öyle bir yetkisi var aslında, demek ki yapmıyor veya yapamıyor. En basit örneği, dün Millî Eğitim Bakanlığı ekmeç üretimine girdi, Rekabet Kurumu hiçbir şey söylemedi yani bu komik bir şey, şaka gibi. Dolayısıyla Rekabet Kurumunun eksikliğini biz burada yasa yaparak tamamlıyoruz gibi bir his oluştu bende. Burada tabii “Bazı, birtakım özel bilgiler istenir.” diyor yani siz “Fırmanın algoritmasını kontrol ederim.” diyorsunuz. Bu nasıl olacak? Ve bunun için gerekirse “Bilirkişi de tutarım.” diyorsunuz yani bu bana biraz garip geldi. Daha önce de yazılım yapmış ve ticari yazılım yapmış, satmış bir kişi olarak bunların kontrol edilmesinin hem güç olduğunu, başka bir kişinin bu yazılımları, algoritmaları şey olduğunu hem de bunların açıklanması fikrî mülkiyet hakkına aykırı yani bunu firmadan istemek bana biraz garip geldi. Dolayısıyla onu bir de “bilirkişi” diye başka bir firmaya açmak sıkıntılı görünüyor. Sonra Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan, Bakanlıktan bilgiler, istediği bilgiler ama hangi bilgiler? “İhtiyaç duyulan bilgilerin Bakanlıkça alınabilmesine...” Yani burada bir özel bilgi olabilir, bilemiyorum. Bilginin yaygınlaşması aslında kişisel verilerin kullanımı yasasına aykırıdır. “Tamam, ben vermeyeceğim. Alıyorum ama kimseye vermeyeceğim, ben kullanacağım.” diyebilirsiniz kamu olarak ama bunu yaygınlaştırdıkça sakıncalarını göreceğiz. Yani, dolayısıyla ben burada bir sıkıntı görüyorum. Şeyleri anlayabiliyorum ama yani bu konuda bizi bilgilendirebilir misiniz? Yani dünyada bunun çeşitli örnekleri var mı? Sizin pazar payınız, işte kaç kişiye hizmet verdiğiniz; dünyada bunun örnekleri var mı, başka ülkelerde bu yasaların benzerleri var mı, bu bilgileri, onu merak ediyorum. Yani burada asıl olanın tüketiciyi korumak olmasına hiç itirazım yok. O açıdan da çok destekliyorum fakat bunu yaparken de sonuçta tüketiciyi de cezalandırmış olabiliriz, şöyle cezalandırmış olabiliriz: Bu kadar çok kural, yükümlülük koyduğumuz zaman o firmalar bu yükümlülüklerinin bedelini... İşte verileri saklayacaksın, on gün süreyle istediğim zaman vereceksin, algoritmanı açacaksın, oraya bilgi vereceksin dediğiniz zaman bunun bedelini kim ödeyecek? Tüketici ödeyecek. Dolayısıyla bu, tüketicinin ne kadar yararına? Yani bir etki analizi yaptık mı, bu bize her zaman pozitif mi yansiyacak? Bunları da düşünmemiz gerekiyor diye söylüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim, şimdilik bu kadar.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim Ayhan Bey, sağ olun.

Sanırım bu kapsamda Gökkan Bey söz istiyor.

Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, tüketicinin korunması açısından e-ticaret yapılan işletmelerin hizmeti vatandaşa ulaştırabilmesi açısından bunların, mekânsal düzenlemelerin, yani imar planlarında, ticari alanlarda ve depolama alanlarında bulunan yerlerle ilgili bir önermeniz olmadığını görüyorum. Oysa, başta Çin olmak

üzere e-ticaretle ilgili olarak artık imar planlarının tamamında bunların -hele de akaryakıt fiyatlarının bu kadar yüksek olduğu bir dönemde- hizmetin vatandaşa etkin ve ucuz ulaşabilmesi açısından artık şehir planlarına, imar planlarına Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla eş güdüm içinde bir önermenizin olması gerekirdi. Hâlâ biz biliyoruz ki sizin burada saydığımız firmaların büyük bir çoğunluğu geçmişte işte 3 metre, 3,5 metre, 4 metre yüksekliğindeki sanayi alanlarında, depolama alanlarında, ticaret alanlarında bu faaliyeti gösteriyorlar. Oysa günümüzde depolamadaki yükseklikleri, Türkiye'deki bu işle ilgili üretim yapan firmaların robot teknolojisi kullanarak mal istiflemedeki kat yüksekliklerini dikkate alarak e-ticaretteki verimliliği artırmak, maliyetleri düşürmek ve tüketiciye hızlı biçimde ulaşabilmesi için bunların şehir planlarında, imar planlarında nerelere konuşlanacağı konusunda da bir önerme olması gerekir. Yani öngörülen e-ticaretin toplam ticaret hacmi içindeki payının yüzde 25'ler seviyesine kadar ulaşması öngörüldüyorsa ise bunun mekânsal planlama anlayışıyla da eş güdüm içinde gitmesi gerekirdi, bunun yasa teklifinin içinde olmadığını görüyorum yani önümüze, çok ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkacak. Mahalle aralarındaki binaların bodrum katlarındaki, zemin katlarındaki dükkânlarda e-ticaret hizmeti veren ve büyüme özelliği gösteren firmaların yaşadığı sorunlar, bunların yarattığı yüksek maliyetler, bu maliyetlerden kaynaklanan sıkıntılar; mutlaka, önümüzdeki yasama dönemi başladığında buna ilişkin bir düzenlemenin de Parlamentonun önüne gelmesinin şart olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akif Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakana, bu teklif nedeniyle teşekkürlerimi bildiriyorum.

Bir soru soracağım ama ondan önce çok kısa bir bilgi vermek istiyorum. Önümde bir tablo var, dünyanın 10 büyük şirketi. 2006 yılında 10 büyük şirketin 5 tanesi petrol ve enerji şirketi, 3 tanesi banka ve finans şirketi; 1 sanayi şirketi var, 1 tane de yazılım şirketi var, 1 teknoloji şirketi var. 2016 yılında bu tablo değişikliğe uğramış ama ayrıntıyı vermeyeceğim, son yılın ayrıntısını vereceğim. Buraya bir elektronik ticaret şirketi girmiş; teknoloji şirketlerinin sayısı 2006'da 1'di, 2016'da o sayı 5'e çıkmış. 2020 rakamında, 2020 grafiğine göre 10 şirketin 8 tanesi teknoloji şirketi olmuş, 1 olan elektronik ticaret şirketi sayısı 2'ye çıkmış; 2'si de dünyanın en büyük elektronik ticaret şirketleri. Biri Amerika, biri Uzak Doğu kökenli 2 şirket. VISA girmiş buraya pandemi nedeniyle elektronik ticaretin yaygınlaşmasının sonucu olarak, doğal olarak bir kredi kartı şirketi girmiş, yine bir holding şirket girmiş buraya. Eminim bu 2020 değil de 2025 olsa tabii, robot teknolojileri, yapay zekâ şirketleri geliştikçe o şirketler de buraya girecektir ama elektronik ticaret şirketi sayısı belki de artacaktır, bilemiyorum.

Şimdi, Türkiye'de de 2014 yılında elektronik ticaretin düzenlenmesi hakkında, Avrupa Birliği müktesebatına uyum anlayışı çerçevesinde bir yasa kabul edildi, yürürlüğe girdi; 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun. Ancak o kanundan bugüne -aradan sekiz yıl geçtiği anlaşılıyor- bu piyasa değişiyor, sürekli gelişiyor, yeni şirketler Türkiye'de faaliyet göstermeye başlıyor. Bunların bir bölümü uluslararası şirketler ve piyasada acımasız bir rekabet var, vahşi bir rekabet denebilir buna. Teklifin gayet güzel bir genel gerekçesi var, okudum. Anayasa'nın 167'nci maddesi ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmiş; devlet, piyasalardaki tekelleşme ve kartelleşmeyi önler. Türkiye'de bu piyasada kartelleşme yok, tekelleşmeye doğru gidiyor. Belki bir şirket bütün piyasaya hâkim olabilir. Burada bir millî duruş sergilemek gerekiyor yani Türkiye'nin bu konudaki şirketlerinin önünü açmak, bu vahşi rekabetin önlenmesi gerekiyor. Bu açıdan teklifin felsefesini son derece olumlu buluyorum; maddeler ayrıca görüşülebilir, konuşulabilir, orada eksiklikler, farklı görüşler olabilir, onlar şüphesiz

ki Komisyon çalışmalarında iyileştirilebilir. Maalesef, benim gördüğüm, Rekabet Kurumu bu konuda belki mevzuatından kaynaklanan gerekçelerle -bilemiyorum- yeterli ve etkin bir önlem alabilmiş değil yani bu vahşi rekabetin örneklerini şüphesiz teklif sahipleri, Bakanlığımız bize açıklayabilir. Örneğin, bir elektronik ticaret şirketi bir firmanın ürününü pazarlıyor, sonra o ürünü imal eden bir başka firma var ise aradaki firmayı çıkarıp imalatçıya gidiyor, ondan alıyor, diğer firmayı piyasanın dışına itiyor yani o firma batabiliyor, batmaya doğru gidebiliyor. Gerçekten bir önlem almak gerekiyor ama Rekabet Kurumu hakikaten bu konuda mevzuatından kaynaklanan nedenlerle mi etkisiz kaldı? Neden önlem alamadı? O konuda ben Bakanlıktan veya Sayın Bakandan bilgi rica ediyorum.

Teklifin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Vehbi Bey, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, hoş geldiniz. Şimdi, 2014 yılında çıkan 6563 sayılı Kanun'da bayağı bir köklü değişiklikler yapacağız; esasında kanun tamamıyla değişiyor, kanunun ruhu değişiyor benim anladığım kadarıyla. Benim anladığım kadarıyla diyorum çünkü bunu incelemek için çok fazla vaktimiz olmadı ne yazık ki. Burada yapılan değişikliklerle yeni tanımlar ortaya çıkıyor ki bu tanımların hakikaten bu metinde yer alması gerekli. Mesela, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı; öyle bir ayrıma gidiyor ve işte ticaret pazar yerleri tanımlanıyor; bunlar önemli fakat burada, bu kanun kapsamında işte seyahat acenteleri yani işte tur satan, elektronik ortamda tur satan, poliçe düzenleyen gibi birçok kurum da bu kanun kapsamından çıkarılıyor. Yani dolayısıyla esasında bu Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifi tamamıyla bir perakende e-ticarete indirgenmiş hâle geliyor; esasında bütün ruhu değişiyor.

Şimdi, bir kanun var elimizde, 2014 yılında yapılmış ve bu 2014 yılındaki kanunun tamamını değiştiriyoruz ve bu değişiklik bu Komisyonda yapılacak, Mecliste yapılacak, bize gece saat on birde bu metin geliyor. İşte, yarın sabah nerede toplanacağız belli değil. “Yarın size bilgi verilecek.” deniyor ve biz bu ortamda böylesine köklü, böylesine radikal bir değişiklik yapacağız. Biraz evvel Ali Vekilim bana takıldı, dedi: “Çalışabildin mi Sayın Vekilim?” “Yok, istihareye yattım.” dedim. Yani inşallah, umarım, hayırlı olur; yattık o şekilde, sabahleyin kalktık. Yani umarım, hayırlısı olur bu kanun teklifi.

Ben bir şey de sormak istiyorum. Yani şimdi, bu elektronik ticarete iştigal edenlerin oluşturdukları dernekler var. Bu derneklerden görüş alındı mı veyahut da burada, bu dernekler ve bu sahada çalışma yapan firmalar var mı, onları dinleme şansımız olacak mı burada? Perakendeyle de alakalı çünkü şu anda perakende ticareti yapan insanların oluşturduğu dernekler var; oralardan temsilciler var mı burada, onları dinleyecek miyiz? Bu pazar yerlerinde satış yapan firmalar da çok zor şartlarda satış yapıyor yani çok ciddi baskıyla karşı karşıya esasında. Onlarla ilgili şey var mı? Rekabet Kurumundan arkadaşlarımız var mı dinleyebileceğimiz? Tüketici Haklarından arkadaşlarımız var mı dinleyeceğiz? Varsa onları da dinlemek isteriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkürler Vehbi Bey.

Ali Bey, siz söz istiyor musunuz?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sorum yok şu an...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

Tacettin Bey, buyurun.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Evet, teşekkür ediyorum.

Öncelikle söz konusu kanun teklifini hukukçu bir arkadaşımızın, Avukat Hamza Dağ'ın, İzmirli bir vekilin getirmiş olması beni yakinen ilgilendiriyor. Olayın hukuki boyutunun çözülmesi gerektiği konusu da maddeler incelendiği zaman ortaya çıkıyor.

Ama bir şey anlatmak istiyorum yani yaşadığım için bilmenizde fayda var. Yaklaşık yedi sekiz ay önce bir pazartesi günü iş yerine gittim, oğlum ile kızım iş yerini çalıştırıyor ama tesadüf o gün eşim de orada, gelinim de orada falan. Haldır haldır bir masanın üstünde bir şey sarıyorlar bunlar, bir ambalaj yapıyorlar yani. Dedim, arkadaşlar ne oluyor ya? “Ya, baba sorma, biz elektronik, internet ortamında ürün satışına başladık ve inanılmaz sipariş geldi Türkiye’den, yetiştiremiyoruz. Biz de evden çıktık; gelin kaynana yardıma geldi iş yerine.” dedi. 25 kişi uğraşılıyor ambalajlamaya, yetiştiriyor, bizimkiler de çalışıyor hatta torunlara bakacak kimseyi bulamamışlar, onları da getirmişler iş yerine. Çok ilginç, hoşuma da gitti bir taraftan. Dedim, ya, böyle güzel oluyor mu bu işler, kırk üç yıldır ticaret yapıyoruz, bizde hiç böyle sıraya girmedi müşteri mal almak için bizden. Neyse, adını vermeyeyim, bir ünlü marka, tabii, inanılmaz reklamlarla bu noktaya gelmiş. Bizim çocuklar ona üye olmuşlar, onun tanıtım şirketine girmişler, içine girmişler. Bir deterjan arkadaşlar, şu kadarcık bir şey, 17 liraya falan satılıyor ama her şeyi çıkarıyor, inanılmaz da kadınlar tarafından tutulmuş. Günde 1.000-1.200 tane sipariş geliyor bana, Rize’den de geliyor, Van’dan da geliyor, İzmir’den de geliyor; inanılmaz ama bir şeyi öğrendim ki aslında o firma hiçbir şeyi üretmiyor ve hiçbir şeyi de alıp satmıyor. Satan o gözüküyor ama onun tedarikçi firmaları var, o birilerinden alıyor bunu yani örneğin benden alıyor.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Pazar yeri.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Evet.

Orada not veriyor, en iyi hizmeti veren, işte, ambalajı güzel yapmış, müşteriye tam gitmiş, müşteri bilgisayar ortamında not veriyor, işte, 90 puanlara falan çıkıyorsunuz. Ya, benim bir hoşuma gitti, çok güzel, bunlar bir ay, iki ay böyle götördüler işi. Bir ay sonra dedim ki: Ya, şunun bir raporlarını bana getirin bakalım, satış raporlarını. Biz de kırk yıldır ticaret yapıyoruz, yani ne kazandık, bir görelim. Ya, bir aldım önüme, ortada kazanç mazaç yok hatta eksi 1 puan, 2 puan içeriye girmişiz biz yani ambalajdan, şundan bundan. Peki, ne kazanmışsın? İşte, firmanın adı duyulmuş falan.

Şimdi, burada, benim yakaladığım o günlük şey şuydu: O günlük ortamda, kriz ortamında benim çocuklar saçını başını yoldular mal satmak için. Aslında kapı, pencere malzemesi, alüminyum ürün satacağına işi deterjana çevirmiş benim çocuklar çaresizlikten. Ve deterjanı da internet ortamındaki o firma; adını vermek istemiyorum yani yüzde 64, oyuncu olan arkadaş bunu organize ediyor ama orada tespit ettiğim başka bir şey yani zarar etik dediğim şeydi. Bizim çocuklar da ürünü bir ay vadeli almışlar, Trendyol denen firma üç ay sonra hesaba yatırıyor parayı. Şimdi, bakın, burada ilginç bir şey var: İki ay paranın kullanılması söz konusu. O marka aslında o ürünü alıp satmıyor, birini kullanıyor tedarikçi olarak yani benim firmam finanse ediyor, aracı firma kullanıyor ve sonra bir inceledim, dünya kadar ürün var. Aklıma şey geldi, bu son zamanlarda bizi esnaf derneklerinden çok arayıp da “Yahu, Sayın Vekilim, Sanayi Komisyonundasın, lütfen oradaki Komisyon Başkanımızı da iletin, şu işi çözün.” dediler. “Nedir o?” dedim. “Ya, herkes her şeyi satıyor bu ülkede.” Yani bugün alışveriş merkezlerinde artık kırtasiye, nalburiye, izolasyon, çiçek, beyaz eşya, neredeyse otomobil de satmaya başlayacaklar AVM’de; mesela, insanlar bu işten inanılmaz şikâyetçi. Tamam, bakkal amcaları kaybettik, bakkallarımız gitti, bizim gençliğimizde, çocukluğumuzda bakkal amca her şeyimizdi mahallede, onları kaybettik ama hiç olmazsa bazı meslekler var, bunları kaybetmeyelim yani bir manav mesela, o da kaybolma noktasında AVM’ler açıldıktan sonra.

Şimdi, en büyük şikâyet, özellikle üç harfli marketlerin mağazalarında satılmaması gereken ürünleri satmış olmalarından inanılmaz bir şikâyet var, inanılmaz. Adam alışveriş merkezinde silikon da satıyor, seramik de satıyor, defter kitap da satıyor; olmaz böyle bir şey. Bunun da önüne geçmemiz lazım diye söylüyorum. Bunu niye söyledim? Şunun için; bu biraz da bizim esnafımızın, krize yakalanan, pandemi döneminde krize yakalanan esnafımızın çaresizliğinden her şeyi alır satar hâle gelmesi. Ama buradaki asıl tespit edilen şey, bu tekelleşme ve kartelleşme meselesiyle ilgili bu yasa teklifinin ben çok gerekli olduğunu, esas üzerinde durulması gereken bölümün hukuki açıdan, bu kartelleşmenin ve tekelleşmenin önüne geçilmesi gerektiğini, eğer bu yasa çıkarılacaksa bu noktada olumlu baktığımı ifade etmek istiyorum. Yani hem küçük ve orta boy işletmeleri koruma altına almak hem devletin doğabilecek vergi kayıplarını azaltmak... Yoksa bunların bir risk aldığını falan düşünmüyorum ben yani hiçbir riskleri yok, çayın taşıyla çayın kuşunu vuruyorlar. Benim çocuklarımın oradaki emeğini alıp satın zararına insanları çalıştırıyorlar, fırsatçılık yapıyorlar; bunun önüne geçmemiz lazım.

Bu anlamda, reklamla ilgili de şöyle bir itirazım var: Artık internet gazetelerinde bir haberi doğru dürüst okuyamıyoruz arkadaşlar. Araya o kadar sık haber giriyor ki yani bir gazetenin köşe yazısı kadar bir şeyi üç dakikada okumam gerekirken araya 8 tane reklam giriyor, o çerez reklamlar vesaireler. Bunun da bir sınırı olmalı, böyle bir şey olmaz ya, insanın dikkati dağılıyor okuduğu şeyle ilgili. Buna da mutlaka bir çözüm bulmalıyız diye düşünüyorum. Bu konuda Sayın Genel Müdürümüz Adem Başar Bey'e herhâlde bir ödev çıkacak diye düşünüyorum.

Bir şey daha söyleyeyim. Arkadaşlar, bu firmaların bizim firmalar gibi stok maliyetleri falan da yok yani az önce bir arkadaşım "Stok alanı vesaire." dedi, çok doğrudur belki ticari anlamda, ticaret alanları imar durumunda vardır, yerler vardır ama bunlar stok yapmıyorlar Sayın Zeybek, bunlar alıp satıyorlar yani çayın taşıyla çayın kuşunu vuruyorlar. Stoku yapan... O tedarikçi firmalar stok yapıyor, bunun da bilinmesini istiyorum.

Bu anlamda, iskonto oranları da inanılmaz farklılıklar gösteriyor. Ne yazık ki küçük esnafın büyük bir bölümünü zararına mal sattığının farkında değil bu firmalara ancak bizim gibi deneyimli insanlar alıp hesabı kitabı, kalemi yaparsa zararı fark ediyor. Orada, hani denize düşen yılana sarılır, "Kriz ortamında satışlarımız çok düştü, hiç olmazsa bunlarla canlandırılalım." diye farkında olmadan zarar eden çok ciddi sayıda küçük firmalar var. Bunu da paylaşmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim.

Sanırım, salonda milletvekillerimizden sunumla ilgili soru sormak isteyen arkadaşımız yok.

Şimdi, bu kapsamda hem görüş ve düşüncelerini Komisyonumuzla paylaşmak hem de sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Buyurun Sayın Muş.

TİCARET BAKANİ MEHMET MUŞ – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; öncelikle sizlerle bir arada olmaktan duyduğum memnuniyeti ifade ediyorum. Hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Önemli bir değişiklik görüşmesi yapılıyor şu an Komisyonumuzda ve biz de teklifi incelediğimizde ortaya konan yaklaşımı Bakanlık tarafından desteklediğimizi ve özellikle elektronik hayattaki bu ticaretin yönetilmesi konusunda bizim elimize gereken enstrümanları vereceğini düşünüyoruz. Özellikle Covid dönemiyle birlikte bu alan gerçekten çok hızlı bir şekilde büyümekte. Az önce biz bazı istatistikler paylaştık Bakanlık olarak. 2021 yılında elektronik ticaret 234 milyar liraya ulaşıyor. Burada iki şey var: Bir, kendi sitesinden kendi malını satan firmalar var, bir de -az önce Tacettin Bey'in söylediği- aracılık

yapan, aracılık hizmeti veren firma orada bir komisyon alıyor. Bu 234 milyarın yaklaşık 110 milyarı aracılık hizmetini veren bu firmalardan geliyor. Orada da anonimleştirerek bunların pazar paylarını sizinle karşılaştırdık. Bizim burada Meclisimizden beklentimiz, tabii, bu yoğunlaşma çok arttığı zaman ve esnafın gelirinin önemli bir kısmı sadece bir pazar yerinden gelmeye başladığı zaman -bunlar, tabii, çok küçük yapılar, KOBİ'ler daha çok, diğerleri büyük platformlar- özellikle komisyon oranlarında, vadelerde çok ciddi yaptırıma tabi tutabiliyorlar o firmayı çünkü firma oradan çıksa belki cirosunun yüzde 30' gidecek, bunu göze alamıyor, nakit akışı bozulacak; bu sefer, diğeri istediği şekilde komisyon oranlarıyla oynayabiliyor. Aslında düzenlemenin amacı, bizim okuduğumuz, sadece bir değil birden fazla oyuncunun olabileceği, esnaf malını bir platformda tüketiciye ulaştırıyorsa esnafa alternatif platformlarda malını ulaştırabileceği bir imkân sağlaması ve eğer bir platform çok yüksek bir komisyon talep ediyorsa, alternatiflerde daha farklı, daha düşük, onunla rekabet edeceği yani esnafın da platformlar arasında komisyon oranlarında rekabet edebileceği alternatifte gidebilmesine imkân tanıyor. Dolayısıyla, bir kere, bu taraftan burada ürünlerini satmaya çalışan KOBİ veya orta ölçekli firmalara bu anlamda bir koruma sağlıyor.

Yine, burada Sayın Hamzaçebi ifade etti -kendisine ve Komisyonumuzun diğeri üyelerine de yaklaşımlarından dolayı teşekkür ediyorum- bazı eleştirileri oldu. Onlarla alakalı da... Yasamanın ne kadar zor olduğunu bilen birisiyim. Burada, tabii, Meclis takviminin biraz sıkışık olmasından dolayı, önümüzdeki dönemle alakalı planlamasından kaynaklı böyle bir şey oldu. Bu noktada, bizim de burada size karşı bir mahcubiyetimiz söz konusu. Daha geniş, daha zamanlı bazı meseleler tartışılabilirdi ama Meclisin de çalışma takviminden dolayı böyle bir durum olduğunu ifade etmek isterim. Ben yine yaklaşımlarından dolayı Mecliste grubu bulunan bütün partilere de ayrıca teşekkür ediyorum, Grup Başkan Vekilleri bu noktada olumlu bir yaklaşım ortaya koymuşlardır.

Burada, tabii, tüketici tarafından nasıl bir tablo ortaya çıkıyor? Eğer siz farklı platformlardan ürün tedarik hakkına sahip olursanız, o zaman eğer bir ürünün fiyatını farklı görüyorsanız veya size teslimatı konusunda farklı tarihler veriyorsa veya kalite konusunda sorunlar yaşıyorsanız, o zaman alternatiflere kayma imkânına sahipsiniz. Dolayısıyla düzenleme aslında birden fazla oyuncunun pazarda yarışabileceği bir sistemi kurmaya çalışıyor. Platformun şöyle bir özelliği var: Bunlar şimdi bütün veriyi toplayabiliyorlar yani az önce bir tanesinden sadece 30 milyon insan en az bir defa alışveriş yapmış, öbüründen 13 milyon birey alışveriş yapmış; bu bütün verileri toplayabiliyor. Yani benim tüketim alışkanlıklarımı biliyor, sizinkini biliyor çünkü sizin orada gelir seviyenizi tahmin ediyor, görüyor; ödeme cüzdanınızı görüyor, kredi kartı ödemelerinizi görüyor; hangi ürünü alıyorsunuz, hangi yaş aralığında alıyorsunuz, ne sıklıkla alıyorsunuz, hangi dönemler alıyorsunuz; bütün bunları görüyor. Dolayısıyla burada az önce Akif Başkanımızın söylediği, bu veriler elinde olduğu için bu sefer çıkıyor, eğer bir ürün çok iyi satıyorsa onu alıyor, kendi üretip kendi markasıyla satabiliyor. Bu, bir haksız rekabet. O firma yıllarca çalışıp bir ürün geliştiriyor, bunu tasarlıyor, bir noktaya kadar getiriyor; bu sefer, o verilerle beraber bunun alternatifi üretilebiliyor ve sıralamaya koyduğunuz zaman o firmanın ürünü çıkmıyor. Algoritma aslında onun için konu yani "Bunu yapma." diyor ona "Haksızlık yapma bu firmalar arasında." Dolayısıyla o kendi ürünlerini koyup, işte, yüzde 10 komisyon alıyorsa bunlardan belki yüzde 20-25, belki daha fazla bir kâr marjı bunun üzerine koyabiliyor. Dünyada, özellikle Avrupa Birliğinde ve Amerika Birleşik Devletleri'nde de bununla alakalı düzenlemeler var, taslaklar var; onlarla alakalı da sizlerle bilgi paylaşacağım.

Rekabet Kurumuyla alakalı bazı eleştiriler oldu. Rekabet Kurumu tabii, tedbirler alıyor, bazı uygulamaları yapıyor ama bu alan tabii, hayatımıza yeni giren bir alan yani şu an cep telefonu üzerinden, istediğiniz anda istediğiniz ürünün oturduğunuz yerden alışverişini yapabiliyorsunuz. Dolayısıyla

bütün dünyada şu an rekabet kurullarının yanında yeni düzenlemeler yapılıyor. Özellikle AB'nin ve ABD'nin çalıştığı taslaklar var, onlarda da rekabet kurumu var ama özellikle bu alana münhasır böyle bir düzenleme yapma ihtiyacı hissetmişler.

Avrupa Birliği de mevcut elektronik ticaret düzenlemelerinin teknolojik gelişmelere bağlı olarak yetersiz kalmasından dolayı yeni kuralları ortaya koyuyor. Bu kapsamda dijital hizmetler ve dijital piyasalar yasa tasarıları ile 2019/1150 sayılı Çevrimiçi Aracılık Hizmetlerinin Ticari Kullanıcıları İçin Adilliği ve Şeffaflığı Teşvik Etmeye İlişkin Tüzük hazırlanıyor. 2019/1150 sayılı Tüzük'le platformlarda faaliyet gösteren satıcıların haklarının korunmasını düzenlemeyi amaçlıyor. Yine, aynı yasayla temel hakların korunması ve daha şeffaf bir internet ortamının oluşturulması hedefleniyor. Burada "hâkim konum" tanımı yapılıyor, "geçit bekçisi" gibi tanımlar yapıp platformlara, o eşige ulaşanlara ayrıca uygulamalar yapılıyor.

Amerika Birleşik Devletleri'nde 9 Temmuz 2021 tarihinde Başkan Joe Biden'ın imzaladığı kararnamede, firmalar ve tüketiciler başta olmak üzere, tüm ekonomik aktörler için piyasada adil rekabet koşullarının önemine vurgu yapılıyor. Kararnamede, ekonomide çok sayıda küçük işletmenin hayatta kalabilmek için birkaç elektronik pazara bağımlı duruma geldiklerinin de altını çiziyor. Ayrıca ABD'de şu an tasarı hâlinde olan, müzakereleri devam eden, tartışmaları devam eden inovasyon ve çevrim içi tercihler ile tekellerin sona erdirilmesi yasa tasarıları var. İnovasyon ve çevrim içi tercihler yasa tasarısında haksız şekilde öne çıkarılan ürünler, teşebbüslerin platform üzerindeki faaliyetlerini kısıtlama, rakip ürün ya da hizmetlere karşı ayrımcılık dâhil olmak üzere hukuka aykırı davranışları ve ihlalleri belirleyen durumlar listeleniyor. Tekellerin sona erdirilmesi yasa tasarısıyla ise yasa kapsamına giren platform operatörünün platform dışında başka bir iş koluna sahip olması hâlinde platform faaliyetlerini diğer iş kolundaki ürün veya hizmet satımı için kullanmaması... Yani orada o trafiği yakaladığı zaman pek çok farklı alandaki hizmetini o trafiğin, o uygulamanın, o "app" in içine koyarak sunabiliyor, aslında az önce sunduğumuz "app" oydu. Bunun içerisinde sizin sağlığını, finansal durumunuz, borsadaki hisseleriniz, arabanızın bakımı, evinizin durumu, ihtiyaç duyduğunuz tüketim maddeleri, finans kullanma durumunuz, bağış yapma ihtiyacınız, piyango, aklınıza ne geliyorsa bu süper "app" in içine konabiliyor çünkü o trafiği bir kere yakaladığı zaman oraya sürekli bir ikon ekliyor ve o hizmeti size sunuyor. Dolayısıyla bu şuraya doğru getirebilir bizi: Bütün bu yoğunlaşma bir platformun elinde olduğu zaman ve bu kadar büyük bir veri ve sermayeyle beraber diğer oyuncuların pazara girmesi ve tutunması önünde engel olabilir. Dolayısıyla düzenleme aslında adil rekabetçi bir ortamın oluşmasını hedeflemekte.

Burada, sayın milletvekillerimizin -az önce ifade ettiğim- Tahsin Bey'in dile getirdiği, özellikle Komisyonun çok hızlı toplaması, biraz da Meclisin çalışma takvimiyle alakalı... Sizi en iyi ben anlarım, anlayabilirim diye düşünüyorum çünkü beş yıl burada Grup Başkan Vekili olarak, on yıl da aynı bu komisyonlarda sizin gibi ben de gayret gösterdim.

Buradaki reklamlarla alakalı az önce de... Bu dijital reklamlar her yerde olabilir yani girdiğiniz bir sitede de olabilir, bir gazete sitesinde yani her alanda olabilir. Konvansiyonelden ziyade daha çok bu alanları kullanıyor bu platformlar. Mesela, bir yer açacaksınız hemen karşınıza çıkabilir. Burada bir problem yok, bunu firmalar yapabilir ama bu aşırı reklam ve az önce "cash burning" dediğimiz uygulamayı yakarak aslında firmalar sürekli zarar yazıyor ama pazar payı kazanıyor, zarar yazıyor pazar payı kazanıyor. Bunun bir amacı var, belli bir pazara ulaşmak. Dolayısıyla bunun biraz kontrollü yapılmasını arzu ediyoruz yani çünkü aşırı reklam ve o para yakma, firmaların diğer oyuncuların dağıtım kanallarına ulaşmasının önünde engel oluyor. Onun için kargo ve finansla alakalı özel atıflar

yapılmıştır yani belli bir büyüklüğün üzerine çıkan platformlara kargo hizmetinin dışarıya verilmesini kısıtlıyor düzenleme, “Kendi hizmetlerinle alakalı verebilirsin.” diyor. Amacı, dağıtım kanallarının açık olması ve yeni oyuncuların piyasaya girmesine imkân sağlamak için bu düzenleme yapılıyor.

Yine, bu cüzdan uygulamasıyla alakalı bazı eleştiriler getirildi neden, ne amaçlanıyor diye. Bunun şöyle bir amacı var: Cüzdan uygulamasının, bunların böyle hayat döngüsüne baktığımız zaman “Önce buraya para aktar, buradan ödemelerinizi yapın.” diyor. İşte, ödemelerinizi buradan yapın, size bir indirim veriyor. Sonra, siz başka bir yerden bir alışveriş yapacağımız zaman şu geliyor tüketicinin aklına: “Ya, benim orada cüzdan var, orada param var, oradan alayım, işte bonus veriyor.” Sürekli oraya bir kanalize ediyor sizi. Bir noktadan sonra, bizim dünya örneklerini incelediğimiz zaman size finans sağlamaya başlıyor; mali durumunuzu görüyor, finans sağlamaya başlıyor. Bir noktadan sonra taksitlendirmeye gidiyor. Dolayısıyla, hem finans gücünü hem dağıtım gücünü hem de o lojistiği tek elde topladığımız zaman bu ülkenin perakende sektörüyle alakalı dikkat edilmesi gereken bir noktaya ulaşmış oluyor. Dolayısıyla, burada şunu söylüyor düzenleme: Belli büyüklüğe kadar bu pazar uygulamasını yapabilirsin ama bir noktadan sonra “Ya, bunu yapmak istiyorsan bunu dışarı çıkar, sistemin dışına çıkar. Başka bir tane FinTech’le anlaşabilirsin ama tek elde bunu toplama.” diyor.

Şöyle bir şey söylendi: “Bazı perakendelere odaklandı.” diyor düzenleme; doğru. Bazı kanunlarla alakalı istisna verildi. Bunun amacı şu: Mesela, BDDK’yle alakalı, sigortayla alakalı onların özel kanunları olduğu için, onlar kendi alanlarında özel kanunlarıyla düzenlenmiş. Dolayısıyla, özel kanunlar düzenlendiği için biz bu perakende, aslında “elektronik ticaret” ve “elektronik perakende” de diyebiliriz ama resmî adı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Kanunu. Burada girilmek istenmiyor. Mesela, turizmle alakalı bir faaliyet gösteriyorsanız -kendi düzenlemelerinde var- “Orada başka bir şey koyamazsın.” diyor. Aslında o kendi düzenlemeleri olduğu için yani bu düzenlemede burada bir atıf yapılmıyor ve istisna veriliyor bunlara.

Açıkçası, benim gördüğüm, bu imar düzenlemeleriyle alakalı, mekânsal planlamalarıyla alakalı burada bir şey yok. Ya, aslında hani, benim de Bakan olarak şimdiye kadar karşılaştığım bir talep gelmedi. Şu dendi: “Ya, siz firmalarla görüşüyor musunuz?” Biz -emin olun- bütün bu hem perakendeci ve konvansiyonel perakendeci hem de elektronik ticaret yapan pazar yerleri ve e-ticaret yapan münhasır firmaların tamamıyla görüşme hâlindeyiz. Onların kanaatlerini alıyoruz ve onlara iletiyoruz, milletvekillerimize iletiyoruz, parti grubumuza iletiyoruz, kendimiz çalışıyoruz bazı yönetmelikler boyutunda. Bu firmaların tamamıyla birden çok defa biz Bakanlık olarak -bizim tarafımızı söyleyeyim- görüşme gerçekleştirdik.

Burada vadelerle alakalı bir şey dile getirildi; doğru bu. Şöyle bir şey yapılıyor: Burada, düzenlemenin içerisinde platform... Şimdi, siz ürününüzü satıyorsunuz, size bir adres geliyor, “Buraya şu ürünü gönder.” diyor. Siz bunu gönderiyorsunuz. Ödemenizi de platformdan alacaksınız. İşte, bazen vadeler çok uzayabiliyor. Eğer gücünüz yoksa ona göre davranıyor platform ama eğer güçlü bir firmaysanız, büyükseniz ona göre davranıyor. Bu düzenleme de şunu söylüyor platforma: “Sen parayı aldıktan sonra, senin hesabına geçtikten sonra beş iş günü içerisinde o firmanın, aracılık yapan o tedarikçinin parasını öde.” Çünkü bunu üç ay bekletme. Ne zaman alıyorsun? Onların anlaşmaları oluyor, işte, kredi kartından yirmi günde alan var, otuz günde alan var; aldın, aldıktan sonra beş gün say, muhasebeleştirmeni yap ve firmanın parasını öde. Dolayısıyla, bunlar işte gelen şikâyetlerden...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Üç ay sonra yatıramaz yani.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Tabii, beş gün.

Senin hesabından platforma şunu diyor: “Hesabına geçti, geçtikten beş gün içerisinde onun parasını öde.” Çünkü sen almışsın o parayı, onu sen nemalandırıp o firmanın parası...

Bir de dediğiniz çok doğru, stok taşıma maliyeti yok, orada bir mali yükümlülüğü yok. Bir de bu diğerinde firmanın üzerine yaktığımız zaman burada işte, bu “haksız ticari uygulamalar” dediğimiz kısımlar bunlar. Bunların bir kısmında çok değişken olabilecekleri için aslında yönetmelik yetkisi alınıyor. Mesela, sözleşmelerde bazen firmaların rızası olmadan işte, “Yüzde 20 indirim yaptım, 10 puanını sen karşılayacaksın.” diyor ama sözleşmesinde yok, firma sesini bazen çıkartamayabiliyor. Bu tip uygulamaların şikâyetleri bize geldiği için... Bazı milletvekillerimizle de konuştuk, Abdurrahman Bey’le de onunla da daha önce bir görüşmemiz oldu, onun da yaşadığı bazı örnekler var. Dolayısıyla, firmalara diyoruz ki bu platformda: “Bunlar belki küçük olabilirler, mali güçleri olmayabilir ama siz ‘Ben indirim yapıyorum, sen de bu kadar indireceksin.’ diyemezsin. Sözleşmen varsa yapabilirsin.” Ha, firma kendisi “Ben ürümden bir indirim yapacağım.” diyorsa o ayrı bir şey, ona biz karışmıyoruz. Dolayısıyla, bütün bu taleplerden süzülerek aslında bizim bu da talepleri derleyip toplayıp ilettiğimiz bir şey. Burada “millî bir duruş sergilenmesi” önerisine ben katılıyorum. Bütün Parlamentonun bu hassasiyette olduğunu da biliyorum. Dolayısıyla, bu konuda bunun yasalaşması bizim elimizi gerçekten rahatlatacaktır. Belli eleştiriler olabilir, hiçbir yasa mükemmel değildir, hiçbir teklif mükemmel değildir, hiç kimse mükemmel değildir, mutlaka eksikler olabilir burada. İlerleyen zamanlarda yapılması gereken, tamamlanması gereken faktörler olabilir ama nihayetinde amacı, amaçladığı, ruhu, bu yoğunlaşmanın piyasaya yayılması ve bir elde toplanmasının aslında önüne geçilmesi. Burada tabii, biz Ticaret Bakanlığı olarak elektronik ticaretin ihracatına da teşvikler veriyoruz, onunla alakalı şimdi yeni kararlarımız çıkacak, özellikle bu alanı da biz teşvik edeceğiz yani “Eğer siz ihracat yapıyorsanız bütün burada saydıklarımızın dışına çıkartıyoruz, burada hiçbir kısıta tabi değilsiniz, istediğiniz kadar ihracat yapabilirsiniz.” Ayrıca bizim çıkaracağımız yeni kararlarla, teşvik mekanizmalarımızla burada da firmalarımızı destekleyeceğiz yani ne kadar çok siz e-ticaretten ihracat yapıyorsanız, toplam bütçe içerisinde, bize verilen bütçe içerisinde bizim o kadar da bu firmalara ayrıca bir desteğimiz olacaktır.

Ben bütün milletvekillerimize çok teşekkür ediyorum. Bu anlamda, Komisyonumuzda bunun yasalaştırılması ve Meclisimizde yasalaştırılması noktasında bize çok büyük bir imkân ve özellikle bu alanın düzenlenmesiyle alakalı yetki vereceğinizi burada ifade etmek isterim.

Saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ - Sayın Bakana Komisyonumuza verdiği bilgiler için teşekkür ediyorum.

Şimdi Komisyon üyelerimize teklifin geneliyle ilgili istem sırasına göre söz vereceğim.

Tahsin Bey’le başlayalım.

Buyurun Tahsin Bey.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, kıymetli milletvekilleri, sayın bürokratlar, çok değerli sivil toplum temsilcileri; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

E-ticaret kanunu teklifini geneli olarak olumlu buluyor ve bazı eleştirilerimizi de yapmak istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, 2021 yılında 381,5 milyar Türk lirası hacme sahip olan ve 2022 yılında 560 milyar TL’yi geçmesi öngörülen 500 bine yakın firmanın faaliyet gösterdiği lojistikten taşımacılığa, ürün tedarikinden paketlemeye geniş bir yelpazede 100 binlerce kişinin istihdam edildiği, evine eklemek götürdüğü e-ticaret sektörü için hayati bir yasa değişikliğini görüşüyoruz. Bize bu sabah saat 10.25’te imzalı olarak tebliğ edilen Komisyon davet yazısına bakıyorum sektörden kimler davetli diye; TOBB,

MÜSİAD, TÜSİAD ve TESK; TESK'ye davet yazısı gitmiş. Temsilcilerine sormak isterim: Bize onu yirmi beş geçe gelen davet yazısı onlara bugün ne zaman gitti? Teklifi incelemek ve üyelerinden görüş almak için bu süre yeterli miydi?

Değerli arkadaşlar, hepimiz biliyoruz ki dünyanın en zeki insanını getirsek bu teklifin tüm taraflarının görüşlerini toplaması, derlemesi ve bir görüş oluşturması için bu süre yetmez. Nitekim bu kanun koyucular ve bu yüce Meclis de öngörmüş ki İç Tüzük'ün 36'ncı maddesinde açık hüküm var: "Komisyonlara havale edilen işlerin görüşülmesine, havale tarihinden itibaren kırksekiz saat sonra başlanabilir." diyor. Daha önce de benzer sorunlarla karşılaştık, kırk sekiz saat kuralını göz ardı ederek burada kaptıkaçtı yasalar yapmak gelenek hâline geldi. Bu yasa teklifi dün gece saat ondan sonra Meclis sistemine yüklendi. Hiç uyumasak, yemek yemesek, tuvalete dahi gitmesek teklifi incelemek için on dört saat süremiz var. En son rekorumuzu on dokuz saat içinde ekim ayında görüştüğümüz TİM Yasası'yla kırmıştık. Sonra, aynı kanunda değişiklik teklifini nisan ayında tekrar bu Komisyonla görüştük. Geçtiğimiz haftalarda Komisyonla Endüstri Bölgeleri Kanunu'nun değişikliğini görüştük, Genel Kurula gelmedi, bekliyor. Bu nasıl bir programsızlık, plansızlık, anlayamıyoruz. Şimdi yeni bir rekora imza atıyoruz ama kırdığımız bu rekor yasamanın niteliğini düşürüyor, siz bunu görmüyorsunuz. E-ticaret teklifi de bu Komisyonla bugün geçecek ama belki birkaç ay sonra -Bakan da burada- uygulamada yaşanan aksaklıklar nedeniyle yeniden görüşeceğiz. Üzerine basa basa söylüyorum: Aksaklıkları görüp tekrar bu kanun teklifini görüşeceğiz.

Değerli arkadaşlar, gerçekten sizleri anlamak istiyorum. Teklifleri layıkıyla incelemeyen, tartışmadan, bürokrasiden gelen ağır baskı altında, apar topar geçirmek için size sınıyor mu? Günün sonunda başınızı yastığa "Görevimi layıkıyla yaptım, beni seçen milletin hakkını hukukunu korudum." diyerek koyabiliyor musunuz, merak ediyorum. Yoksa "Yukarıdan gelen talimat neyse ona göre hareket ettim, gözlerimi kapattım, vazifemi yaptım." mı diyorsunuz? Bu yüce Meclisin görevi bu mu, yasamanın işlevi bu mu? Şimdi sizlere soruyorum: Yürürlük tarihi en erken 1 Ocak 2023 olan bu düzenlemeyi apar topar Meclise getirmekteki amaç nedir? Neden bizlerin de teklifi incelemesi için yeterli zaman verilmiyor? Bu teklif böyle gelince kim olsa "Acaba ne saklamak, ne kaçırmak isteniyor." diye düşünüyor, merak ediyor.

Değerli arkadaşlar, Anayasa'mızda iki önemli hüküm var; madde 167: "Devlet para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alır; piyasalarda fiilî veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önler." Madde 172: "Devlet, tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirleri alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder." Şimdi, bu iki hüküm arasında da bir denge kurmamız gerek yani bir yandan tüketiciyi korurken bir yandan da firmaların üzerinde Demokles'in kılıcını sallamamak gerekir. Burada öngörülen cezalar için takdir yetkisi o kadar geniş bir yelpazede tanımlanmış ki 10 binden 100 bine, 50 binden 200 bine kadar ceza verme yetkisi var. Bunu neye göre belirleyeceksiniz, neye göre uygulayacaksınız? Üstelik, bu ülkede Rekabet Kurumu diye bir yapı var; bu Kurum haksız rekabet hâllerinde ceza vermeye yetkili ama e-ticaret söz konusu olduğunda yeni cezalar tanımlayıp bu cezaları vermeye de Bakanlık yetkili kılıyor. Eski sistemde olsa deriz ki: "Bakanlıkların da Meclise hesap verme sorumluluğu var." Bu yeni sistemde onu da kaldırdınız, Bakanlar tek adama karşı sorumlu ve onun talimatıyla hareket ediyorlar. Yani bunun örneğini pek çok olayda yaşadık. Yangın oluyor, sel oluyor, ilgili Bakanlar Cumhurbaşkanının talimatıyla olay yerine gidiyor. Daha da ötesi, Bakanlar istifa dahi edemiyor, ancak Cumhurbaşkanından görevden aflarını isteyebiliyorlar. Elleri kolları böylesi bağlı Bakan, sektördeki firmalara ceza kesecek; neye göre, kime göre? Sektörde iki isim öne çıkıyor; biri, dünya markası hâline gelen Getir, diğeri ise Trendyol; Hepsiburada, N11 gibi pek çok platformda da satışlar gerçekleştiriyorlar. Dünyaya baktığımızda, Amazon, Alibaba, AliEkspres gibi platformları görebiliyoruz. Bu firmalardan

temsilcileri siz davet etmediniz. Yani ne kadar “tekelleşme” desek de bu firmaların temsilcileri burada olmalıydı, onların da fikirlerini almalydık, görüşleri alınmalıydı. E-ticaret İşletmecileri Derneği diye bir dernek çatısı altında toplanmış firmaları temsilen bu dernek burada mı, görüşleri alındı mı bu kanun, hazırlanırken? Şimdi, bu düzenlemeyle hedeflenen nedir? Burada, aslında, bir yandan “Tekelleşmeyi önleyeceğiz.” derken tekelleşmeye de neden olacak düzenlemeler getiriyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, gerekçede ilginç bir ifade var, aşırı reklamı önlemek amaçlanıyormuş. Aşırı reklamı önlemek nedir? Serbest piyasa ekonomisinde rekabeti, reklamı önleyerek korumak gibi bir icadı da yeni gördük, yeni icat ettiniz.

Burada, bir diğer husus da bir yandan e-ihracatın geliştirilmesi gerektiğini belirtirken diğer yandan e-ticaretin vazgeçilmez bir unsuru olan ödeme süreçlerinin e-ticaret şirketlerinin faaliyetlerinden ayrıştırılmasıdır. Burada, tüketicinin korunması söz konusu değil; öte yandan, pazar yerleri üzerinden faaliyet satıcıları da korunmuyor. Bu düzenlemeyle neyi amaçladığınızı gerçekten anlamak istiyorum.

Burada, faaliyeti olan firmalara taşımacılık yasağı da getiriyorsunuz. Büyük firmalar, mevzuata uygun olarak ve tüketicinin de lehine bir yaklaşımla kendi taşıma ağlarını kurmuş durumda; onlarca kamyon var, onlarca çalışan var; bunlar ne olacak? Çünkü kargo firmalarında gecikmeler yaşanabiliyor ve tüketici de mağdur oluyor. Şimdi, siz tüketicinin aleyhine de sonuçlar doğurabilecek ve binlerce kişiyi işsiz bırakacak bir düzenlemenin altına imza atıyorsunuz.

Yeterli olarak inceleme süremiz olmayan teklife dair genel tespitlerimiz bu yönde. Bu teklifin, bugün, bu Komisyondan her zamanki el kaldır, indir mantığıyla geçmemesi gerektiğinin altını bir kez daha çiziyor ve gelin, yüce Meclisin ve Komisyonumuzun ağırlığına yakışacak şekilde bu teklifi gerektiği gibi enine boyuna ve ilgili tarafların da görüşünü almak suretiyle görüşelim diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, teşekkür ederim.

Buyurun Ali Bey.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın vekiller, Sayın Bakan ve tüm hazirunu saygıyla selamlıyorum.

Evet, hem kanun teklifinin çalışma yöntemi, geliş yöntemi açısından eleştirilerimizi, itirazlarımızı ve hem de içeriğiyle ilgili eleştirilerimizi ve itirazlarımızı dile getireceğiz.

Öncelikle, şunu ifade edeyim, tabii ki yani Meclis gruplar üzerinden çalışıyor, grup başkan vekillerinin vardıkları bir uzlaşma neticesinde de bu kanun ivedilikle buraya getirildi. Bunu anlıyoruz ancak bir bütün olarak kanun yapma tekniği açısından da Meclisin, Parlamentonun ve Komisyonumuzun verimli çalışması açısından da bu yöntemin sağlıklı bir yöntem olmadığını, sürekli kanunlar üzerinde yeniden yeniden düzenleme yapmak zorunda kaldığımızı ifade etmek isterim, bu gerekçelerden kaynaklı olarak.

Şimdi, bahsetmiş olduğumuz sistem eleştirisinde -yani kanun teklifinin içeriğine girmeden önce söyleyeyim- esasında, parlamenter sistemin iyi olduğunun en iyi örneği sizsiniz Sayın Bakan çünkü Parlamentodan giden bir Bakan olarak Parlamenta karşı sorumluluk hissini her zaman hissediyorsunuz ve açıkçası, bir kanun görüşmesinde ilk defa bu Komisyonda bir Bakan görüyorum ben. Bilmiyorum, benim olmadığım toplantılarda bakan geldi mi? Zannetmiyorum, gelmediğini de aşağı yukarı biliyorum. Dolayısıyla, siz bizim karşımızda parlamenter sistemin iyi bir örneği olarak durmaya devam ediyorsunuz, bunu söyleyelim.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Belki ilerde Bakan da yapabiliriz sizi.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bu anlamıyla, sizlere yönelik bu konudaki memnuniyetimizi de ifade etmek isterim

Şimdi, tabii, şöyle bir durum var: Bu kanunla ilgili düzenleme esasında “pazar yeri” diye ifade edilen kurumlar ile “üretici ya da satıcı” diye ifade edilen kurumlar arasındaki ilişkileri düzenliyor. Bu ilişkilerin düzenlenmesindeki gerekçeler ve düzenlemelere yönelik bir itirazımız yok yani rekabet açısından ve benzeri düzenlemeler açısından olması gereken işler yapılıyor. Bizim ifade ettiğimiz, olması gereken eksiklikler var. Şimdi, öncelikle, burada olması gereken şu: Evet, doğru, bu pazar yerlerini kontrol etmek ve bunların tekelleşmesini, rekabetin ortadan kaldırılmasını engellemek gerekiyor ama bunları sağlarken bu firmaların itirazlarını da bizim bilmemiz gerekiyordu. Yani bahsetmiş olduğumuz tekelleşmeyi sağlayan bu pazar yerleri acaba hangi konularda bu kanunlara itiraz ediyorlar? Açıkçası bunu biz bilmiyoruz. Örneğin, şimdi, Ayhan Bey firmalardan bir tanesinin kanunla ilgili yoğun eleştirilerini ifade eden bir metin gösterdi; benim elimde henüz yok o. Ancak şu: Yani tabii ki biz bu kanunlarla birtakım esnafın, üreticinin, tüketicinin haklarını koruyacak çalışmalar yapacağız ama bütün bunları hem Anayasa ve yasalara uygun bir şekilde hem de piyasa koşullarına uygun bir şekilde yapma zorunluluğumuz da var. O nedenle, bu itirazların aslında nelere ilişkin olduğunu öğrenme şansımız olmadı. Anladığımız kadarıyla firmaların şu anda burada temsilcileri de yok.

Diğer bir sorumuz da şu: Örneğin, bu kanunda tüketicilerin de e-ticaret üzerine şikâyetleri var, tüketicilerin de bu e-ticaret üzerine yapmış oldukları şikâyetlerin düzenlenmesi ve ele alınması gerekirdi. Örneğin, tüketiciler açısından e-ticarette en çok yaşanan sorunlara hızlıca baktığımızda yüzde 45’i yavaş teslimattan şikâyet ediyor, yüzde 42’si yanlış veya hasarlı ürün tesliminden şikâyet ediyor, yüzde 24’ü web sitelerindeki teknik arızalardan şikâyet ediyor. Ben de bir tüketici olarak yani e-ticaret üzerinden tüketim yapan biri olarak şunu söyleyeyim: Bazen bu web sitelerindeki teknik arızaların da kimi dönemlerde bilinçli olarak yapıldığı yönünde aile bireylerimizden bize ifadeler geliyor. İşte, indirim dönemlerinde veya benzeri dönemlerde böyle bir manipülasyon yapıyorlar; şu kadar indirim yapacağız, bu kadar indirim yapacağız; bir bakıyorsun belli bir süre sonra sitede teknik arıza oluşmuş, aslında başka bir manipülasyonu devreye sokuyorlar. Şimdi, şikâyet ya da iadedeki zorluklar üzerine de yüzde 20’lik bir şikâyet var tüketiciler tarafından yani ürünü iade etme konusunda ve şikâyetlerinin dikkate alınmaması konusunda da tüketici şikâyetleri var. Yüzde 13 oranında da garanti koşulları ve haklara ulaşma zorluğu yaşadıklarını ifade ediyorlar. Yüzde 11 oranında da bu siteler üzerinden bir dolandırıcılık meselesi olduğu ifade ediliyor ve beklenmeyen işlem ve ürünlerdeki hatalı teslimatlar üzerinden de...

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Pazar yerleri mi yoksa e-ticaret yapan firmalar mı?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Bunlar büyük oranda pazar yerleriyle ilgili şikâyetler. Çünkü şimdi doğal olarak insanlar pazar yerlerinden alışveriş yaptıkları için şikâyetler de genel olarak pazar yerlerine yönelik yapılıyor.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Bir kısmını aslında hafifletiyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, yani bunların tabii... Şunu biz bilemiyoruz: Muhatap pazar yeri ama bu üreticiden yani satıcıdan mı kaynaklanıyor, doğrudan pazar yerinin kendisinden mi kaynaklanıyor, bu bilgiye sahip değiliz ancak ürün teslimatında ve beklenmeyen şekilde ürünlerin gelmesiyle ilgili olarak da yüzde 7’lik bir şikâyet var. Yani dememiz o ki esasında bu mesele ele alınırken yani e-ticaret meselesi düzenlenirken tüketicilerin de bu konudaki şikâyetleri dikkate alınarak bunların üzerinden de bir düzenleme yapılması gerekirdi bu kanun çerçevesinde. Bu vesileyle bunun eksikliğini dile getirmek istiyoruz.

Şimdi, diğer bir mesele, herkesin her şeyi satması sorunu dile getirildi burada. Tabii, bizim... Şöyle bir şey de var: 8 tane firma saydınız, daha doğrusu bize vermiş olduğunuz bu düzenlemeyle ilgili firmalarda...

TİCARET BAKANİ MEHMET MUŞ – En büyüklerini...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, 8 tane firma. Örneğin, bu firmalara böyle bir baktık, bildiğimiz kadarıyla, büyük çoğunluğu da yerli sermaye değil yani ya da satın alınmış yabancılar tarafından. Yani bu, çok ticaret yapan, çok hacimli pazar yerlerinin neredeyse tamamına yakını da yabancı menşeli ya da yabancılar tarafından satın alınmış firmalar, yerli firmalar değil. Bunu da şunun için ifade ediyoruz: Bizim, esnafı korumak gibi bir görevimiz de var yani dünyanın çeşitli ülkelerinde buna yönelik tedbirler alınıyor. Örneğin, bu konu da bizim en çok eleştirdiğimiz konulardan bir tanesi, tabii ki e-ticaretin bunda büyük etkisi var ve bir taraftan da örneğin AVM'ler 2'nci sırada ve 3'üncü sırada da zincir marketler... Şimdi, AVM'ler Türkiye'de o kadar çok var ki ve her gün, neredeyse yirmi dört saat açıklar, çok kısa bir kapanma süreleri haricinde; üç yüz altmış beş gün boyunca AVM'ler açık. Bunlar ve şehir merkezlerinde oluşan AVM'ler, bu konuda esnafın ticaret yapabilme, rekabet edebilme, ayakta kalabilme imkânlarını da ortadan kaldırıyor.

Yine, zincir marketler, 2 bin kişinin yaşadığı, 3 bin kişinin yaşadığı yerlerde, beldelerde dahi market açmış durumlar ve oradaki esnafın da, yerel işletmecilerin de ayakta kalmasına imkân tanıyamaz vaziyetler. Oysa bu konuyla ilgili çeşitli ülkelerde yapılan uygulamalarda örneğin AVM'lere de sınırlar getiriliyor ve bu zincir marketlere de çeşitli sınırlar getiriliyor yerel işletmecileri koruyabilmek açısından. Tabii, AVM'lerin yol açtığı başka sorunlar da var yani örneğin, bir enerji krizi içerisinde yaşıyoruz, hem dünya olarak hem ülke olarak bir enerji kriziyle karşı karşıyayız ve enerjinin üretimdeki maliyeti, pahalılığı ve benzeri üzerinde de şikâyetlerimiz var. Şimdi baktığınız zaman, bir konutun, yani bir AVM'nin tükettiği elektrik, ısınma ve benzeri yakıtların tamamını -bütünüyle, yani elektrik de dâhil olmak üzere- orana vurduğunuz zaman, konutlarla kıyasladığımız zaman, arada çok ciddi farklar ve sarfiyat oluşturuyor. Dolayısıyla, bu AVM'ler sorunu, başlı başına bir sorun olarak duruyor. Hani bu anlamıyla e-ticaretteki sorunla birlikte buna da dikkat çekmek isterim.

Şimdi, diğer taraftan, Rekabet Kurumu... Evet, Rekabet Kurumu üzerinde tartıştığımız bir kurum. Bu kanunda da Rekabet Kurumunun esasında tam olarak işlevini yerine getirmemesinden, getirememesinden kaynaklı olarak bir düzenleme de söz konusu. Rekabet Kurumunun biz uzunca süredir Türkiye'de işlerini layıkıyla yapmayan bir Kurum olduğunun eleştirisini yapıyoruz. Bunun en başta örneğini de... Örneğin, Rekabet Kurumu, basındaki tekelleşmeye yönelik sadece seyrediyor. Yani şu an Türkiye'deki medya kuruluşlarının tekelleştiğinin hepimiz farkındayız; hem sermaye ortaklığı açısından tekelleştiğini hem de yayın açısından tekelleştiğini biliyoruz. Bu konuda Rekabet Kurumunun uzunca süredir görevini yerine getirmediğini biliyoruz ve bu eleştirilerimizi yapıyoruz. Bu kanun çerçevesinde de esasında Rekabet Kurumunun işlevsel hâle getirilmesini, Rekabet Kurumuyla ilgili kanunda gerekli düzenlemelerin yapılması gerekiyorsa o düzenlemelerin yapılarak Rekabet Kurumunun hakikaten kendi görevini yerine getirmesini sağlamamız gerekiyor. Ancak gördüğümüz kadarıyla, Rekabet Kurumunun işlevini yerine getirememesinden kaynaklı olarak bu kanunla ilgili çeşitli düzenlemeler yapmak durumunda kalıyoruz.

Söyleyeceklerimiz esasen bunun üzerine kurulu. Biz nihayetinde şunu ifade ediyoruz: Kanunların kalıcı olması, geneli kapsaması, Anayasa ve yasalara uygun olması, etik kurallar çerçevesinde olması ve en önemlisi de tüketicinin haklarını koruyan noktada, tüketicilerin de bu kanunlarla etkileşimini dikkate alacak şekilde düzenlenmesi gerekiyor.

Bu eksiklikleri ifade etmek istiyoruz ve teşekkür ediyoruz, sağ olun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim.

Abdurrahman Başkan, buyurun.

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Bakanım, çok değerli Komisyon Başkanımız, değerli komisyon üyesi arkadaşlarım, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlarımız ve kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce Tahsin Bey bir şey dedi “Ne saklıyorsunuz, ne kaçıyorsunuz?” diye. Bu kanuna baktığımızda aslında kaçırılacak ve saklanacak hiçbir şey olmadığını görürüz. Sadece takvimin -Sayın Bakanımızın da söylediği gibi- sıkışıklığından kaynaklanan... Çok da gerekli olduğuna inanıyorum. Biraz önce Tacettin Bey gayet güzel özetledi. Aslında onu biz onlarca yıl önce yapı marketlerde yaşadık; onlara malzeme verdik...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Bu tarihler... Bazı maddelerin yürürlük tarihine bak.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – “Öyle algılanabilir.” dedi, öyle demedi.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yani neden? Yürürlük tarihi şurada... Bu algılanabilir yani. Çalışırız...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Böyle yapınca, sanki öyle bir şey mi kaçıyorsunuz gibi...

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Şimdi, Sayın Bakan gayet güzel açıkladı, zamanlama hakikaten... Bir de Kurban Bayramı öncesine giriyoruz, tabii ki bazı alışverişlerin çok hızlandığı bir dönemdeyiz. Bu düzenleme gerekiyor. Geçmiş dönemde biz o yapı marketlere malzemeler veriyorduk, yıl sonunda hesapları alt alta topladığımızda çoğunlukla ekside kalıyorduk, orada bozulan, yırtılan paketlerin dahi sorumluluğu sizlerdeydi. Sonra o marketlerin yasaları düzenlendi ve marketlerde “B2B” dediğimiz ödeme sistemine geçildi yani para hesaba geçtikten sonra bir hafta içinde size de geçebiliyordu. Şimdi burada yine bu getiriliyor.

Şimdi, büyük firmalarda obezleşme ve acımasızlaşma... Aslında ikisi birbiriyle çok eş anlamlı; ne kadar obezleşirseniz o kadar da acımasız oluyorsunuz altınızdakilere ve size mecbur olanlara. Vazgeçemiyorsunuz çünkü çok büyük bir pazar. Bu pazardan vazgeçemediğinizi de bildikleri için sürekli olarak size şu adı altında, bu adı altında kesintiler veriyorlar. Bu kesintilerden sonra... Yani bu ikisine de bu yapı marketlerle çalışan birisi olarak söylüyorum, bunlardaki bu düzenlemeyi yapmazsanız... Her ülke kendine göre düzenleme yapıyor; Amerika kendine göre düzenleme yapıyor, Fransa kendine göre düzenleme yapıyor, bir de her ülkede marketlerin yoğunlukları da fark ediyor. Kimi yerde Amazon çok kuvvetliymiş kimi yerde Alibaba ya da diğerleri daha kuvvetli olabiliyor. O yüzden de bu düzenlemeyle bu firmaların bu risk iştahlarıyla birlikte herkesi görmezden gelmelerinin önüne bir set çekilmiş olacak bu yasayla. Bu yasanın gelmesinden hakikaten ülkemiz adına ciddi kazançlar olacak ve diğer firmalar da pazarda gitgide sindirilmek yerine onlar da devam edecek ve hiç değilse bir rekabet unsuru olacak. Şimdi, bir firma ne kadar çok satarsa o kadar ucuza alma peşinde ve diğerlerini de öldürüyor. Siz bazen rakiplerinizi yaşatmazsanız, orada sadece tekel ya da tröstü oluşturursunuz ve ülkeniz adına da her zaman kayıp olur. O yüzden firmaların belirli seviyede tutulması... Ha, bunu tek başına kanunla yapabilir miyiz? Tek başına sadece kanunla yapamayız, bunların aynı zamanda birbirlerini de denetleyen sistemlerini oluşturmak gerekiyor.

Ben bu kanunun gerçekten özellikle geleceğe, 2025 yılına... Esasen bu düzenlemeyi biz aslında bugün için yapmıyoruz, bu düzenlemeyi aslında biz önümüzdeki beş yıl, on yıl için yapıyoruz çünkü rakamlar, yıllık büyüme yüzde 70’in üstünde, bazen yüzde 200’lere çıkan büyümeler. Bu demektir ki

beş sene sonra yaklaşık 10 katın üzerinde bir büyüme olacak. Yani biz geleceği düzenlemek adına bu kanunu yaptığımız için, bugünden yaptığımız şeyin faydasını inanın önümüzdeki beş yılda, on yılda göreceğimize inanıyorum ve bu kanunun hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanımızın da sunumunda, değerlendirmesinde yapmış olduğu gibi, esasında şu an tartıştığımız konu, tartıştığımız kanun, yapılacak olan düzenlemeden sonra elektronik perakende ticaretinin düzenlenmesi hakkında bir kanun hâline gelecek. Sıkıntıları söylediler; gayet doğru, mantıklı, makul sıkıntılar, piyasadaki insanların yaşadığı sıkıntılar. Mesela haksız rekabetten bahsedildi ve tekelleşmeye doğru gittiğinden bahsedildi; doğrudur. Ödeme tarihlerinden, vadelerden bahsedildi; bu da doğrudur. Ancak en az bunun kadar önemli, hatta daha da fazla önemli olan bir şey var: Normalde fiziki ticarete de perakende satışlarda da benzer sıkıntılar var, problemler var yani kamuoyunun çok uzun zamandan beri beklediği, özellikle işte TESK’in, Bendevi Palandöken’in neredeyse artık her ay dile getirdiği, kamuoyunun beklediği bir kanun var, “Perakende kanunu ne zaman gelecek?” denilen bir kanun var. Şimdi, burada önemli bir şey yapılıyor ancak eğer biz perakende kanununu getirmezsek o zaman bu iş eksik kalacak çünkü aynı sıkıntılar hatta benzer sıkıntılar, daha büyük sıkıntılar orada da var. Şimdi, burada e-ticarete bir tekelleşmeye doğru gidiliyor belki ancak normal ticarete de, perakende sektöründe de giderek kartelleşmeye doğru gidiliyor, ki bu da Rekabet Kurumu tarafından tespit edilmiş, tescillenmiş ve bununla ilgili idari cezalar da verilmiş bir durumda. Biraz evvel Ali Vekilimin dediği gibi, Türkiye’nin her yerinde artık... Eskiden bir zincir markette binlerce market vardı, şimdi artık bu rakam on binlere çıkmış durumda. Aynı şekilde, AVM’ler var. Bu işin iki tane yönü var. Bu şirketlere, AVM’lere ve bu zincir marketlere mal veren şirketlerin de benzer sıkıntıları var. Mesela şirket şunu söylüyor, bir zincir market şunu yapabiliyor: Bir “insert” basıyor “Yüzde 20 indirim yaptım.” diyor hâlbuki o mal sahibinin bundan haberi yok, daha sonra mahsuplaşıyor yani oraya mal tedarik eden firmanın haberi olmadan...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Vehbi Bey...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Efendim?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Affedersiniz, çok kısa bir sözünüzü kesiyorum.

Sayın Bakanımızın ani bir programı var şu anda. Kendisi Komisyonumuzdan müsaade alıp programı tamamladıktan sonra tekrar dönecek.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam, kısa kesiyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Dolayısıyla, diğer Bakan Yardımcılarının tamamı burada şu an, Genel Müdürlerimiz burada.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Teklif sahibi burada.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teklif sahibi zaten... Teklif sahibi elde bir yani onu söyleyeyim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam, ben bitiriyorum zaten, toparlıyorum.

Burada, biraz evvel elektronik ticarete, perakende de yaşanmış, yaşanan sıkıntıların hepsi hatta daha bile fazlası normal perakende ticarete de söz konusu ve kamuoyu bizden, Meclisten bir an önce perakende yasasıyla alakalı adımlar bekliyor; siz de bunu biliyorsunuz ama bunu şöyle yapalım Sayın

Bakanım: Yani bunu elektronik ticaretteki gibi, şu an yapmış olduğumuz gibi yapmayalım çünkü önemli bir konu bu. Dört başı mamur bir şekilde bütün sorunları mümkün olduğu kadar çözecek, sıkıntıları giderecek bir şekilde uzun soluklu, beraber çalışarak bizim bu memlekete düzgün bir perakende yasası getireceğimize inanıyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim.

Herkese söz verdik mi?

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Ben varım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Müzeyyen Hanım, buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben yine, tabii, bir gece yarısı, operasyonla, alelacele, bu kanun teklifinin görüşülmeden, konuşulmadan, haberimiz olmadan önümüze sunulmasını, gözümüzü açar açmaz da kendimizi açıkçası bu toplantının içerisinde bulmamızı buradan eleştirmek istiyorum. Mecliste ek bütçe kanun teklifi görüşmeleri devam ederken bu bilgilendirmeden sonra teklifi inceleme fırsatımızın olması beklenemez yani iki ayağımızın bir pabuca girdiği bir süreci yaşadık. Gerçekten bu alışkanlıktan... Biz defalarca söylemekten usanmadık Değerli Bakanım, siz de içindesiniz, biliyorsunuz, defalarca bunu söylüyoruz ama hani koskoca bir yılı tükettik. Evet, belki takvim sıkışmış olabilir, mutlaka bu kanun teklifi de ihtiyaç, o konuda hiç kuşku yok ama gerçekten koskoca bir yılı tükettikten sonra getirip bu alana sıkıştırmak biraz gayriciddi olarak görünüyör maalesef.

Meramımız şu aslında: Sağlıksız yasa yapma eğiliminden vazgeçilmesi gerektiği, toplumun tüm kesimlerini yakından ilgilendiren yasalarda yapılacak yanlışların, eksikliklerin yeni yanlışlıkları ve aksaklıkları beraberinde getiriyor olması. Sonra da çıkıp aynı kanunu, aynı yasama dönemi içerisinde düzenlemeye çalıştığımız süreçleri hep beraber yaşıyoruz burada yani devlete de millete de faydası olmayan bir süreç işleniyor. Normalde, İç Tüzük gereği, bu kanun teklifinin en azından, hiç değilse kırk sekiz saat önce... Yani öyle bir teamül vardı, o teamüller de ortadan kalktı, artık saatlerle sınırlı hâle geldi ne yazık ki. Bu kadar önemli bir konu; bence incelemeye, irdelenmeye ve her kesimin bir arada tartıştıktan sonra gelmesine değer bir kanun teklifi olarak görüyoruz.

Arkadaşlar, yani iyi niyetli olarak bakalım. Yani sicil ortada, gerçekten iktidar için sicil ortada. Daha altı ay önce bir bütçe yapıyoruz yani Sayın Hazine ve Maliye Bakanımız “Altı ay uyuyun, uyanın; oo, muhteşem bir ülkeye uyanacağız...” Hakikaten muhteşem bir ülkeye uyandık. Benzin fiyatları 6 liralardan 30 liraya çıktı. Bütçe yetmedi, yüzde 65... Öyle bir öngörüsüzlük var ki altı ay önce bir bütçe ortaya koyuyorsunuz, yüzde 65 yanılma payı ve altı ayı geçmeden yeniden bir ek bütçe talep ediliyor. Daha yılın ilk yarısı dolmadan yeni bir bütçe ihtiyacı çıkıyor. Yani sabah işte, toparlayabildiğim kadarıyla arkadaşlar açıkçası.

Şimdi, para politikaları tükenmiş, ekonomi çökmüş, kaynaklar heba edilmiş. Ya, bizi kısıkanan Avrupa ve Amerika'nın -hakikaten bizi kısıkanıyorlar ama- enflasyon oranları yüzde 8 Sayın Bakanım. Bizim resmî rakamlara yüzde 73,5. Hepimiz bu ülkede yaşıyoruz, resmî rakam buyken reel enflasyonun bu olmadığını hepimiz biliyoruz. İşte, altı ay önce bu bütçe hazırlanırken bütçede doların fiyatı 9,27 kuruş olarak öngörülmüyordu, şimdi 17 liralara ulaştı. Petrol -az önce de ifade ettim- 6 liradan 30 liraya yükseldi. Son on yılda -ben 5'li müteahhit diyeyim hadi, çete demeye kıızıyorsunuz- 5'li müteahhitlere tam 128 kez vergi affı getirilmiş. Yine İhale Yasası'nda tam 190'ın üzerinde değişiklik yaşanmış; ben de ihaleli bir kurumdan geliyorum, 190'ın üzerinde değişiklik olmuş. Açlık sınırı 6.400 lira, siz hâlâ 4.253 lira yapmış olduğunuz ve yani daha henüz insanlar asgari ücreti değerlendirme fırsatı bulamadan, bir gece yarısı elektrige, doğal gaza, akaryakıtta gelen yoğun zamlarla bütün zammın götürüldüğü

-hani asgari ücrete yüzde 40 zam diye övünüyorduk ya, onun götürüldüğü- açlık sınırının 6.400 lira, yoksulluk sınırının da 19 bin liralarda olduğu bir süreçte, çiftçiye beş ayda 19 milyar verirken işte kur korumalı mevduata 40 milyar liralardan ödendiği bir süreçte, emekliye en düşük aylığın 2.500 lira olmasıyla övünüyorsunuz. Ben gerçekten çok merak ediyorum -dün de söyledim Sayın Hazine ve Maliye Bakanımıza- iki ayda bir 650 lira, eşinden ayrılmış yaşlı kadınlara veriliyor. Arkadaşlar, biz gerçekten çocuklarımıza harçlık olarak veriyor muyuz? Bu insanlar nasıl geçinecek? Yani bütün bunları öngöremezken hani ben çok merak ediyorum, savaş mı çıktı, ne oldu, altı ayda bu bütçeyi öngöremedik de bir daha bir yüzde 65'lik ek bütçe yaptık?

Şuraya getirmeye çalışıyorum yani buradaki meramım, böyle apar topar bir şeyler getiriliyor; Maden Yasası'nda da böyle oldu, enerjide de. Efendim, hemen hemen her konuda yeniden revize edilmesi gereken kanun teklifleriyle karşı karşıya kalıyoruz ne yazık ki. Çok iyi niyetli, çok iyi bir kanun teklifi getirmiş olabilirsiniz, çok güzel hazırlanmış olabilir; tartışmamız bu değil. Muhakkak ihtiyaç var ve gerçekten de bu sektöre olumlu şeyler de getirmiş olabilirsiniz ama gerçekten bu yasa yapma mantığına son derece aykırı olan ve bu öngörüsüzlüklerin... Hani şahsa dayalı, kurum ve kurulların yok edildiği, ne yazık ki işte göç yolda düzeler anlayışıyla bir şey yapılması hepimizi rahatsız ediyor. Umarım toplumsal faydayı önceleyen, yeniden revize etmek zorunda olmadığımız bir kanun teklifi yaratmış oluruz burada.

Şimdi, kanun teklifiyle ilgili çok fazla söylenecek şey yok elbette çünkü çok inceleme fırsatımız olmadı. Ticaret yapan firmalar aracılığıyla elde edilecek gelirleri kapsıyor. Ben soruma cevap alamadım, cezalarda alt ve üst sınırlarla ilgili soruma yanıt alamadım. Onu tekrar sormak isterim.

Kanun değişikliğine istinaden madde metninde bu kanun kapsamında "Kişisel verilerin saklanması, paylaşımın başka amaçlarla kullanılmasının yasaklanması ve güvenliğiyle ilgili hususlar, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümlerine tabidir." cümlesinin eklenmesinin de burada faydalı olabileceğini düşünüyoruz. 10'uncu maddede de elektronik ticaret aracılığıyla hizmet sağlayıcılardan hangisinin zorunlu lisans alacağı tanımlanıyor. Burada da göze çarpan, takvim yılında net işlem hacmi 10 milyar lirayı aşan lisans gelir tahmini neye göre yapıldı? Böyle bir gelir tahmini yapılmış mı Bakanlık tarafından? 2025 hedeflerine göre, bu kanun kapsamında bu eşiklere kaçır firmanın yerleşmesi öngörülmekte? Böyle bir beklenti var mı, hangi firmalar... 2025 hedeflerinde bu 10 milyarlık eşiklere hangi firmalarla... Yani öyle bir öngörü var mı?

Evet, bu kadar arkadaşlar. Hani kanunu çok tartışmak istemiyorum, gerçekten maddelerde de yine konuşuruz ama sağlıklı bir yasayı vatandaşların hizmetine sunmak burada hepimizin ödevi diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyor, teşekkür ediyorum.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Sayın Başkanım...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Bakanım, cevap vermeden bir önergemiz var, kişisel verilere atıfta bulunması gerekiyor. Doğrusu o diye, onu değerlendirirseniz iyi olur.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Sayın Tarhan, bunların hepsini arkadaşlar... Teknik detayı vereceğiz, o var burada. O koruyor. Biz o Kişisel Verileri Koruma Kuruluyla da çeşitli müzakereler yaptığımız zaman... O var orada. Size teknik bilgiyi sağlayacaklar.

Ben, affınıza sığınarak, 4 Bakan Yardımcım var, hepsini burada bırakacağım. Eğer bitmezse, ben müzakerelere yetiyeceğim buraya. Acil bir konum çıktı.

Bu Şeyle alakalı, bu aralıklarla alakalı Şeyle bir bilgilendirme yapayım: Şimdi, platformların bir kısmı k, bir kısmı çok b. Şimdi, k olana yk ceza vermemek gerekiyor. Yani bir de bunlar Şeyle; bir kural koyuyorsunuz, diyorsunuz ki: “Bak, bu kurala uy. Eğer bu kurala uymazsan b bir yaptırım var karŐında.” Dolayısıyla oradaki aralığın sebebi kendi aralarında... Az önce sunumda gördüğünüz gibi, biri 50 milyar çıkmış, biri 2 milyarda kalmıŐ; biri 50 milyar, biri 10 milyar yani birbirleri arasında çok fark olduğu için o arayı açmak durumunda kaldık, oradaki büyüklüğüne göre bu uygulama yapılacaktır. Sebebi biraz ondan kaynaklanıyor. Tek bir uygulama kğe mesela çok ağır gelebilir, byğe sinek vızılıtsı gibi gelebilir diye yapıldı.

Ben çok teşekkür ediyorum.

Başkanım, eğer msaadeniz olursa ben gidip geleyim. Milletvekillerimizden zr diliyorum. Akşam bitirecektim sonuna kadar.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam Sayın Bakanım.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Tekrar devam etmesi hâlinde ben buraya tekrar geleceğim, yetiŐeceęim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bekliyoruz inşallah, kolay gelsin.

TİCARET BAKANI MEHMET MUŞ – Sağ olun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Özellikle dünyada yaşanan Covid sürecinden sonra e-ticaret çok daha önemli hâle geldi ve e-ticarette yapılan ticaret sirkülasyonunun da çok daha fazla, hızlı bir Şekilde artış yaptığını hep beraber gözlemliyoruz. Aynı zamanda da Şu anda ülkemizde 500 bine yakın işletme e-ticaret üzerinden de ticaret yapmakta. Başta Amerika ve Avrupa Birliği olmak üzere pazar yerlerinin de aralarında bulunduğu platformlarda kamusal düzenlemelerin hayata geçirilmesine yönelik yoğun çalışmalar varken ülkemizde de benzer çalıŐmaların yapılmasını son derece sağlıklı da buluyoruz ve bu düzenlemelerin yapılması gerektiği hususuna da katılıyoruz. Ancak taslakta yer alan bilgiler doğrultusunda tabii ki bu düzenlemelerle ilgili de sıkıntılarımızı parti olarak da ifade etmek isteriz.

Öncelikle, lke olarak sahip olduğumuz bu fırsatı değerlendirmemizi gleŐtirme riskini taŐıdığımı görüyoruz bu taslağın. Taslakta yer alan Őekliyle bir yasanın çıkması hâlinde ülkemizde doğrudan yatırım yapan firmaların ve e-pazar yerlerinden menfaat sağlayan KOBİ, esnaf ve tüketicilerin çok ciddi ve telafisi imknsız zararlar verebileceğini düşünmekteyiz. Buna karŐın, özellikle sektörü düzenleyici bizlerin aŐır müdahaleci bir yaklaşımla hazırladığı ve ciddi faaliyet yasakları içeren taslak doğrudan piyasalardaki oyuncu sayısını ve rekabeti azaltabilir, nihai olarak da tketickiye, sonuç olarak zarara dönebilir diye tereddtlerimiz var. Dünyadaki örneklere bakıldığında e-ticaret Şirketlerinin vereceği hizmetler için ülkelerin düzenleyici otoritesinden e-para ve ödeme lisansı alındığı görülmekte. Dijital banka kurmasının ve yapılan iŐlemlerin de düzenleyici otoritenin kurallarına tabi olmasını önerirken Türkiye’de bunun tamamen yasaklanmasında Anayasa’ya göre de garip bir durum söz konusu. Bir yandan e-ticaretin geliştirilmesi gerektiğini belirtirken diğer yandan e-ticaretin vazgeçilmez bir unsuru olan ödeme süreçlerinin e-ticaret Şirketlerinin faaliyetlerinin ayrıştırılması, tüketicilerin ve pazar yeri üzerinden faaliyet gösteren binlerce satıcının ciddi sıkıntılarla karŐılaŐmasına sebep olabileceğini düşünüyoruz.

Bir yandan, baktığımızda öngörülen ek vergiler ve para cezalarıyla ilgili kısımda satış gelirlerinin yüzde 7,5’inin dijital hizmet vergisi olarak alındığı görülmekte, ayrıca dijital ticaretin üzerindeki bir diğer önemli yük olarak dijital reklam harcamalarının yüzde 15’i oranında ödenen reklam stopajını

görüyoruz. Uluslararası anlaşmalar uyarınca 2023'te kaldırılacağı açıklanan dijital hizmet vergisini dünyadaki en yüksek oranla uygulayan ülke Türkiye. Yine ülkemiz dijital hizmet vergisiyle birlikte dijital reklam stopajı tahsil eden nadir ülkeler arasında yer almakta.

Teklifte e-ticaret pazar yerlerinde gerçekleşen ticaret hacmi üzerinden yeni bir vergi tahsili söz konusu. E-ticarete getirilecek bu ilave yük, ilave vergiler esnaf ve KOBİ'leri dijitalleştiren ve milyonlarca kişinin hayatını kolaylaştıran pazar yerlerinin işlem maliyetlerini artıracak ve bu maliyetlerin nihai olarak yine tüketiciye yansıtacağını yani bu vergi yükünü de -her ne kadar firmadan alınsa da- firmanın maliyet olarak tüketiciye yansıtacağını düşünmekteyiz.

Bunun dışında, baktığımızda, sektöre aşırı müdahaleci olup ciddi faaliyet yasakları ihtiva ettiğini gördüğümüz kısımda serbest ticaret hakkına aykırı bir sürü düzenleme olduğunu ve açıkça "Siz daha fazla büyümeyin." gibi bir ortamla karşı karşıya kalındığını, hatta yüzde 128'e varan bir vergi konusunu görüyoruz. Avrupa'da olan bazı konuları söylemek istiyorum. Örneğin, dolandırıcılık gibi bir durumda polisle ve savcılıkla uğraşmadan paranın hesabının dondurulması, hemen bildirilmesi gibi bir şikâyet hattı kurulması düşünülemez mi? Yine, satılan ürünün açıklamasının bağlayıcı olması gibi durumları düşünemez miyiz?

Biz buna benzer düzenlemelerin böyle apar topar yapılması... Ama akabinde eminim ki önümüzdeki yasama dönemi hemen başladığında yine e-ticaret kanununda değişiklikler içeren yeni kanun teklifini görüşmek üzere herhâlde bir daha toplanacağımızı görüyorum. Çünkü bu şekilde apar topar yapılan yasada illa ki aksayan, unutulmuş veya uygulama esnasında göz önüne çarpan yeni sorunlar ortaya çıkacaktır. Bunun biraz daha böyle ciddi, daha böyle çalışılarak gelmesi ve sektörün paydaşlarıyla da bu konunun tartışılarak bizim önümüze... En azından bizim de kanun maddelerini daha detaylı inceleyebileceğimiz bir zaman da olsaydı iyi olurdu diye düşünüyoruz. Ama gördüğümüz kadarıyla "Meclis kapanıyor." diye böyle alelacele getirildiğini de... Evet, önemli, mutlaka da yapılması gerekiyor ama bu kadar da hızlı, bu kadar da apar topar... Çünkü bizler, ne bileyim yani, evliya değiliz, bir konuyu alıp da bir bakışta bütün, her konuya hâkim olabilecek bir durumumuz yok. Yani bugün e-ticaretçi, pazarlamacı, yarın başka bir konunun uzmanı, öbür gün başka bir konunun uzmanı gibi olma durumumuz yok. Milletvekili olabiliriz ama biz de insanız sonuçta, bunların bu kadar detaylı bilgilerini sektör paydaşlarıyla en azından istişare yapabilecek bir zamanımız olsa çok daha iyi olurdu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yasin Bey, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Sayın Tin, buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Teşekkür ederim Başkanım...

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Çok özür dilerim, başlamadan hemen...

Unuttuğum bir şey daha var: Burada hep böyle büyükleri konuştuk ama esas küçük üreticiler ve KOBİ'lerden e-ticaretin yoğunlaştığı bu dönemde yeni yeni bu işlere bulaşmaya çalışan esnaflar için de çok önemli kısıtlayıcı olabilir. Onları da teşvik edici... Sayın Bakanımız gerçi ihracata özel olarak bunu söyledi ama dünya artık e-ticarete girdikçe, tam yenice "Bu işe girelim." derken böyle bir yasanın onların da önünü tıkama ihtimali ve dolayısıyla ticaretlerine sekte vurma ihtimalleri olabilir.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Onların lehine.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Lehineyse sıkıntı yok.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım, teşekkür ederim.

Bakan Yardımcılarımız, Genel Müdürlerimiz ve tabii kanun teklifini hazırlayan Değerli Başkanım Hamza Bey; öncelikle, kanunun ülkemize milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Aslında, genelde baktığımızda herkes, diğer muhalefet milletvekili arkadaşlarımız da böyle bir kanunun gerekli olduğunda hemfikir. Tabii, bunun kapsam ve içeriği anlamında belki de tam yeterli olmadığıyla ilgili düşüncelerini burada belirttiler. Tabii, onlar da kendi açılarından haklı olabilirler ama burada baktığımızda dünyadaki e-ticaret gelişimine burada Türkiye'nin de ayak uydurması gerekiyor sonuç olarak. Dolayısıyla, bu Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun'da ek ilavelerle dünyadaki rekabet ortamında Türkiye'deki işletmecilerimizin de düzenlenmesi, eşit haklara sahip olması gerekiyor.

Tabii, burada benim gördüğüm, baktığım kanundaki düzenlemelerde de çok büyük firmaların tekelleşmesinin önüne geçilmesiyle ilgili bir çalışma olduğunu görmekteyiz çünkü ileride, bu biraz önce bahsedilen 8 firmanın yarın 1 firmaya düşmeyeceğini hiç kimse tahmin edemez değil mi yani güven altına alamaz? Dolayısıyla, hem KOBİ'lerin, e-ticaret yapan KOBİ'lerin de aynı zamanda bu büyük firmalarla aynı düzeye gelmesinin sağlanması ve onların haklarının korunması büyük bir olasılıkla burada hedef alınıyor. Dolayısıyla, hem e-ticaretteki perakende ticaretin de önü açılmış olacak, aynı zamanda onların hakları da korunmuş olacak diye bakıyoruz bu kanunda. Tabii, esnaflar önemli. Bu aynı zamanda, yerinde satış yapan ticaret yapanların da aslında haklarını korumuş oluyor. Tabii ki burada bu sayede küçük üreticilerin de e-ticaret yolunun önünü açmış oluyoruz. Aynı zamanda, tabii, eşit rekabet hakları da burada belirli bir düzeye getirilmiş olacak.

En önemlisi de tabii ki, ödeme güvenliğinin sağlanması, tüketici haklarının korunması, yine müşteri veri güvenliğinin sağlanması gibi konular üzerinde burada halkımızın, vatandaşlarımızın e-ticaret yaptığında haklarının korunması. Aynı zamanda, üreticilerin de bu şekilde büyük firmalarla rekabetinde önünü açarak burada tekelleşmenin... Benim gördüğüm en önemli şey, bu dev şirketlerin burada küçük şirketlerle aynı, eşit şartlarda çalışmalarının sağlanıyor olmasıdır diye düşünüyorum.

Ben bu anlamda, e-ticaret kanunumuzun esnaflarımıza, KOBİ'lerimize, perakendeci sektörüne, üreticilerimize hayırlı olmasını temenni ediyorum, ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Emeği geçen bütün arkadaşlara, bürokratlara ve tabii ki kanunu hazırlayan Hamza Dağ kardeşimize, Başkanımıza da teşekkür ediyoruz.

Yine ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ediyorum Sayın Tin.

Şimdi, teklif sahibimize söz vereceğim.

Buyurun Sayın Dağ.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Başka söz alan yoksa genel olarak bahsedilenlerle ilgili aynı mahiyette açıklamalar yapacağım.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Başkanım...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fuat Bey söz istemiş.

Buyurun Fuat Bey.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Değerli Bakan Yardımcılarımız, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; bugün ihtiyaçtan kaynaklanan bir kanunu ivedilikle de olsa yine görüşmeye başladık çünkü düzenlediği alan flu, boş alan. E-ticaretin gelecekte büyüyeceğini sunumlarda gördük, bu alanların mutlaka düzenlenmesi gerektiği noktasında bir düzenlemeyle bugün karşı karşıyayız.

Burada, pazar yerlerine tedarik yapan firmaların karşılaşacağı özellikle ileriye dönük maliyet artışlarından kaynaklanan problemlerin ortadan kaldırılması... Pazar yerine e-ticaret sağlayan firmaların kendi lojistiğini burada gerekçe göstererek kurmuş oldukları lojistik firmalarının diğer firmalarla da haksız bir rekabete girecek olup lojistik firmalarını da ciddi şekilde sıkıntıya koyması bir boşalandı. Bunun da bu şekilde düzenlenmesiyle belki de e-ticaretin gelecekte nereye evrileceğinin, hangi kurallar içerisinde hizmet vermeye ve büyümeye devam edeceğinin en önemli temelini burada artmış oluyoruz. Alanda haksız rekabetin önüne geçmek, adil bir rekabet şartı, ticari şartların oluşturulması için çok önemli olduğunu vurguluyorum.

Ayrıca, cirolar üzerinden devletin bundan hak ettiği vergiyi almasını da adil bir yaklaşım olarak görüyorum çünkü bu firmaların farklı şekillerde reklam giderlerini firmaların içerisinden boşaltmalarının ya da çok haksız cirolar üzerinden büyük reklamlar vererek adaletsiz şekilde bir ticaret elde etmelerinin önüne geçilmesi için çok olumlu bir teklif olarak bunu değerlendiriyorum.

Bu teklifte belki eksiklerimiz vardır, düzenlemelerde gözden kaçan ufak tefek bazı maddeler vardır ama kanunlar ihtiyaçlardan doğar, piyasa şartlarından doğar, düzenlemelerden doğar. Tamamen boş olan bir alanın en azından doldurulması, eğer ihtiyaç da duyulursa... Ki her zaman böyle olmuştur, öngöremediğiniz, dünya şartlarında, konjonktürde farklı nedenlerden öngöremediğiniz birçok eksikliklerden, taleplerden ötürü kanunlar yeniden düzenlenebilir; bu da Türkiye Büyük Millet Meclisinin kanun yapma görevidir. Burada inşallah kaliteli kanunlar çıkararak yolumuza devam edeceğiz.

Ben tekrar teklifimizin Komisyon'dan geçerek, yasalaşarak milletimizin hizmetinde olmasını diliyorum. Emeği geçen herkese, başta Sayın Genel Başkan Yardımcımız, teklif sahibi Hamza Dağ olmak üzere herkese ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Fuat Bey, teşekkür ediyorum.

Teklif sahibimiz Sayın Dağ'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Dağ.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, eleştirileri teker teker bizler not aldık, değerli bürokratlarımız da not aldılar. Ben, bahsedilenlerle ilgili kısaca kendi kanaatlerimden de teklifteki hususlardan da bahsetmek istiyorum.

Tahsin Bey, öncelikle teşekkür ediyoruz; genel olarak olumlu baktıklarını ifade etmeleri bizim için önemli. Bunun yanında, evet, Komisyon çalışmaları yönünden süre herkes tarafından dile getirildi yani bu konuda sizlere hak veriyoruz. Ama şunu bilmenizi isterim yani ben de başından beri işin içinde olduğum için, sadece "Biri bu teklife imza atsin." diye değil, en başından beri çalışmalar noktasında işin içinde olan biri olarak -hem bu noktadaki çalışmalar hem de biraz önce "Sektörle görüşüldü mü?" de çok söylendi- söylüyorum: Evet, sektörle defalarca görüşüldü, perakendecilerle görüşüldü, e-ticaretçilerle de görüşüldü. Yüzde 100 yok, yüzde 100 olmaz zaten, sonuç olarak bu kanun çıktığında da etkilenecek olanlar var. Dolayısıyla, büyük bir oranda yani kahir ekseriyet diyebileceğimiz bir noktada bir oy birliğine yakın -oy birliği yok ama- bu kanunun bir ihtiyaç olduğunu onların da dile getirdiğini çok rahat bir şekilde ifade edebilirim.

Bu kanun tekrar, diğer kanunlar gibi yeniden önünüze gelir mi? Yani teknolojik gelişmelere göre yeniden önünüze gelebilir çünkü çok hızlı ilerleyen bir alan. Her alanda yani bugün dijital medyayla ilgili konuştuklarımızda nasıl “Bir iki yıl önce yaptığımıza yeni birtakım şeyler yapmamız gerekir.” diye düşünüyor ve Meclise bu konuda bazı tekliflerle geliyor isek bu alan da çok daha hızlı ilerleyen bir alan. Dolayısıyla, bu sebepten kaynaklı, buradaki birtakım hususlarla ilgili yapılan eksiklerden değil ama teknolojinin gelişmesinden kaynaklı tabii ki önümüzdeki süreçte bu alanla ilgili yeni düzenlemeler yapılma ihtimali söz konusu olabilir.

Ama şunu gerçekten bilmenizi isterim: Bu teklif büyük oranda çok ayrıntılı bir şekilde çalışıldı. Biraz önce Yasin Bey söyledi, yani her şeyi bilebilmemiz biz milletvekilleri için geçerli değil. Ki öyle bir durum ki milletvekili şimdi burada bu teklifle çalışırken biraz sonra ekonomiyle ilgili bir konuda fikir yormak zorunda, daha sonra hukukla ilgili bir konuda yorum yapmak durumunda kalıyor. Biz siyasetçiler genel çerçeveyi biliriz, genel çerçevede e-ticaretle ilgili bir düzenlemeye ihtiyaç var mı? Var arkadaş. Bunun ayrıntısında teknik çalışmayı kim yapar? Mutlaka bu işin uzmanları yapar, bu da tamamen bu çerçevede yürümüş bir çalışmadır. Biz siyasetin içinde olanlar olarak bunun ihtiyaç olduğunu, neredeyse bir yıldır, bir buçuk yıldır sürekli olarak konuşuyoruz. Teknik çalışmayı da arkadaşlarımızın iyi bir şekilde yaptıklarını da düşünüyoruz. Tabii ki ihtiyaçlar çerçevesinde yeni bir şey olabilir.

Cezayı neye göre belirleyeceğiz? Biraz önce Bakan Bey bununla ilgili söyledi; limitler onun için, o sebepten dolayı. Açık görüşmeler yapıldı mı, onu söyledim. Aşırı reklamı önlemek... Biraz önce söyledik yani şu anda bazı firmalar aşırı reklam vermek suretiyle buralarda para yakma gibi birtakım şeylere giriyorlar ve bu tekelleşme ve kartelleşmeye doğru götürüyor. Serbest piyasa ekonomisinde kartelleşme ve tekelleşmenin önüne devletlerin geçmek gibi bir yükümlülüğünün olduğunu da eminim -içimizde ekonomistler var- takdir edersiniz. Kargo ve lojistikte 60 milyardan sonra dışarıya iş veremiyor yani 60 milyara kadar, iç ve dış 60 milyara kadar da yıllık cirosunda, böyle bir ayırım burada söz konusu.

Sizin söylediklerinizle ilgili arkadaşlarımızın gönderdiklerinde... Bu kanun değişikliğiyle mevcut satıcı KOBİ’ler bir platform yerine birçok platformda satışı sınırlama olmadan yapabilecek yani şu anda mecburiyetten biraz da tabii, ticaretin mecburiyetinden bir platformda yapıyorlar, burada ikili KOBİ’lerin başka firmalarda satış yapma imkanı var.

Yine, biraz önce Bakan Bey de söyledi Tahsin ağabeyin söyledikleri üzerine, beş iş günü içinde KOBİ’ye para ödeme mecburiyeti getiriyoruz. Yine taslağın paydaşlarıyla istişareler yapıldı, bunu da ifade ettim.

Ali Bey’in söyledikleriyle ilgili... Rakamlar verdi, önemli rakamlar yani arkadaşlar için mutlaka bilgi verici olur ama yani kaynak ne, önemli yani anket mi, yoksa veriler mi, onlar önemli.

Perakende yasası... Bütün arkadaşlarımız söylediler. Evet, bu konu bizim de ciddi anlamda üzerinde durduğumuz hususlardan biri yani genel çerçevede, siyasi olarak yine biz çerçeveyi koyuyoruz, inşallah önümüzdeki dönem, en azından ekim ayında böyle bir çalışma düşünme noktasında olduğumuzu ifade edebilirim.

Ali Bey’in söylediklerine yine... Tüketicie yönelik Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında gerekli denetimler yapılmaktadır. Aldatıcı reklam ve haksız ticari uygulamalar da Reklam Kurulu tarafından denetlenmektedir. Yine Ali Bey’in söylediği hususlarla ilgili herhâlde, aracı hizmet sağlayıcı ve satıcılar ile tüketici arasında iş ve işlemler Tüketicinin Koruması Hakkında Kanun’a tabi. Dolayısıyla, Tüketicinin Koruması Hakkında Kanun’dan faydalanma durumu söz konusu oluyor.

Vehbi Bey yine perakende kanunu söylemişti. Yani açıkçası onunla ilgili durumları ifade ettim, onun dışındaki düşünceleri de aldık.

Müzeyyen Hanım'ın genelde ifadeleri genel çerçeveye alakalı hususlardı, aşağıda Genel Kurulda konuştuğumuz hususlar. Kanunun içeriğiyle alakalı, biraz önce bahsettiğim şeylerle ilgili oldu.

Yasin Bey'in ifade ettiği vergi, bir vergi noktasında değil de lisans ücretiyle alakalı. Ki lisans ücreti gider de gösterilebiliyor, gider gösterildiği için giderden düşme imkânı var vergilendirme noktasında. Dolayısıyla, kanun teklifinde getirilen hususlar bir vergilendirme değil; Hazine ve Maliye Bakanlığıyla da bunun üzerinde bir çalışma yapıldı ve arkadaşlar bir araya gelip bunu lisans ücretine dönüştürdüler vergi olmamasıyla alakalı. Yine, Yasin Bey'in söylediği, ihracat net işlem hacmine dâhil edilmiyor yani bu 60 milyar, 30 milyar, 10 milyar da ihracat varsa, ihracat bu net işlem hacmine dâhil edilmiyor.

Şahin Bey'e... Yani tamamen bizim genel olarak bu teklifteki amaç ve niyetimiz... Yani dediğim gibi, işin ayrıntısına biz çalışacak değiliz, siz de olsanız siz de çalışmayacaksınız; genel çerçeveye koyacaksınız, ayrıntısına mutlaka arkadaşlarımız çalışacaklar. Bu, Meclis de olabilir, bakanlık da olabilir, başka bir kurum da olabilir. Dolayısıyla, burada amaç ve niyetimizi ifade ettiği için teşekkür ediyorum.

Yine Fuat Bey'e de amaç ve niyetimizi net bir şey ortaya koydukları için teşekkür ediyorum.

Ben bu kadar ifade etmiş olayım.

Teşekkürler.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sayın Dağ'a teşekkür ediyorum açıklamaları için.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler gördüğüm kadarıyla tamamlandı arkadaşlar.

Şimdi, teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul emmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutup oylarınıza sunacağım.

Buyurun.

ELEKTRONİK TİCARETİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUNU TEKLİFİ

MADDE 1- 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 1 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) 14/09/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunla kuruluş ve faaliyetleri düzenlenen ve bu kanunlara göre yetkilendirilerek münhasıran yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenler ile 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde tanımlananlar ile bunların verdiği yetki dahilinde münhasıran şans ve bahis oyunları alanında faaliyet gösterenler bu Kanunun uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmez.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde söz almak isteyen var mı arkadaşlar? Yok.

Bir adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4528) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesiyle 6563 sayılı Kanunun 1'inci maddesine eklenen üçüncü fıkrada yer alan “ve 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunla” ibaresinin “20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ve 5/11/2018 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunuyla” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ahmet Çolakoğlu

Osman Boyraz

Zonguldak

İstanbul

Gerekeç:

Önergeyle, kuruluş ve faaliyetleri 5809 sayılı Kanunla düzenlenen ve bu Kanuna göre yetkilendirilerek münhasıran yetkilendirildikleri konularda faaliyet gösterenlerin 6563 sayılı Kanun'un uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcı kabul edilmeyeceği düzenlenmektedir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 6563 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Gümrük ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“f) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret pazar yerinde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayan aracı hizmet sağlayıcıyı,

g) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret pazar yerinde ya da kendine ait elektronik ticaret ortamında mal veya hizmetlerinin teminine yönelik sözleşme yapan ya da sipariş alan hizmet sağlayıcıyı,

ğ) Elektronik ticaret ortamı: Elektronik ticaret faaliyetinde bulunulan internet sitesi, mobil site veya mobil uygulama gibi platformları,

h) Elektronik ticaret pazar yeri: Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının aracılık hizmetlerini sunduğu elektronik ticaret ortamını,

ı) Elektronik Ticaret Bilgi Sistemi (ETBİS): Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların kayıt altına alınması, elektronik ticaret verilerinin toplanması, bu verilerin işlenerek istatistiki bilgilerin üretilmesi amacıyla Bakanlık tarafından oluşturulan ve bu Kanun kapsamında kayıt ve bildirim yapılabilmesine imkân sağlayan bilgi sistemini,

İ) Net işlem hacmi: İptal ve iadeler hariç olmak üzere, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı için aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerleri, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için ise elektronik ticaret pazar yeri niteliğini haiz olmayan kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden belirli bir dönemde yapılan sözleşme ve verilen siparişler için düzenlenmesi gereken nihai fatura veya fatura yerine geçen belge değerleri toplamını,

j) Ekonomik bütünlük: Bir kişinin, bir ticaret şirketinin doğrudan veya dolaylı olarak paylarının en az yüzde yirmi beşine ya da oy haklarının çoğunluğuna veya onu yönetebilecek kararları alabilecek payına sahip olmasını, şirket sözleşmesi uyarınca yönetim organında karar alabilecek çoğunluğu oluşturan sayıda üyeyi seçme hakkını haiz olmasını, kendi oy haklarının yanında bir sözleşmeye dayanarak tek başına veya diğer pay sahipleriyle birlikte oy haklarının çoğunluğunu oluşturmasını, bir ticaret şirketini sözleşmeye bağlı olarak hâkimiyeti altında bulundurmasını veya bu hallere bağlı olarak bu kişiyle bağlantılı tüm ticaret şirketleri ve bu kişiye ait işletmeler arasındaki ilişkiyi ya da pay sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın birden fazla ticaret şirketinin aynı kişi veya kişiler tarafından yönetilmesini,”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde söz isteyen var mı arkadaşlar? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 6563 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hukuka aykırı içerik

MADDE 9- (1) Diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça, aracı hizmet sağlayıcı, hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içerik ve içeriğe konu mal veya hizmetle ilgili hukuka aykırı hususlardan sorumlu değildir.

(2) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içeriğin hukuka aykırı olduğundan haberdar olması halinde, bu içeriği gecikmeksizin yayımdan kaldırarak hukuka aykırı hususu ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirir.

(3) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, hak sahibinin, fikri ve sınai mülkiyet hakkı ihlaline dair bilgi ve belgeye dayanan şikâyeti üzerine, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının şikâyete konu ürününü yayımdan kaldırarak durumu kendisine ve hak sahibine bildirir. Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının, şikâyetin aksini gösteren bilgi ve belgeye dayanan itirazını elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya sunması üzerine şikâyete konu ürünü yeniden yayımlar. Şikâyet ve itirazda; ilgililerin açık kimlik ve adres bilgileri, ihtilafa konu ürün hakkındaki bilgiler, ürünün yayımdan kaldırılması veya yayımlanmasının gerekliliğine dair gerekçeler ile yönetmelikle belirlenen diğer hususlar yer alır. İlgililerin genel hükümlere göre adli ve idari mercilere başvurma hakları saklıdır.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 6563 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde söz almak isteyen yok.

Maddeyle ilgili 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4528) esas numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 4’üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 4 - Kanunun 10’uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Hizmet sağlayıcı, aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcı 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümlerine uymakla yükümlüdür.

Tahsin Tarhan	Tacettin Bayır	Müzeyyen Şevkin
Kocaeli	İzmir	Adana
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	Çetin Osman Budak	
Manisa	Antalya	

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım, bizim burada amacımız, Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na uyum amaçlı. Bir açıklama yaparlarsa daha iyi olur. Sayın Bakan “Böyle böyle uyumlu.” diye açıklamıştı giderken.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Buyurun.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Kişisel Verileri Koruma Kanunu bu kanundan sonra çıkmış bir kanun zaten. Dolayısıyla sonraki çıkan kanun yürürlükte olduğu için hâlihazırda Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na tabi buralar. Dolayısıyla burada bundan dolayı kaldırılmış bir hüküm yani yeni bir hüküm koymaya gerek yok, hukuken de haklı bir gerekçe var. Durum bu yani. Başka bir şey var mı?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Mevcut hâlinin bir yaptırımı da yok.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Mevcut hâlinin bir yaptırımı da yokmuş yani. Kişisel Verileri Koruma Kanunu daha sonra çıkan bir kanun ve uygulamada olan bir kanun.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum.

MADDE 5- 6563 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiş, mevcut fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “görevlendirilen denetim elemanları” ibaresi “denetimle görevlendirilen personel” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “ilgili olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “elektronik ortamda tutulanlar dahil olmak üzere” ibaresi ile aşağıdaki cümle eklenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasını ve elektronik ticaretin gelişimini sağlamaya, etkin ve adil rekabet ortamını korumaya, hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerine yönelik düzenleme yapmaya ve aracılık sözleşmesinde yer verilmesi zorunlu unsurları belirlemeye yetkilidir.”

“(2) Bakanlık, bu Kanunun uygulanmasını sağlamak amacıyla denetim yapmaya ve denetim sonuçlarını açıklamaya, denetim sırasında özel uzmanlık veya teknik bilgi gerektiren durumlarda bilirkişi görevlendirmeye, bilirkişinin hak ve yükümlülükleri ile görevlendirilmesine ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirlemeye yetkilidir. Bilirkişiye verilecek ücretin tutarı Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte tespit olunur ve bu ücret Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

“Aracı hizmet sağlayıcı ve hizmet sağlayıcı, bu Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerine ilişkin bilgi, belge, defter ve elektronik kayıtlarını, iş veya işlemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl süreyle saklamakla yükümlüdür.”

“(6) Bakanlık, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci, 6 ncı, 7 nci ve 8 inci maddelerinde düzenlenen yükümlülüklerin aracı hizmet sağlayıcılara uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(7) Bakanlık, sesli arama ve kısa mesaj yoluyla ticari elektronik ileti gönderen gerçek veya tüzel kişi abone bilgilerini Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan almaya yetkilidir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde üzerinde söz almak isteyen vekilimiz? Yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 6563 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkraya buna göre teselsül ettirilmiştir. “

(1) Bu Kanunun;

a) 3üncü maddesindeki yükümlülüklerle, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki yükümlülüklerle, 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına veya 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara bin Türk lirasından beş bin Türk lirasına kadar,

b) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki veya aynı maddenin ikinci fıkrasındaki, 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendindeki veya 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara bin Türk lirasından on bin Türk lirasına kadar,

c) 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki, 8 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket eden hizmet sağlayıcılara ve aracı hizmet sağlayıcılara iki bin Türk lirasından on beş bin Türk lirasına kadar,

ç) 9 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları, ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendi ve ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

d) 11 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında Bakanlıkça yapılan ikincil düzenlemelere uymayanlara her bir aykırılık için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

e) 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere elli bin Türk lirasından iki yüz elli bin Türk lirasına kadar,

f) 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı hareket eden gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine elli bin Türk lirasından iki yüz elli bin Türk lirasına kadar,

g) Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için on bin Türk lirasından yüz bin Türk lirasına kadar,

ğ) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, süresinde ödeme yapılmayan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için on bin Türk lirasından az olmamak üzere, otuz güne kadarki süre aşımalarında ödenmeyen tutar kadar, otuz günü geçen süre aşımalarında ise süresinde ödenmeyen tutarın iki katı,

h) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine ve ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için beş yüz bin Türk lirası,

i) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden ve Bakanlık tarafından yapılan uyarıya rağmen aykırılığı ortadan kaldırmayan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirası,

ii) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız olarak alınan bedelin on katı,

j) Ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için üç yüz bin Türk lirası,

k) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının yüzde beşi oranında,

l) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile ikinci fıkrasının (f) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, yüz bin Türk lirasından az olmamak üzere, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının on binde beşi oranında,

m) Ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, her bir aykırılık için on bin Türk lirası,

n) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, aykırılığın gerçekleştiği tarihten bir önceki takvim yılına ait net satış tutarının yüzde onuna kadar,

o) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya on milyon Türk lirası,

ö) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) ve (d) bentlerine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya süresi içinde yapılmayan her bir bildirim için bir milyon Türk lirası,

p) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya bir milyon Türk lirası,

r) Ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya, anılan hükümlere göre belirlenen üst sınırın yüzde onundan az olmamak kaydıyla sınırı aşan tutarın on katı,

s) Ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, haksız uygulamada bulunulan her bir elektronik ticaret hizmet sağlayıcı için iki yüz elli bin Türk lirası,

ş) Ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (ç) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya yirmi milyon Türk lirası,

idari para cezası verilir.”

“(3) Bu Kanunun ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile ek 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (c) bendine aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya on milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın

ortadan kaldırılması için altmış gün süre verilir. Bu süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde yirmi milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için otuz gün süre verilir. Verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde kırk milyon Türk lirası idari para cezası uygulanarak aykırılığın ortadan kaldırılması için on beş gün süre verilir. Bu sürenin verilmesine yönelik bildirimde, on beş günlük süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde Bakanlıkça, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebileceği belirtilir. Bu bildirimden itibaren yalnızca geçmiş siparişlere ilişkin iş ve işlemler yürütülür. Verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde, Bakanlık tarafından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ve/veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ilgili internet adreslerine içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar, Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Birlik tarafından ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılara gönderilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının gereği ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılar tarafından derhal yerine getirilir. İçeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına karşı sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Sulh ceza hâkimliğince verilen karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

(4) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezalarının uygulanmasına rağmen, Bakanlıkça verilen süre içinde aykırılığın sonlandırılmaması veya aynı aykırılığın ceza tebligatının yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde tekrarı halinde bir önceki cezanın iki katı idari para cezası uygulanır.

(5) Birinci fıkrada belirtilen idari para cezalarına ilişkin fiillerin, Bakanlığa yanılmaya yönelik iş ve işlemlerle gerçekleştirilmesi halinde söz konusu cezalar on katı uygulanır.

(6) Bu maddede belirtilen idari para cezalarının bir takvim yılına ilişkin toplam tutarı, net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının altında olan aracı hizmet sağlayıcı veya hizmet sağlayıcı için beş yüz milyon Türk lirasını geçemez. Bu hüküm, beşinci fıkra kapsamında idari yaptırım uygulananlar hakkında uygulanmaz.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili söz almak isteyen var mı? Yok.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4528) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesiyle değiştirilen 6563 sayılı Kanunun 12'nci maddesinin birinci fıkrasının (r) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“r) Ek 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri ile on ikinci fıkrasına ve ek 3 üncü maddesinin yedinci fıkrasına aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya ve mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanlara anılan hükümlere göre belirlenen üst sınıрын yüzde onundan az olmamak kaydıyla sınırı aşan tutarın on katı,”

Ahmet Çolakoğlu

Zonguldak

Semra Kaplan Kıvrırcık

Manisa

Gerekçe:

Önergeyle, reklam ve indirim bütçelerine ilişkin yükümlülüklerle aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar ile mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanlara uygulanacak idari para cezası düzenlenmektedir.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu değişiklik önergesiyle ilgili bir açıklama alabilir miyiz?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Başkanım, milletvekillerinin açıklama yapması gerekmiyor mu? BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tekli olduğu için...

Evet, buyurun.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Şimdi, şöyle efendim: Bu asimetrik reklamların engellenmesine ve iskontoların engellenmesine yönelik, biliyorsunuz, platformlara bir engel getirildi fakat ekonomik bütünlük içinde bulunan ve bu platformların “private label”ının satış yaptığı yani o platformun dışında satış yaptığı yerlerde acaba yine asimetrik şeye orada da devam eder mi? Devam etmemesi için ona, ana platformun belli bir yüzdesi kadar reklam yapma sınırlaması geldi efendim. Hani, burada hiç yapamama durumu da değil ama yani bütün platformu oradan beslemesin yani bizim yaptığımız düzenleme baypas edilmesin diye bu hüküm getirildi efendim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Peki, reklamlarla ilgili bir açılım yapabilir misiniz? Reklam harcamalarını gider olarak gösteriyor.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Evet efendim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – E, öbür taraftaki şirketler de gelir olarak göstermiyor mu? Yani burada kamunun kaybı nedir?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Efendim, reklamın yüzde 70’i Türkiye’de yerleşik olmayan platformlara veriliyor yani o, Türkiye’de bir gelir olarak hesaba katılmıyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Anlaşıldı. Aslında biz sorduk Facebook ve Twitter’a cevap vermediler. İşte, onu, daha açık yaparsanız bizi de rahatlatmış olursunuz yani sanki “reklam yasaklanıyor” algısı yaratılıyor. Çünkü öbür şirket de reklam geliri olarak vergisini verecek, fark etmiyor ki.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Yerleşik olsa veriyor da yerleşik olmadığı için kaçırıyor.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Yerleşik olmadığı için başka yere gidiyor.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şimdi ikna oldum yani deminden beri olmuyordum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Burada tutarı mı düzenliyorsunuz, cezayı mı?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Şöyle efendim: Burada, hem reklamı düzenliyor hem iskontoyu. Yani bu para yakma anlamına...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu önergede?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Bu önergeyle bu platformun dışında kalan ama platformun kendi ürünleri var; mesela, Türkiye’de 1’inci sıradaki firmanın kendi adını taşıyan bir “private lable”ı var, onu platformun dışına alma zorunluluğu getiriyoruz ama şöyle bir eleştiri var, deniliyor ki...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önerge konuyu düzenlemiyor yalnız, önerge cezayı düzenliyor gibi.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Bu o önergenin yaptırım maddesi efendim yani ona ceza getiriyoruz bu hükümlere uymadığı takdirde.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Ben konunun esasını açıklamak bakımından...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Neyi yaptırma bağlıyorsunuz burada?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Şöyle: Buna uymasını. Biz ona demişiz ki mesela “Yüzde 20, yüzde 20 den fazla reklam harcaması yapamazsın.” O da yaptı diyelim ki yüzde 40; bunun müeyyidesini getiriyoruz efendim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu 10 katı neye tekabül ediyor? Nedir burada bazınız?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Bu 10 katı firmanın büyüklüğüne göre, yaptığı işe göre efendim, aykırılığın büyüklüğüne göre bu.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bir simüle eder misiniz? Mesela ne olabilir?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Yani şimdi diyelim ki bizim burada getirdiğimiz hükümlere göre platformun 1 milyar reklam yapma imkânı var. Dışarıya almış olduğu her bir şirket için yüzde 20’den fazla reklam yani 200 milyon diyelim burada...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Aylık cirosu, yıllık cirosu... Yıllık cirosunun yüzde bilmem kaçımın...

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Yok, burada efendim, kendisinin, ana platformun reklam veya indirim bütçesinin yüzdesi şeklinde efendim.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Onu da ciro üzerinden yapıyorlar genelde, kârlılık ya da ciro üzerinden.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım, tamamen açıklayabilir miyim? Tüm boyutuyla açıklayayım reklam ve iskontodaki bakışı isterseniz?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, buyurun.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, normal şartlarda, biz buradaki yükümlülüğümüzü -reklam ve iskonto için konuşuyorum- 30 milyarlık ciro işlem hacmine ulaşan pazar yerleri için öngörüyoruz, altındaki işletmeler için böyle bir yükümlülüğümüz yok. 30 milyarlık bir hacme ulaştığınızda aslında ki bu da bizim için pazarın yüzde 15’i demektir ve her yıl zaten o rakam da güncelleniyor olacak, reel olarak TÜFE ve sektörün reel büyümesi dikkate alınarak ETBİS’teki veriler ışığında o rakam da güncelleniyor olacak. O büyüklüğe ulaştığınızda sizin reklam ve iskontonuza bir sınırlama, bir düzenleme getiriyoruz. O düzenleme de nasıl? 30 milyar Türk lirasını geçtikten sonra 30 milyarlık tutara kadar olan kısmı için yüzde 2’lik, 30 milyarı aşan kısım için ise binde 3’lük bir hakkınız oluyor. Bunu da örneklendirelim: 30 milyarlık bir cironuz varsa yüzde 2’si ne yapıyor? 600 milyon. Cironuz 50 milyar olduğu zaman bu da 760 milyon gibi bir rakama ulaşıyor. Ana kural bu.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Bunu geçemez.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet, bunu geçemiyor. Geçtiği zaman da geçtiği tutar kadar yaptırıma tabi oluyor. Bunun dışında şu anki önergeyle getirilen de bu ceza...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu her biri için hem iskonto hem reklam mı?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR –Ayrı ayrı Sayın Başkanım. İkisi için de aynı oranlar geçerli.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yüzde 2?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Yani yüzde...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – 760-760 mı verdiği örnekte?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet o şekilde Sayın Başkanım, aynen öyle, iskonto için de öyle.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Devam edin, buyurun.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Ana kural bu. Bu ana kural nasıl işleyecek... Platformun bir “app”i var, o “app”in içine koyduğu hizmet sağlayıcıyı ya da aracı hizmet sağlayıcı olarak koyduğu o yapıların tamamı için bir bütçe oluşuyor ve oradan tutup da dışarıya taşınması durumunda, bu platformdaki şeyleri “app”in dışına taşınması durumunda ve oradan link veriyorsa gene o bütçenin içinde değerlendirilecek ancak tamamen bağımsız bir site kurdu diyelim ki çünkü biz bir düzenleme yaptık “Bir grup ya da birden fazla grup ekonomik gücünü kullanarak pazarda yoğunlaşmaya neden olmasın, dolayısıyla reklam ve iskontosu kontrol altında bulunsun.” dedik ama tamamen bağımsız bir işletme, yeni bir şirket kurdu ama aynı grup, aynı ekonomik bütünlük içindeki bir şirket, o zaman da diyoruz ki: “Sen yeni bir şirket de kursan senin oradan gelen bir gücün var, senin pazarda hâkim bir gücün var ve bir sermaye gücün var, o gücünü de yeni işletmeye taşıyarak mevcut oyuncuların seninle rekabet edememesi gibi bir sonuca yol açma.” diye diğer pazar yerlerindeki bütçesinin, reklam ve iskontoyla ilgili tanımlanan bütçesinin yüzde 20’si kadar da kuracağı şirket için ilave bir bütçe oluşturan bir önerge az sonra arz ediliyor olacak, onun yaptırım maddesiydi şu an konuştuğumuz madde sayın milletvekilleri.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani yine ana firmaya gidiyorsun? O 760’ın yüzde 20’sine gidiyorsun.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet, evet aynen öyle. Onu baz alarak dışarıda kurduğu bağımsız hizmet sağlayıcıyı ya da aracı hizmet sağlayıcı modelindeki işletmeye iskonto ve reklam için bir marj oluşturuyoruz, ilave bir marj Sayın Başkanım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki.

Anlaşılmayan bir şey var mı arkadaşlar?

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Bu konuda firmalardan görüş almışlar mı acaba?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım, bu konuların tamamı firmalarla görüşüldü, çok sıklıkla görüşüldü zaten...

TACETTİN BAYIR (İzmir) – “Fazladır, azdır...” şeklinde itirazları...

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Şöyle Sayın Başkanım: Sunumumuzda arz etmiştik. Türkiye’de perakende sektöründeki rakamları da arz etmiştik, örneğin klasik perakendedeki iskonto için binde 26’ydı bu marj, reklam için bir rakam vermiştim hatırlarsanız, Türkiye’nin en büyük bankasının yıllık reklamı ya da en büyük bankalarından birinin reklam tutarı 280 milyon TL civarındaydı. Buradaki rakamları da anonim olarak paylaşmıştık, hani...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Adem Bey, rakam değil de mesela o firmanın büyüklüğü hacim olarak nedir, bankanın?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Yani hacmini çok bilmiyorum ama Türkiye’nin en büyük...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Rakam bize bir şey ifade etmiyor, hacmi de vermen lazım.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Başka bir veri vereyim: Örneğin, en büyük gıda perakendeci marketlerinden biri, bunun da 250 milyon reklam harcaması var ve onun hacmi ne kadar? -halka açık gerçi o şirket zaten- 50 milyar civarında, aslında ciro rakamları birbiriyle yakın.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Genellikle ciro üstünden gider bu tip şeylerde, kârlılık ve ciro üzerinden belli yüzdeyle gider.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Biz de ciroyu baz aldık Sayın Vekilim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Peki.

Önergeyle ilgili açıklamaları aldık.

Önergeyi oylarınızı sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Aynı maddeyle ilgili 1 adet önerge daha vardır, okutup oylarınıza sunacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4528) esas numaralı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 6'ncı maddesiyle Kanunun 12'nci maddesine eklenmesi teklif edilen 3'üncü fıkranın 4, 5 ve 9'uncu cümlelerinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini 8'inci cümlelerin teklif metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Madde 6 — Bu sürenin verilmesine yönelik bildirimde, on beş günlük süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde Bakanlıkça yapılacak başvuru üzerine Sulh Ceza Mahkemesi tarafından, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebileceği belirtilir. Bu bildirimden itibaren yalnızca geçmiş siparişlere ilişkin iş ve işlemler yürütülür. Verilen süre içinde aykırılığın ortadan kaldırılmaması halinde, Bakanlık yapılacak başvuru üzerine Sulh Ceza Mahkemesi tarafından elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ve/veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ilgili internet adreslerine içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Mahkeme tarafından verilen karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

Tahsin Tarhan	Tacetin Bayır	Müzeyyen Şevkin
Kocaeli	İzmir	Adana
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu		Çetin Osman Budak
Manisa		Antalya

Gerekçe:

Teklifle ceza yaptırımı niteliğinde olan erişim engeli kararının Sulh Ceza Mahkemesi tarafından verilmesi öngörülmektedir.

TACETTİN BAYIR (İzmir) – Hamza Bey bir açıklama yapabilir mi? Yani Türk Ceza Kanunu'na tabi olması gerekirken bu yetkiyi nasıl Bakanlığa veriyor?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hamza Bey, buyurun.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Şöyle: Şimdi, bir önceki Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'la uyumlu bu kanun ama biz benzer bir düzenlemeyi iki sene önce yapmış olduğumuz sosyal medya kanununda da -aslında sizin önerdiğiniz şekilde oradaki düzenleme- yani Türkiye'de temsilciliği birincide açmadı, para cezası; ikincide açmadı, para cezası; üçüncüde BTK, Sulh Ceza Mahkemesine başvuruyor. Arkadaşlarımız çalışırken, buradaki düzenlemeyi Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a göre bir çalışması var. Burada da Bakanlık bir karar veriyor, karşılığında Sulh Ceza Mahkemesine gidiyor yani bunu şöyle söyleyebilirim Tahsin Bey: Arkadaşlar, kanunun kendi sistematığı içinde bir bozulmaya meydan vermeyecek şekilde bir çalışma yapınlar Genel Kurulda değerlendirelim. Yani normalde baktığımızda sizin dediğiniz de yapılabilir, yapılmaz diye bir şey yok benim anladığım kadarıyla ki yani Bakanlık Sulh Ceza Mahkemesine başvuracak, Sulh Ceza Mahkemesi karar verecek; diğerinde de Bakanlık direkt idari işlem uyguluyor, idari işleme karşı işletmeler veya bireyler, oradaki muhatap olan kişiler İdare Mahkemesine değil Sulh Ceza Mahkemesine başvuruyor. Yani buradaki

yükümlülüğü kişiden alıp Bakanlığa veriyorsunuz. Ben, bunu, Bakan Bey’le de biraz önce, gitmeden önce değerlendirdik. Kanunun kendi sistematığı içinde bir bozulmaya meydan vermeyecek şekilde tekrar çalışsınlar, Genel Kurulda değerlendirelim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum açıklamalarından dolayı. Daha önce biz bu konuyu...

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Evet, buyurun.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım, bu erişim engelinin getirildiği hâller çok net ve herhangi bir yorum içermeyen hâller her şeyden öncelikle. Onun ötesinde bu hâllerin uygulanma ihtimalinin olduğu durumlarda öncelikle para cezası ve bir süre verme; ikinci bir defa para cezası ve bir süre verme; üçüncü bir defa para cezası ve süre verme şeklinde süreç yönetiliyor ve sonrasında, son noktada bu duruma gelmesi öngörülüyor. Burada da çok özel hâllerde; örneğin, bankacılık hizmetini platforma taşınması durumunda; örneğin, elektronik para kuruluşunu platformdan ayırtmaması; örneğin, Bakanlıktan lisans almaması gibi 4 tane somut hâlde bu öngörüyle 3 defa da uyarı ve 3 defa da para cezası şeklinde yürüyecek şekilde yürüyecek bir süreçtir Sayın Başkanım, sayın milletvekilim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Şimdi, tabii, bu Komisyonun bir devamlılığı vardı; Hamza Bey’e teşekkür ediyorum, geçmişteki kanunlardaki atıfları şey yaparak “Bu kanuna da bunu koyduk.” gibi bir şey söyledi. Daha önce biz bunu tartıştık “Bu doğru değil.” dedik; Türk Ticaret Kanunu varsa bu kanuna tabidir çıkaracağımız kanunlar; eğer biz bu ceza yetkilerini Bakanlıklara verirsek bunun arkası gelecek diye bu Komisyonunda tartıştık, şimdi onu yaşıyoruz, ben onun için bu soruyu soruyorum. Yani her kanuna konulmaya çalışılıyor...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Ama iki yıl önce yaptık. Sizin dediğiniz gibi yaptık, sosyal medya kanununda dediğiniz gibi.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Evet.

Her kanuna konulmaya çalışılıyor yani direkt hemen cezalandırırım. Bırakın, karşı tarafın da bir itiraz hakkı olsun, mahkeme karar versin yani siz savcı değilsiniz, siz de var mı savcı, hâkim veya direkt cezayı verecek kimse yok mu?

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani varsa bile bir yargı organı değil canım.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Yani yargı organı değil, onun için bunu dikkate alın. Bir de biz bunları Anayasa Mahkemesine götürüyoruz yani siz bunu düzeltin, götürmeyelim. Yani düzenleyin, doğru yapmış oluruz diye düşünüyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Hamza Bey...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Dediğim gibi, bu, şu anda, normal şartlarda işin usulüyle alakalı bir şey. Yani benim endişem sadece şu olur: Kanunun genel sistematığı içinde arkadaşlar bütün çalışmayı yaptılar. Genel sistematığı içinde benim zihnimde bir şekil var mı? Yok şu anda. Dolayısıyla genel sistematığı üzerinde bir çalışma yapsınlar. Benim anladığım, bizim eski kanunlardan hem Sosyal Medya Kanunu’nda bu konuda sizin dediğiniz gibi bir uygulama var hem de Tüketicilerin Korunması Hakkında Kanun’da şu anki uygulama var yani ikisi arasında bir farklılık var. Yani usuli anlamda bir

durum olduğunda zaten 3 defa para cezası veriyoruz; 3'üncüden sonra idare mi sulh cezaya gitsin, yoksa idare direkt cezayı kessin, vatandaş mı sulh cezaya gitsin, buradaki bir tercih. Ben tercih konusunda gerekli işlemleri yapacağım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Bu maddeyle ilgili bir de önerge vardı. Kabul edilen önergeyle birlikte maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 7'yi okutuyorum:

MADDE 7- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticarete haksız ticari uygulamalar

EK MADDE 1 - (1) Elektronik ticarete haksız ticari uygulamada bulunulamaz. Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının, aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya belirli bir kararı almaya zorlayarak normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasına sebep olan uygulamalarının haksız olduğu kabul edilir.

(2) Aşağıdaki uygulamalar her durumda haksız ticari uygulama sayılır:

a) Mal veya hizmet satışı karşılığında elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya yapılması gereken ödemenin, en geç satış bedelinin elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının tasarrufuna girdiği ve siparişin alıcıya ulaştığı tarihten itibaren beş iş günü içinde eksiksiz yapılmaması.

b) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı tarafından satış fiyatında tek taraflı değişiklik yapılması dâhil olmak üzere, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kampanyalı mal veya hizmet satışına zorlanması.

c) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcıyla olan ticari ilişkinin koşullarının, yazılı şekilde veya elektronik ortamda yapılan aracılık sözleşmesiyle belirlenmemesi ya da bu sözleşmenin açık, anlaşılır ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından kolay erişilebilir olmasının sağlanmaması.

ç) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının aleyhine olacak şekilde aracılık sözleşmesi hükümlerinde geçmişe yönelik veya tek taraflı değişiklik yapılması ya da buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer verilmesi.

d) Herhangi bir hizmet verilmediği veya verilen hizmetin türü ve hizmet bedelinin tutar ya da oranı aracılık sözleşmesinde belirtilmediği halde elektronik ticaret hizmet sağlayıcıdan bedel alınması.

e) Aracılık sözleşmesinde herhangi bir nesnel ölçüte yer verilmediği halde ya da kamu kurumlarına veya adli mercilere başvuruda bulunulduğu gerekçesiyle elektronik ticaret hizmet sağlayıcının sıralama ya da tavsiye sisteminde geriye düşürülmesi, elektronik ticaret hizmet sağlayıcıya sunulan hizmetin kısıtlanması, askıya alınması veya sonlandırılması.

(3) İkinci fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu ödeme hizmetini sağlayıcısına yapılan ödemeler, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıya yapılmış kabul edilir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Madde 7'yle ilgili söz almak isteyen yok.

Önerge yok.

Madde 7'yi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 8'i okutuyorum:

MADDE 8- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının yükümlülükleri

EK MADDE 2- (1) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan ya da marka kullanım hakkını haiz olduğu malları satışa sunamaz veya bu malların satışına aracılık edemez. Bu malların, farklı elektronik ticaret ortamında satışa sunulması halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamaz ve birbirinin tanıtımını yapamaz. Bu hüküm, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden kişilerin markasını taşıyan veya marka kullanım hakkını haiz olduğu mallar hakkında uygulanmaz.

b) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında düzenlemesi gereken belgelerdeki bilgilere, satışın yapıldığı elektronik ticaret pazar yerinde yer verebilmesine imkân sağlar.

c) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı veya elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yazılı şekilde ya da elektronik ortamda önceden olumlu irade beyanını almadan bunların ETBİS’e kayıtlı alan adlarının ana unsurunu oluşturan tescilli markalarını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamaz.

(ç) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının tanıtıcı bilgilerini, kendisinden temin ettiği belgeler üzerinden veya ilgili kurumların erişime açık elektronik sistemlerinden doğrudan.

(2) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, birinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve alıcıdan elde ettiği verileri, yalnızca aracılık hizmetlerinin sunulması amacıyla kullanır ve aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerleri veya diğer elektronik ticaret ortamlarında elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarla rekabet ederken kullanamaz.

b) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının satışları dolayısıyla elde ettiği verileri bedelsiz taşımaya ve bu veriler ile bunlardan elde ettiği işlenmiş verilere bedelsiz ve etkin şekilde erişim sağlamasına teknik imkân sunar.

c) Net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret ortamları hariç olmak üzere, kendine ait elektronik ticaret ortamları arasında erişim imkânı sunamaz ve bu ortamlarda birbirinin tanıtımını yapamaz.

ç) 6362 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca borsada kayden izlenen paylar hariç olmak üzere, şirket ortaklarının yüzde beş ve katlarına ulaşan pay devir veya edinimlerini, bu oranlara ulaşılmasını sağlayan devrin veya edinimin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde Bakanlığa bildirir.

d) Şirket kurması, kurulmuş şirketin paylarını devralması veya bu payları devretmesi halinde; kuruluşta kuruluşun ticaret siciline tescilinden, devirde ise devrin pay defterine işlendiği tarihten itibaren bir ay içinde bu işlemleri Bakanlığa bildirir.

e) Sermaye Piyasası Kurulunca 6362 sayılı Kanuna göre yetkilendirilen bağımsız denetim kuruluşunca hazırlanan ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının faaliyetlerini, yönetim ve organizasyon yapısını, mevcut pay sahipleri ve bunların pay oranları ile iştirakleri ve iştirakleri nezdindeki pay oranlarını, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişi bilgilerini, finansal tablolarını

İçerecek şekilde finansal durumunu, üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri ile ek 4 üncü maddede belirtilen yükümlülüklerle uyumunu ve yönetmelikle belirlenen diğer hususları gösterir denetim raporunu Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa gönderir.

f) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı tarafından sağlanan içerikle ilgili mevzuata aykırı hususların tespitine yönelik işlemleri ve bunun neticesinde tespit edilen aykırılıkları içeren raporu Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlığa gönderir.

(3) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Net işlem hacminin aynı takvim yılına ilişkin on iki aylık ortalama Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranı uygulanmış tutarının otuz milyar Türk liralık kısmı için bu tutarın yüzde ikisine, otuz milyar Türk lirasının üzerindeki kısmı için ise bu tutarın binde üçüne kadar reklam harcamasını izleyen takvim yılında yapabilir. Buna göre hesaplanan tutar, net işlem hacmine dâhil edilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunların ekonomik bütünlüğü içinde bulunup elektronik ticaret pazar yerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların toplam reklam bütçesini oluşturur. Bu bütçe, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar arasında net işlem hacmine katkıları oranında paylaşılır ve bir takvim yılının üçer aylık dönemlerinde en fazla dörtte biri oranında kullanılabilir.

b) Net işlem hacminin aynı takvim yılına ilişkin on iki aylık ortalama Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranı uygulanmış tutarının otuz milyar Türk liralık kısmı için bu tutarın yüzde ikisine, otuz milyar Türk lirasının üzerindeki kısmı için ise bu tutarın binde üçüne kadar promosyon, ödül, puan, kupon, hediye çeki ve benzeri imkânları izleyen takvim yılında sunabilir. Buna göre hesaplanan tutar, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından elektronik ticaret pazar yerindeki alıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılara yapılabilecek toplam indirim bütçesini oluşturur ve bir takvim yılının üçer aylık dönemlerinde en fazla dörtte biri oranında kullanılabilir. Alıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcı adına katlanılan maliyetler ile bunlara sağlanan ekonomik menfaatler de bu kapsamda değerlendirilir. Bakanlık, bu bende göre hesaplanan tutarın mal ve hizmet sektör ve kategorileri itibarıyla kullanım üst sınırını belirlemeye yetkilidir.

c) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ticari ilişkilerini, alternatif kanallardan aynı ya da farklı fiyattan mal veya hizmet sunmasını ya da reklam yapmasını kısıtlayamaz, herhangi bir kişiden mal veya hizmet teminine zorlayamaz. Buna imkân sağlayan herhangi bir hükme aracılık sözleşmesinde yer veremez.

(4) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde, 5464 sayılı Kanun kapsamında kredi kartıyla yapılan kredili ödeme işlemleri ile diğer ödeme işlemleri hariç olmak üzere, ekonomik bütünlük içinde bulunduğu bankaların ya da 6361 sayılı Kanun kapsamındaki şirketlerin, kredi verme işlemleri dâhil sundukları her türlü hizmetin gerçekleştirilmesine ilişkin faaliyette bulunmasına imkân sağlayamaz.

b) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde;

1) Ekonomik bütünlük içinde bulunduğu 6493 sayılı Kanun kapsamındaki elektronik para kuruluşlarınca ihraç edilen elektronik paraların kabulüne ilişkin faaliyette bulunulmasına imkân sağlayamaz.

2) 6493 sayılı Kanununun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendi ile 18 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca 6493 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan araçlarla ilgili hizmetler sunamaz veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerce bu hizmetlerin sunulmasına imkân sağlayamaz.

c) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerindeki satışlar, kendisinin elektronik ticaret hizmet sağlayıcı olarak yaptığı satışları ile elektronik ticaret dışındaki satışları hariç olmak üzere, 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu kapsamında eşya taşımacılığı, 26/9/2011 tarihli ve 655 sayılı Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşıma işleri organizatörlüğü ve 9/5/2013 tarihli ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu kapsamında posta hizmet sağlayıcılığı faaliyetlerinde bulunamaz.

ç) Mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlaması halinde, aynı ortamda mal veya hizmet teminine yönelik sözleşme yapılmasına ya da sipariş verilmesine imkân sağlayamaz. Bu hizmetlerin kendisi veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler tarafından farklı elektronik ortamlarda verilmesi halinde bu ortamlar arasında erişim imkânı sunamaz ve birbirinin tanıtımını yapamaz.

(5) Dergi ve gazete gibi süreli yayınlar ile kitap ve elektronik kitap okuyucuları hakkında birinci fıkranın (a) bendi uygulanmaz.

(6) İkinci fıkranın (a) ve (c) bentlerinin uygulanmasında elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişiler de değerlendirmeye dâhil edilir. Dördüncü fıkranın (a) ve (b) bentleri, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacmine dahil edilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile bunların ekonomik bütünlüğü içinde bulunup elektronik ticaret pazar yerinde faaliyet gösteren elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında da uygulanır.

(7) Bu madde kapsamında net işlem hacmi, işlem sayısı ve toplam satış hasılatının hesaplanması ile üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan tutarların kullanılmasında yurt dışına yönelik işlemler dikkate alınmaz.

(8) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen hadleri aşan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, ikinci fıkranın (a), (c), (ç) ve (d) bentleri ile üçüncü fıkra, hadlerin aşıldığı yılı izleyen takvim yılı başından itibaren uygulanır. Bu fıkralarda belirtilen diğer yükümlüklere ise hadlerin aşıldığı yılı izleyen takvim yılının ilk üç ayı içinde uyum sağlanır. Dördüncü fıkrada belirtilen haddin aşılp aşılmadığının tespitinde yüzde beşin altındaki had aşımaları dikkate alınmaz. Herhangi bir takvim yılında hadlerin altında kalan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı hakkında, bu durum devam ettiği sürece ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralar uygulanmaz.

(9) Ekonomik bütünlük içinde bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ile işlem sayıları toplamının dördüncü fıkranın birinci cümlesinde belirtilen eşiklerin üzerinde olması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri hakkında dördüncü fıkranın (c) bendi uygulanır.

(10) Bu maddede belirtilen parasal eşikler ETBİS verileri kullanılarak her yıl hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılır. Artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranı en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir.

(11) Bu madde, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmaz.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili söz almak isteyen?

Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Açıklık getirilmesi açısından, iktidar milletvekilleri biz konuşmaya başladığımızda hemen “Kanun maddesine karşılar, kanuna karşılar.” gibi düşünüyorlar çünkü dinlemiyorlar, dinlemedikleri için de kanun maddesinin ne getirip ne götürdüğü de onların umrunda değil. Onun için biz bazı maddelere açıklık getirilmesi açısından söz alıyoruz.

Şimdi, şirketler kanununa göre Türkiye’de inşaat şirketi kuruluyor, bu “inşaat şirketi” adı altında faaliyet alanları, işte kuyumculuk yapabiliyor, taşımacılık yapabiliyor, her işi yapabiliyor ve şirketler de aynı işi birbirlerine fatura geçişleriyle vergi kaçırma, vergiden gelir elde etme gibi bir sistemi Türkiye’de çok rahat işletiyor; siz de bunu çok iyi biliyorsunuz.

Şimdi, burada getirilen olay, baktığımız zaman, işte diyorsunuz ki: “Karayolu Taşıma Kanunu kapsamında eşya taşımacılığı, Ulaştırma ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşıma işleri organizatörlüğü, aynı zamanda Posta Hizmetleri Kanunu kapsamında posta hizmet sağlayıcılığı faaliyetlerinde bulunamaz.” Aynı zamanda “Dergi ve gazete gibi süreli yayınlarda...” Yani “Bunları açıkçası yapamaz.” diyoruz. Peki, bugüne kadar taşımacılık yapan bu şirketlerin kamyonları, araçları ve çalışanları şimdi ne olacak? Sonuçta bunu yapanlar var yani biliyorum bu şirketleri. Bunlar ne olacak?

Artı, e-ticaret kanunu yapıyoruz burada; çok güzel, doğru, ayırıyoruz yani “Herkes kendi işini yapsın.” diyorsunuz. Güzel de ama öbür tarafta da Türkiye’de şirketlerin faaliyetlerine baktığımız zaman inanılmaz bir vergi kaybı var. Yani yirmi yıldır iktidarda olan bir parti neden bununla ilgili hiçbir çalışma yapmıyor? Sizler de biliyorsunuz yani inşaat alanında çok büyük vergi kayıpları var. Aynı şirket faaliyetleri adı altında -şirketin ismi inşaat şirketi ama altına baktığımız zaman- her işi yapıyor bazı şirketler. Onun için buradaki düzenlemeyi biz olumlu buluyoruz, onu da söyleyelim. Ama bunu yaparken işte “3-5 firma tekelleşmeye doğru gidiyor.” diyorsunuz; öbür taraftaki firmalar tekelleşmeyi bırak, Türkiye’nin ümüğünü sıkıyor, bütün vergi gelirlerini götürüyor, bununla ilgili bir çalışma yapılmıyor. Şimdi burada bu yapılan ne kadar doğru olacak? Bir açıklama istiyorum.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yani özellikle şimdi anlattığımız daha çok teknik boyutla değil, siyasi boyutla alakalı. Yani burada bu kanun teklifindeki amaç veya bu maddedeki amaç belli. Sizin de söylediğiniz gibi, aslında burada bazı firmaların çok büyüyüp birçok alanda, birçok sektörde etkin bir güç hâline gelmesini engellemek yani baştan beri söylüyoruz; kartelleşmenin, bunun önüne geçmek.

Diğer hususlarla alakalı yani vergi, vergiyi toplama...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Çalışanlar ne olacak? Yani mevcut kamyonu...

HAMZA DAĞ (İzmir) – Zaten bunun geçiş hükümleri var, 10’uncu maddede geleceğiz. Direkt olarak biz şu anda bu kanunu uygulayacak bir şekilde -onun da iyi çalışıldığını düşünüyorum- yani her maddenin geçiş hükümleri, uyum hükümleri konuldu. Dolayısıyla burada, henüz, bildiğim kadarıyla, şu an 60 milyarı geçen bir firma da yok ama geçeceği tahmin ediliyor.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Geçse de Sayın Başkan şey olmayacak, o dışarıya şu an çalışmıyor zaten, içeriye...

HAMZA DAĞ (İzmir) – İçeriye de kargo özelinde söylüyor. Yani gelen kargo özelinde zaten içeriye çalışmada bir engel yok, içeriye çalışmayı yapabiliyor, sadece kendisi kendi yaptığı işin dışında başka bir kargocu da olmasın, kendi işini yap... Bahsettiğiniz inşaat şirketi -piyasada tabii ki Ticaret Bakanlığının görevlerinden- başkaca sektörlere girip orada da tekelleşmeye ve kartelleşmeye doğru giderse o, Bakanlığın görevi, onu mutlaka engelleyecek veya Rekabet Kurumunun görevi, onunla ilgili bir şey yapması lazım.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Başkanım, e-ticareti biz düzenliyoruz zaten, diğeri yine ticari hükümlere tabi, burada özel bir düzenleme alanı yapıyoruz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Zaten ona karşı değil mi? Öbürünü niye yapmadınız o zaman?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yani buradaki kanun maddesinde bir şey yok, diğerleriyle ilgili şeyleri söylüyorsunuz, diğerleriyle ilgili konuları zaten tartışmaya devam ediyoruz yani tartışmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu konuda başka söz almak isteyen var mı?

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Var.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Ayhan Hocam, buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Efendim, net işlem hacmiyle ilgili bir şey söyleyeceğim. Limitlerin her yıl bu satış hacmine göre belirlenmesi doğru bir yaklaşım, ona bir şeyim yok. Ama “Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının satışları dolayısıyla elde ettiği verileri bedelsiz taşımaya ve bu veriler ile bunlardan elde ettiği işlenmiş verilere bedelsiz ve etkin şekilde erişim sağlamasına teknik imkân sunar.” Burayı ben biraz muğlak buldum. Yani “satışları dolayısıyla elde ettiği veri” derken nedir, kime sattı? Bu biraz özel veri olmuyor mu?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Hayır, Sayın Milletvekilim, ticari veriler bunlar, siz şöyle düşünün: Bir platformda...

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Yani kişi, kişi olursa yanlış olur.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Yok, kişi kişi değil, anonim veriler aslında, ticari veriler; yönetmelikte bunun ayrıntısını zaten şekillendiririz. Siz üç yıldır bir platformda satış yapıyorsunuz, orada ne kadar mal sattınız, hangi dönemlerde sattınız, hangi malları sattınız, hangi fiyattan sattınız ve başka bir platforma taşımak istiyorsunuz, bunun için teknik imkân sağlanmalı Sayın Milletvekilim.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sizin bu ETBİS sisteminiz buna ulaşın istiyorsunuz ücretsiz bir şekilde, değil mi?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Evet.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Zaten ulaşıyor, değil mi? Yani orası muğlak geldi bana, onun bir açıklığa kavuşmasını istedim, yönetmelikte bunu lütfen daha dikkatli şey yaparsak iyi olur diye düşünüyorum.

Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkürler.

Arkadaşlar, bir de ETBİS’le ilgili yıllık artış oranlarını oradaki oranlara herhâlde bağladınız.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Satış hacmiyle artırıyor.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bir simülasyon yaptınız mı? ETBİS yıllık ne kadar artıyor, üretici ya da tüketici enflasyonu ne kadar artıyor, arada ne kadar marj var; böyle bir çalışma yaptınız mı?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Sayın Başkanım, biz kanunu aslında genel bir düzenleyici etki analiziyle çalıştık, onun bir son güncellemesini de şu an hazırlıyoruz, sözel olarak bilgi de verebilir Ticari Araştırmalar Genel Müdürlüğümüz. Ama ETBİS’in çalışmasına ilişkin olarak söylediğimiz, aslında konuşmalarımızda verdiğimiz rakamlar vardı, örneğin, 2019’da sektör 136 milyar, 2020’de 226 milyar gibi. Bu rakamlar tamamen ETBİS sistemine hem oradaki aracı hizmet sağlayıcılara hem de hizmet sağlayıcılara bildiriliyor, artı bankalardan kart verileri geliyor, artı kargo sisteminden kargo verileri geliyor, artı başka...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Adem Bey, ben başka bir şey sordum.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Düzenleyici etki analizini söylüyorsunuz Sayın Başkanım.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Değil.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Bunun enflasyonla karşılaştırılması nasıl?

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Bizim artış oranlarımız aslında ETBİS’te, Sayın Başkanım, hem aslında nominal büyümeyi içerecek hem de reel büyümeyi içerecek çünkü enflasyonu da içeriyor oradaki veri. Dolayısıyla da aslında sektörün reel büyümesiyle birlikte nominal büyümeyi de içeriyor olacak.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Nedir yıllık büyümeler, böyle bir simülasyonunuz var mı diyorum.

İÇ TİCARET GENEL MÜDÜRÜ ADEM BAŞAR – Var, Raif Bey söylesin, sunumda da var.

TİCARET ARAŞTIRMALARI VE RİSK DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RAİF CAN – Saygılarımı arz ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, biz bu analizleri yaparken ileriye doğru sektörün nasıl evrileceğinde gerçekleşmiş veriler üzerinden bir tahminler, simülasyonlar yapılabileceği kanaatine vardık. Tabii, bu sektör cari rakamlarda sektörün reel büyümesi, ne kadar işlem hacmi artıyor, artı, tabii, sektördeki enflasyonla da çok alakalı. Perakende sektörün genel dinamiklerine baktığımızda aslında büyümeyle yani reel GSYİH artışıyla paralel bir seyir izliyor, yaklaşık yüzde 5 kadar bir artışı var perakende sektörünün ama e-ticaret sektörü Genel Müdürlüğümüzün de yaptığı sunumda da belirttiği üzere daha hızlı bir şekilde artıyor. Mesela, biz bu yıl yüzde 100’ün üzerinde bir artış öngörüyoruz çünkü beş aylık veriler yaklaşık yüzde 80 bir artış gösteriyor. Tabii, bunun içinde hem hacimsel artışlar var hem de enflasyon var. Malumunuz enflasyon bu yıl biraz yukarıda seyrettiği için de bu şekilde veriler gerçekleşiyor. Yani bizim, kanunda öngördüğümüz çerçevede, bu eşikler, 30 milyar, 10 milyar gibi eşikler hem ETBİS rakamlarından gelecek toplam e-ticaret hacminde dolayısıyla hem enflasyonu içermiş olacak hem de işlem hacmindeki artışı içermiş olacak.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sunumun 7’nci sayfasında böyle yüzde 70 ve yüzde 95 artış var son iki yılda, e-ticaret olarak da yüzde 67 ve yüzde 73; enflasyonla paralel giden bir şey var.

TİCARET ARAŞTIRMALARI VE RİSK DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RAİF CAN – Yani enflasyon artı büyüme. Sektör biraz hızlı büyüdüğü için yüzde 20’ye yakın bir reel büyüme zaten var; az önce arz ettim.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yani enflasyon artışı, artı reel büyümeyi içerecek bir artış mı?

TİCARET ARAŞTIRMALARI VE RİSK DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RAİF CAN – Evet, Sayın Başkan, o şekilde. Dolayısıyla sektör sırf enflasyon olsa büyümesi yansıtılmayacaktı dolayısıyla o etki de içerilmiş oldu.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Daha adil aslında.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Sistemin anlaşılması açısından söylüyorum, adil ya da değil yargısından ziyade, konunun anlaşılması için çünkü ETBİS sistemini bilen var aramızda, bilmeyen var. Yani orada hem reel bir büyüme hacmini yani orada bir anlamda refah artışı diyebileceğimiz reel büyüme, bir taraftan da nominal enflasyonist etkiyi içerecek şekilde bir artış yani sistemin algılanması adına şey yapıyorum.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Reel büyüme küçük olur, bu sektör çok büyürse çok adil olmaz, onun için bu sektör büyüdüğü için, limitleri daha çok büyütmemiz daha adil herhâlde.

TİCARET ARAŞTIRMALARI VE RİSK DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RAİF CAN – Onun için Sayın Başkanım, en sağlıklı olanı ETBİS'ten gelecek e-ticaret verileriyle sektör ne kadar büyüdüse ona göre güncellemeler yapılması yani TÜFE tartışmaları, başka tartışmalar oldu ama o sektörün aleyhine olacak bir durum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bunu yıllık mı yapacaksınız, aylık mı?

TİCARET ARAŞTIRMALARI VE RİSK DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RAİF CAN – Yıllık, şubat ayında...

İlave bilgi olarak şunu verebilirim Sayın Başkanım: E-ticaret sektörü yaklaşık yüzde 8'i, perakende sektörü içindeki payı, dünyadaki gelişmeye paralel olarak 2030'lara kadar yüzde 25 seviyelerine kadar ulaşabileceğini öngörüyoruz. Perakende sektörü de az önce arz ettiğim üzere reel GDP kadar, gayrisafi yurt içi hasıla kadar artıyor, o da kabaca 10 trilyon TL'nin üzerine çıkabilir, ona göre de biz...

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Küresel rakam mı bu?

TİCARET ARAŞTIRMALARI VE RİSK DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RAİF CAN – Yok, bizim kendi rakamımız TL cinsinden.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – 10 trilyon...

TİCARET ARAŞTIRMALARI VE RİSK DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RAİF CAN – 10 trilyonun üzerine çıkabiliriz Sayın Başkanım 2030'larda.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Milyar mı, trilyon mu; kafamı karıştırma lütfen.

TİCARET ARAŞTIRMALARI VE RİSK DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RAİF CAN – Trilyon.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Siz çok yüksek enflasyon bekliyorsunuz herhâlde.

TİCARET ARAŞTIRMALARI VE RİSK DEĞERLENDİRME GENEL MÜDÜR YARDIMCISI RAİF CAN – 2030 yılı için söylüyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bakan Yardımcımız söz istiyordu, buyurun.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Sayın Başkanım, ben verilerin taşınmasıyla ilgili bir cümle söylemiştim. Bu, burada düzenlediğimiz reklam kadar, iskonto kısıtları kadar önemli bir mevzu, firmaları kendine bağlayan bir şey. Çünkü siz üç sene bir platformda bir satış yapıyorsunuz, ondan sonra hiçbir verinizi, sizin hiçbir müşteri yorumunu size vermeden oradan çıkıp gitmeniz mümkün değil. Onun için bunun çok önemli bir konu olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederiz.

1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Buyurun.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4528) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesiyle 6563 sayılı Kanun'a eklenen ek 2'nci maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“(12) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ya da bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlüğü içinde bulunup bu eşiklerin altında kalan ve elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacmine dahil edilmeyen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile ekonomik bütünlük içinde bulunup mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanların her birinin reklam ve indirim bütçeleri, üçüncü fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan reklam ve indirim bütçelerinin her birinin yüzde yirmisinden fazla olamaz.”

Ahmet Çolakoğlu

Zonguldak

Gerekeç:

Önergeyle, fıkarda belirtilen elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar ile mal veya hizmet ilanlarının yayımlanmasına elektronik ortam sağlayanların reklam ve indirim bütçelerinin üst sınırının belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyle ilgili söz almak isteyen var mı?

HAMZA DAĞ (İzmir) – İsterseniz açıklama yapabiliriz.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Deminki konuştuğumuz konu mu?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Evet, o maddeyle ilgili.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tekrar etmek ister misiniz?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yok, aynı şey zaten.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Muhalefet açıklama yapmak istiyorsa söz verelim, istiyor musunuz?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Hayır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 9'u okutuyorum:

MADDE 9-6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının yükümlülükleri

EK MADDE 3- (I) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcı, olumlu irade beyanını yazılı şekilde ya da elektronik ortamda almadığı sürece, ekonomik bütünlük içinde bulunmadığı kişilerin ETBİS'e kayıtlı alan adının ana unsurunu oluşturan tescilli markasını kullanarak çevrim içi arama motorlarında pazarlama ve tanıtım faaliyetinde bulunamaz.

(2) Ek 2 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c), (ç), (d) ve (e) bentleri ile ek 4 üncü maddenin dördüncü ve yedinci fıkraları dışında kalan hükümleri, bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında kıyasen uygulanır. Ek 4 üncü maddede düzenlenen lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret hizmet sağlayıcının kendine ait elektronik ticaret ortamları üzerinden yurt dışına yaptığı satışlar hesaba dâhil edilmez.

(3) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ikinci fıkrada belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak, ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri kıyasen uygulanır.

(4) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi altmış milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcı hakkında ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen yükümlülüklerle ilave olarak ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a), (b) ve (ç) bentleri kıyasen uygulanır.

(5) Ek 2 nci maddenin yedinci ve sekizinci fıkraları, bu madde kapsamındaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında kıyasen uygulanır.

(6) İkinci, üçüncü ve dördüncü fıkralardaki eşikler hakkında ek 2 nci maddenin onuncu fıkrası uygulanır.

(7) Bu madde, toplam satış hasılatının yarısından fazlasını elektronik ticaret dışındaki satışlardan elde eden elektronik ticaret hizmet sağlayıcılar hakkında uygulanmaz.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4528) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesiyle 6563 sayılı Kanun'a eklenen ek 3'üncü maddeye (6)'ncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkranın eklenmesini ve mevcut (7)'nci fıkranın buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(7) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ya da bir takvim yılındaki net işlem hacmi otuz milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı on milyon adedin üzerinde olan elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ekonomik bütünlüğü içinde bulunup üçüncü fıkrada belirtilen eşiklerin altında kalan ve aracı hizmet sağlayıcının net işlem hacmine dahil edilmeyen elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların her birinin reklam ve indirim bütçeleri, aynı fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan reklam ve indirim bütçelerinin yüzde yirmisinden fazla olamaz.”

Ahmet Çolakoğlu

Zonguldak

Gerekçe:

Önergeyle, fıkrada belirtilen elektronik ticaret hizmet sağlayıcıların reklam ve indirim bütçelerinin üst sınırının belirlenmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tahsin Bey, bununla ilgili konuştuk herhâlde. Var mı başka bir şey? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 10'u okutuyorum:

MADDE 10- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Elektronik ticaret lisansı

EK MADDE 4- (I) Bir takvim yılındaki net işlem hacmi on milyar Türk lirasının ve iptal ve iadeler hariç işlem sayısı yüz bin adedin üzerinde olan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı, faaliyetine devam edebilmek için Bakanlıktan lisans almak ve lisansını yenilemek zorundadır. Lisans alma başvurusu, hadlerin aşıldığı tarihi izleyen takvim yılının; lisans yenileme başvurusu ise eşikler aşıldığı sürece her takvim yılının mart ayı içinde yapılır.

(2) Lisans ücretinin ödendiğine dair belgenin lisans alma veya yenileme başvurusu sırasında ibraz edilmesi halinde başka bir şart aranmaksızın lisans verilir veya yenilenir.

(3) Elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının bir takvim yılında gerçekleşen net işlem hacminin;

a) On milyar Türk lirası ile yirmi milyar Türk lirası arasında olması halinde on milyar Türk lirasını aşan kısmının on binde üçü,

b) Yirmi milyar Türk lirası ile otuz milyar Türk lirası arasında olması halinde (a) bendine göre hesaplanan tutara ilave olarak, yirmi milyar Türk lirasını aşan kısmının binde beşi,

c) Otuz milyar Türk lirası ile kırk milyar Türk lirası arasında olması halinde (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, otuz milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde biri,

ç) Kırk milyar Türk lirası ile elli milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b) ve (c) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, kırk milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde beşi,

d) Elli milyar Türk lirası ile elli beş milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c) ve (ç) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde onu,

e) Elli beş milyar Türk lirası ile altmış milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, elli beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde on beşi,

f) Altmış milyar Türk lirası ile altmış beş milyar Türk lirası arasında olması halinde (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmisi,

g) Altmış beş milyar Türk lirasının üzerinde olması halinde (a), (b), (c), (ç), (d), (e) ve (f) bentlerine göre hesaplanan tutarlara ilave olarak, altmış beş milyar Türk lirasını aşan kısmının yüzde yirmi beşi, oranında lisans ücreti ödenir.

(4) Bu maddedeki eşiklerin aşılp aşılmadığının tespitinde, ekonomik bütünlük içinde bulunan elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların net işlem hacimleri ve işlem sayıları dikkate alınır. Net işlem hacimleri ve işlem sayıları toplamının birinci fıkrada belirtilen eşikleri aşması halinde, bu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların her biri lisans alma ve yenileme başvurusunda bulunur. Lisans ücreti, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılardan, bunların elektronik ticaret pazar yerlerinde bir önceki takvim yılında gerçekleşen net işlem hacimleri oranında tahsil edilir.

(5) Lisans ücreti Bakanlıkça peşin olarak tahsil edilir. Tahsil edilen tutarlar genel bütçeye gelir kaydedilir.

(6) Bu maddede belirtilen parasal eşikler her yıl ETBİS verileri kullanılarak hesaplanan elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranına göre artırılır. Artırımın yapıldığı tarihten önceki takvim yılına ilişkin net işlem hacmine uygulanacak bu eşikler ile elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranı en geç şubat ayı içinde Bakanlığın internet sitesinde ilan edilir.

(7) Lisans ücretinin hesaplanmasında, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcıların elektronik ticaret pazar yerleri üzerinden yurt dışına yapılan satışlar hesaba dâhil edilmez.

(8) Lisansın verilmesi ve yenilenmesi, lisans ücretinin ödenmesi ve elektronik ticaret hacminin yıllık değişim oranının belirlenmesi ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir,

(9) Bu madde, münhasıran elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının markasını taşıyan ürünlerin bayilik ve acentelik gibi sözleşmeler kapsamında satışa sunulduğu elektronik ticaret pazar yerleri hakkında uygulanmaz.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili söz almak isteyen var mı aramızda? Yok.

Maddeyle ilgili 1 adet önerge var, okutup oylarınıza sunacağım:

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4528) esas numaralı Teklif’in 10’uncu maddesiyle 6563 sayılı Kanun’a eklenen Ek 4’üncü maddenin 8’inci fıkrasında yer alan “yönetmelikle” ibaresinden önce gelmek üzere “bu Kanun hükümlerine göre çıkarılacak” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ahmet Çolakoğlu

Mehmet Cihat Sezal

Semra Kaplan Kıvırcık

Zonguldak

Kahramanmaraş

Manisa

Gerekçe:

Değişiklik önergesiyle teklif metninde yer alan yönetmelik yetkisine ilişkin hükmün açıkça belirlenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Önergeyle ilgili söz almak isteyen yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 11’i okutuyorum:

MADDE 11- 6563 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“İntibak süreci

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla;

a) Aracılık hizmeti sunduğu elektronik ticaret pazar yerlerinde kendisinin veya ekonomik bütünlük içinde bulunduğu kişilerin markasını taşıyan veya kullanım hakkını haiz olduğu malları satışa sunan veya satışına aracılık eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde,

b) 5411 sayılı Kanun kapsamında banka veya 6493 sayılı Kanun kapsamında elektronik para kuruluşu olarak yetkilendirilen işletmelerin ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde,

c) 4925 sayılı Kanun kapsamında eşya taşımacılığı faaliyetinde bulunan işletmeler, 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşıma işleri organizatörü veya 6475 sayılı Kanun kapsamında posta hizmet sağlayıcı olarak yetkilendirilen işletmelerin ekonomik bütünlük içinde bulunduğu elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcılar, ek 2 nci maddenin dördüncü fıkrasının (c) bendinde,

yer alan yükümlülükler 1/1/2024 tarihine kadar uyum sağlar.

(2) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılan ve aynı tarihten itibaren altı ay içinde bu Kanuna uygun hale getirilmeyen aracılık sözleşmelerinin ilgili hükümleri geçersizdir.

(3) Elektronik ticaret hizmet sağlayıcının ek 3 üncü, elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcının ek 4 üncü madde kapsamındaki lisans alma yükümlülüğü 1/1/2025 tarihinden itibaren yerine getirilir.

(4) Ek 2 nci, ek 3 üncü ve ek 4 üncü maddelerde belirtilen eşikler, 2023 yılının Şubat ayı içinde Cumhurbaşkanı tarafından yarısına kadar artırılabilir.”

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili söz almak isteyen? Yok.

Bu ekteki, Cumhurbaşkanlığımıza verilen yetkiyle ilgili bir açıklama yapabilir misiniz.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Biz de 2023'te iktidar olacağımız için bize veriyorlar, öyle planlıyorlar onun için.

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Şimdi, efendim, kanun hemen yürürlüğe girmiyor biliyorsunuz. Yılbaşından itibaren belli hükümler en erken yürürlüğe gireceği için, rakamlarda tabii bir lisans bedeli de öngörülebileceği için bu şeyde, hani orantısız bir yere düşmemek bakımından sadece artırım yani firmaların kullanabileceği alanı yükseltme şeklinde bir yetki burada alındı, alt azaltma yok.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Biz kategorik olarak Cumhurbaşkanına yetki veren yasa maddelerine karşıyız.

İFFET POLAT (İstanbul) – Yürütmenin başı değil mi?

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Bu, lehe ama.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Yok, esasen ben burada tersini düşünüyorum yani “Bunu kalıcı bir yetki haline getirmek mümkün mü?” diye, Cumhurbaşkanlığına verilen yetkiyi her sene artırma şeklinde. Yani yetki, kullanır, kullanmaz ayrı; artırır artırmaz ayrı. Yani şu anki verdiğiniz yetkiyi...

TİCARET BAKAN YARDIMCISI SEZAI UÇARMAK – Hayır, bu konuşuldu efendim. Şöyle, Cumhurbaşkanımıza böyle bir yetki vermenin gerçekten çok gereksiz bir baskı oluşturacağı çünkü ilk önce başlarken doğru bir eşikle başlayıp sonra biraz önce konuştuğumuz gibi hem sektörün reel büyümesi hem nominal büyümesini birlikte değerlendirerek bu konuda yürümek gibi düşünüldü efendim.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Yani 2023 Şubata kadar da bir seçim yok zaten.

AYHAN ALTUNTAŞ (Ankara) – Demek ki şubatta oluyor.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Zaten Şubatta vermişiz ya yetkiyi.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Tamam.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 12'yi okutuyorum:

MADDE 12- Bu Kanunun;

a) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri 2022 takvim yılına ilişkin net işlem hacimlerine uygulanmak üzere 1/1/2023 tarihinde,

b) 8 inci maddesiyle 6563 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci maddenin ikinci fıkrasının (b) bendi ve onuncu fıkrası ile 10 uncu maddesiyle aynı Kanuna eklenen ek 4 üncü maddenin altıncı fıkrası 1/1/2024 tarihinde,

c) Diğer hükümleri 1/1/2023 tarihinde,
yürürlüğe girer.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Madde 13'ü okutuyorum:

MADDE 13- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Maddeyle ilgili söz isteyen yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyoruz.

Teklifin maddeleriyle ilgili tüm görüşmeleri tamamladık.

Şimdi, teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, Tahsin Bey, buyurun.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; bizim ilk yaptığımız konuşmalar, özellikle tümü üzerinde yaptığımız konuşmalar yanlış anlaşıldı diye düşünüyorum. Özellikle Abdurrahman Bey şunu söyledi: “Siz karşı mısınız bu kanun teklifine, kanun metnine?” Değerli arkadaşlar, bu e-ticaret...

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Öyle söylemedim “Ne saklıyorsunuz, ne kaçırıyorsunuz?” kelimesinden “Öyle bir şeyimiz yok.” dedim.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Evet, doğru “Ne kaçırıyorsunuz?” Yani özellikle bu kanunların böyle akşam gelip sabah çıkarılmasından kanunun metni doğru da olsa biz şüphe duymaya başlıyoruz diyoruz sanki bir şey kaçırılıyormuş gibi, bunu demek istedim.

Şimdi, e-ticaret kanunu özellikle sektörde, piyasada beklenen bir kanundu. Onun arkasından özellikle perakende kanunu, Türkiye’de şu an çok tartışılıyor, bizim Komisyonumuzun çıkarması gereken bir kanun, düzenlemeler yapıp çıkarılması gerekiyor. Bu e-ticaret kanunu doğrudur; bizim rahatsızlığımız özellikle Büyük Millet Meclisinin yasama döneminin sonuna geldiği anda bütün kanunların üst üste gelerek, işte kısa sürede, komisyonlarda çalışmadan yasalaştırılması isteği. Bu, iktidar tarafından son yıllarda hep yapılıyor; sadece bu yıl değil, bundan önceki yıllar da böyle, tam yasamanın sonuna doğru giderken bütün kanunlar üst üste geliyor. İster istemez de Grup Başkan Vekillerimiz bakanlığın isteği doğrultusunda bir araya gelerek kanunları öne çekmeye çalışıyorlar.

Dün de böyle bir gelişme oldu, içimizden, Büyük Millet Meclisinden çıkan Ticaret Bakanının isteği doğrultusunda Grup Başkan Vekillerimiz bir araya gelerek yarın toplanmamız ve bu teklifin bir an önce yasalaştırılması istendi. Ben eminim ki bizim Komisyon Başkanımız da yani böyle kısa bir çalışmanın doğru olmadığını düşünüyor ama ister istemez iktidar temsil ettiği için isteklerini söylemeyebilir. Ama bizlerin muhalefet olarak bu gerçekleri ortaya koymamız gerekiyor. Özellikle yasaların açık ve net

burada çalışarak ortaya konup, sektör temsilcilerinin fikirlerini alarak, hangi kanun maddesinin ne getirip ne götürdüğünü burada tartışarak kaliteli yasalar, kaliteli kanunlar yapmamız gerektiğini iddia ediyoruz, düşünüyoruz.

Sadece bir bugünkü kanun teklifi üzerinde, teklif metni üzerinde değerlendirmeyelim, kanunun içeriğini belki iktidar milletvekilleri, Komisyon üyeleri “Ya içeriği doğrudur, sektörde buna ihtiyaç vardır, kartellerin önüne geçeceğiz, reklam sınırlandırması getireceğiz veya cezai yaptırımları artıracacağız.” diyebilirler. Ama biz şunu istiyoruz... Komisyona sunulan kanun teklifleri Komisyonda tek tek ele alınarak, sektör bazında değerlendirilerek, sektör temsilcilerini de buraya çağırarak birlikte uzun yıllar değişmeyecek kanunlar hazırlayalım diye bu kadar mücadele ediyoruz, burada çalışmalara bu kadar katkı sunmaya çalışıyoruz. Bu, muhalefet olarak algılanmasın. İşte, dün sunuldu, bugün burada yaptığımız çalışmalarda kanunun iyi hazırlanmadığı ortada. 6 tane değişiklik önergesi verildi, bu da gösteriyor ki acele hazırlanmış, iyi çalışılmamış; biz de Komisyonda değerlendirmedığımız için burada aceleyle bu kanunu çıkardık.

Ben katkı sunan bütün milletvekili arkadaşlarıma, Komisyon üyelerine, özellikle Bakan Yardımcılarıma, Sayın Bakana, Bakanlık temsilcilerine bizleri de aydınlattıkları için teşekkür ediyorum.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim Tahsin Bey.

Şimdi, kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Teklifin kanun tekniğine uygunluğunun sağlanması amacıyla Komisyon Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük’ün 45’inci maddesi hükmü uyarınca bu konuyla ilgili özel sözcü olarak Komisyon üyelerimizden Sayın Mehmet Erdoğan, Sayın Hacı Özkan, Sayın Şahin Tin, Sayın Semra Kaplan Kırırcık’ın seçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu arada, muhalefet şerhleri için... Yarın sabah saat 11.00’e kadar muhalefet şerhlerini bekliyoruz, bu da kayıtlara geçsin.

Teşekkürler.

Şimdi, kapatmadan önce teklif sahibimize söz vermek istiyorum.

Buyurun.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Değerli Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de bu kısa, öz, net, hızlı çalışmadan dolayı çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Affedersiniz, şimdi gruplarla konuşulmuş ve bugün yedi sekiz gibi vereceğinize dair bilgi geldi. Bunu sizlerle paylaşmak isterim.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Bilsedik, şerh koymazdık.

FUAT KÖKTAŞ (Samsun) – Ayhan Hocam, dedim şerh koymayın diye, dinlemiyorsunuz ki!

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Bu konudaki şey sizin.

Başkanı, müsaadenle önce Ayhan Hocaya sözü vereyim o zaman, son sözü size vereyim, usulü takip edelim.

Buyurun Hocam.

AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Ben de Değerli Başkanım size, Komisyon üyesi arkadaşlarıma, teklif sahibi milletvekilimize, Bakan Yardımcılarımıza, Bakanımıza, tüm bürokratlara teşekkür ediyorum.

Hayırlı uğurlu olmasını diliyorum ama Tahsin Vekilimin dediği gibi biraz aceleye geldiği de ortada, görünüyor. İnşallah tekrar düzeltmek için kısa sürede gelmeyiz.

Hayırlı uğurlu olsun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Teşekkür ederim.

Buyurun.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Değerli başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de milletvekili arkadaşlarımıza, Komisyon Başkanımıza, Bakan Yardımcılarımıza, Sayın Bakana herkese kısa, öz, net hızlı bu çalışmalarından ötürü teşekkür ediyorum.

Ben de muhalefet şerhinden daha fazla süre almamak adına sözü fazla uzatmadan herkese tekrar teşekkür ediyor, herkese saygılar sunuyorum.

BAŞKAN ZİYA ALTUNYALDIZ – Çok teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonumuzda bir teklifimizi daha Komisyonumuzun ortak çalışma ve yüksek oranlı katılım ve katılımçılık anlayışıyla -ve hızlı çalışma anlayışıyla diyelim Fuat Bey'in katkısıyla- tamamlamış olduk.

Sonuç itibarıyla, teklif, Komisyonumuzun onayıyla kabul edildi, Genel Kurula geçiyor. Bu vesileyle, öncelikle teklifte birinci imza sahibimiz İzmir Milletvekilimiz Sayın Hamza Dağ'a teşekkür ediyoruz teklif sahibi milletvekillerimiz adına.

Sayın Bakanımız Komisyonumuza geldi, konuyla ilgili açıklamalarda bulundu, gıyabında kendisine teşekkür ediyoruz. Bakan Yardımcılarımıza teşekkür ediyoruz, tüm Ticaret Bakanlığı çalışanlarına teşekkür ediyoruz. Tabii ki Komisyonumuzun çok değerli üyelerinin her zaman olduğu gibi konuya verdikleri önem ve gerçekten Komisyonumuzun çalışma anlayışı ve geleneklerine uygun bir şekilde bugünkü katılımları nedeniyle, katkıları nedeniyle tüm Komisyon üyelerimize çok teşekkür ediyorum. Kamu kurum ve kuruluşlarımızın temsilcilerine, basın temsilcilerine, sivil toplum örgütlerinin temsilcilerine teşekkür ediyorum. Komisyon uzmanlarımıza teşekkür ediyorum, stenograflara teşekkür ediyorum ve salondaki tüm servis sağlayıcı arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Kanun teklifinin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma saati:15.57

